

دولت-ملت‌ها، همیشه گرفتار مرزهای خاکی بوده‌اند. اینکه «ملت»‌ها مجبور باشند تا «خود» را در جغرافیایی دویبعدی از «دیگری» جدا کنند می‌تواند از پیامدهای عرفی شدن مفرد حیات بشر در عصر جدید تلقی گردد.

به‌عکس، «دین» در گستره تاریخی آن مستحکم‌ترین عامل «تعریف» آدمیان از «خود» جمعی»‌شان بوده است. اگر هویت‌های لخت جغرافیایی می‌توانند در دولت-ملت‌های مدرن متمثل شوند عجیب نیست هویت‌های سخت ایمانی را نیز در کالبد امامت-امت بازشناسیم.

درگذر تاریخ تا به امروز، امامت‌های دینی به‌دست شخصیت‌هایی بوده است که از طریق حکم و حکمت توده پیروان را سیاست کرده و بازیگرانی مهم در تعیین‌بخشی به حوزه عمومی بوده‌اند. این شخصیت‌ها را صرف‌نظر از آنکه گاه حقیقی‌اند (چون علما) و گاه حقوقی (چون سازمان‌های دینی)، «نهاد دین» تعبیر کرده‌ایم تا اشارتی باشد بر نقاط تکینه تأثیرگذاری بر جریان امر قدسی در میان توده‌ها.

دین و بین‌الملل

رصد ماهانه | شماره بیست و ششم

تیر ۱۴۰۲

اندیشه‌ها مرصاد

مرکز ارتباط و نشر بین‌الملل حوزه‌های علمیه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دین و بین الملل

شماره بیست و ششم

تیر ۱۴۰۲

ماهنامه دین و بین الملل

تهیه و تدوین: مرکز ارتباطات و بین الملل حوزه‌های علمیه

با همکاری اندیشکده راهبردی مرصاد

ناظر علمی: سید مفید حسینی کوهساری

سر دبیر: علی امیرخانی

آدرس: قم، جمکران، بلوار انتظار، مجتمع دارالولایه،

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، طبقه ۳

مرکز ارتباطات و بین الملل حوزه‌های علمیه

تلفن: ۰۲۵۳۳۱۳۳۱۴۰

فاکس: ۰۲۵۳۳۱۳۳۱۲۸

آدرس پایگاه اطلاع‌رسانی: www.hawzah-ird.ir

فهرست مطالب

- پیشگفتار ۹
- بخش اول: اخبار ۱۳
- دیدار مسلمانان اوگاندا با آیت‌الله رئیسی در بزرگترین مسجد شرق آفریقا ۱۴
- آیت‌الله رئیسی در اوگاندا: کشورهای غربی با همجنس‌گرایی، به بنیان خانواده
هجمه وارد می‌کنند ۱۵
- حذف مطالب ضدصهیونیستی از کتاب‌های درسی عربستان ۱۷
- دیده‌بان حقوق بشر: بحرین مانع حضور نمازگزاران شیعه در نماز جمعه می
شود ۱۹
- خشم و انتقاد نسبت به تخریب مسجد تاریخی «السراجی» در بصره ۲۰
- مشاجره جدید الجزایر و مراکش بر سر پوشش ملی ۲۳
- هیئتی از علمای پاکستان به دعوت دولت چین به پکن خواهند رفت ۲۴
- حمایت رهبر شبکه حقانی طالبان از تویتر ایلان ماسک ۲۵
- ۵ سال زندان در انتظار اینفلوئنسر اندونزیایی که در مقابل دوربین گوشت
خوک خورد ۲۸
- بلژیک سفیر امارات متحده عربی را به دلیل کمپین بدنامی علیه اخوان
المسلمین احضار کرد ۳۱
- پاپ فرانسیس ۲۱ کاردینال جدید معرفی کرد ۳۴

واتیکان کتابی را با موضوع «اخلاق هوش مصنوعی» منتشر کرد ۳۶

کلیسای کاتولیک آلمان نیم میلیون عضو خود را از دست داد ۳۹

خاخام یهودی: «از نیل تا فرات مرزهای اسرائیل هستند» ۴۲

طرح «اسرائیل» برای ساخت بزرگ‌ترین دانشگاه یهودی در قدس ۴۳

جنگ قدرت در رژیم صهیونیستی برای تعیین خاخام اعظم ۴۵

اخبار کوتاه ۴۸

بخش دوم: پرونده‌ها ۴۹

عید قربان ۵۰

جدال فقهی بر سر قربانی کردن پرندگان به دلیل گرانی دام در مصر ۵۰

عید قربان برای مسلمانان وگان و وجترین ۵۳

مسلمانان انگلیس برای اولین بار عید قربان را در دو روز جشن گرفتند... ۵۴

توهین به مقدسات در سوئد ۵۷

تکرار هتک حرمت به قرآن کریم در سوئد ۵۷

نامه آیت الله سیستانی به دبیرکل سازمان ملل درباره هتک حرمت به قرآن

در سوئد ۵۸

واکنش‌های جهانی به هتک حرمت قرآن کریم ۶۰

کویت صد هزار نسخه قرآن ترجمه شده به زبان سوئدی منتشر می‌کند... ۶۷

- وزارت اطلاعات: کشف ارتباط سازمان جاسوسی رژیم صهیونیستی با عنصر
 ۶۹..... هتاک به قرآن.....
- اظهارات جنجالی دبیر کل رابطه العالم الاسلامی عربستان درباره قرآن
 ۷۲..... سوزی.....
- روزنامه سوئدی: استکهلم در پی غیرقانونی کردن قرآن سوزی است ..... ۷۴.....
- واکنش ایکیا به تهدید مسلمانان برای تحریم..... ۷۶.....
- درخواست‌های تازه برای آتش زدن کتب مقدس در سوئد..... ۷۷.....
- پلیس سوئد با درخواست آتش زدن تورات و انجیل موافقت کرد..... ۸۰.....
- فشارها علیه مسلمانان در غرب..... ۸۲.....**
- افزایش حملات علیه مساجد در آلمان..... ۸۲.....
- اسلام‌هراسی در ایتالیا مسلمانان را به حاشیه می‌راند..... ۸۵.....
- تداوم محرومیت مسلمانان از انجام فرایض دینی در مرکز اسلامی انگلیس..... ۸۹.....
- کمبود مراکز عبادی؛ چالش بزرگ مسلمانان اسپانیا..... ۹۱.....
- دادگاه عالی فرانسه ممنوعیت حجاب برای فوتبالیست‌های زن در جریان
 مسابقات را تایید کرد..... ۹۳.....
- افزایش تعداد دختران مسلمان با عباى اسلامی در مدارس فرانسه، بحرانی جدید
 ایجاد کرد..... ۹۵.....
- یک دادگاه اداری در آلمان: مرکز اسلامی هامبورگ «یک سازمان اسلام
 گرای افراطی» است..... ۹۷.....

اسلام‌ستیزی در هند ۱۰۱.....

۱۰۱ ..... ممنوعیت اقامه نماز در مسجد ۸۰۰ ساله در هند

دولت «مودی» از اقامه نماز عید قربان در مسجد جامع سرینگر کشمیر

۱۰۳ ..... جلوگیری کرد.

تمرکز بر حاشیه؛ سرمایه‌گذاری حزب حاکم هند بر مسلمانان «پس‌مانده» و

۱۰۵ ..... «اقلیت»

چالش‌های اسلامگراها در ترکیه ۱۱۶.....

۱۱۶ ..... رژه حفاظ قرآن کریم در ترکیه با اعتراض سکولارها همراه شد

حضور مشاوران معنوی در مدارس ترکیه و اعتراض سکولارهای این

۱۱۸ ..... کشور

بخش سوم: تحلیل‌ها ۱۲۳.....

چگونه ترکیه با اقتصاد، مذهب و تسلیحات به یک بازیگر کلیدی در آفریقا

۱۲۴ ..... تبدیل شد؟

علت واقعی حمله اخیر رژیم صهیونیستی به جنین در فلسطین چیست؟ ۱۲۷.

تحریم ورزشی رژیم صهیونیستی: این بار در بازی‌های ساحلی جهان در اندونزی

۱۳۲ .....

بخش چهارم: گزارش‌ها ۱۳۸.....

۱۳۹ ..... رقابت اسلام و مسیحیت در آفریقا

- محرم ۱۴۴۵ در افغانستان؛ از شایعه دستگیری آیت الله حجت تا تیراندازی
در روز عاشورا ۱۵۰
- آموزش اسلامی در روسیه؛ فرصت‌ها و تهدیدها ۱۶۰
- چالش خرید کالای حلال در بزرگترین کشور اسلامی ۱۷۴
- آیا گوشت آزمایشگاهی حلال است؟ ۱۷۸
- تشدید تقابل میان مسیحیان عراق و ابطال تأییدیه‌ی کاردینال ۱۸۵
- منشورات** ۱۸۹
- معرفی کتاب «پیوندهای شکسته: بحران وجودی اخوان المسلمین مصر» ۱۹۰

پیشگفتار

اهانت یک فرد ساکن سوئد به ساحت قرآن عظیم، یک بار دیگر توجه‌ها را به آنچه در دنیای غرب می‌گذرد، جلب کرد و این سؤال را پیش روی مخاطبان بی‌طرف و وجدان‌های بیدار قرار داد که هدف از تکرار رفتارهای شرارت‌باری همچون قرآن‌سوزی، آن هم در کشورهای مدعی احترام به عقاید و حقوق فکری انسان‌ها چیست؟

بر اساس گزارش‌ها، فرد اهانت‌کننده به ساحت قرآن کریم در کشور سوئد، از سال ۲۰۱۹ میلادی به استخدام سرویس جاسوسی رژیم صهیونیستی درآمده و بعد از اقامت در کشور سوئد نیز، مرتبط با دست‌های پیدا و پنهان سرویس‌های جاسوسی غربی به ویژه رژیم صهیونیستی، به اقدامات تبلیغی بر ضد آموزه‌های اسلامی پرداخته که نقطه اوج آن، آتش زدن مصحف شریف در حدود یک ماه پیش بوده است.

نقطه عجیب‌تر در این نمایش موهن آن است که این اقدام اهانت بار در محیط عمومی خیابان رخ داده که با اعلام قبلی این فرد و با مجوز و حمایت دولت سوئد از اقدام وی، صورت گرفته است! قابل تأمل‌تر از این حرکت اولیه، درخواست مجدد این فرد هتاک از دولت سوئد برای تشکیل اجتماع دوباره و

تکرار آتش زدن کتاب الهی است که در روزهای اخیر مطرح شده و با موافقت ضمنی دولت این کشور هم مواجه شده است!

این موافقت درحالی ابراز شده که در یک ماه اخیر و بعد از موج اعتراضات و محکومیت‌های مسلمانان و آزادی‌خواهان جهان علیه این اقدام اهانت‌بار و نفرت‌انگیز، دولت سوئد در نمایشی ریاکارانه، مدعی مورد تأیید نبودن این اقدام اهانت‌بار بوده است.

این نخستین بار نیست که دنیای غرب، چهره دیگر خود را نشان می‌دهد و تشت رسوایی آن در فریب افکار عمومی جهان در بازی حقوق بشر و احترام به ادیان، از بام می‌افتد. در دو دهه اخیر، اقدامات اهانت‌ار محافل غربی علیه مقدسات حدود دو میلیارد مسلمان بارها و بارها با چراغ سبز دولت‌هایشان تکرار شده و این داستان دنباله‌دار اسلام‌ستیزی و اسلام‌هراسی آنها همچنان ادامه دارد.

حالا دوباره این سؤال مطرح می‌شود که هدف از این اقدامات اهانت‌بار چیست و چرا محافل پشت پرده و اتاق‌های فکر غربی، با وجود مشاهده اعتراضات سراسری مسلمانان غیرتمند و غیرمسلمانان آزاده، باز هم به تکرار این بازی خطرناک اصرار دارند؟! پشت پرده ماجرا، به نگرانی این محافل و اتاق‌های فکر از رسیدن پیام حیات بخش اسلام به وجدان‌های بیدار و جان‌های تشنه حقیقت، برمی‌گردد.

به بیان روشن‌تر، نگرانی و ترس پیدا و پنهان دولت‌های غربی و اتاق‌های فکر آنها از بیداری انسان‌ها در پرتو تعالیم و پیام اسلام، آنها را به اقدامات منفعلانه و حقیرانه وادار می‌کند تا ابتدا با ترسیم دروغین چهره‌ای خوشنوت‌بار

از اسلام عزیز و کتاب الهی آن در تولیدات هنری و رسانه‌ای، ذهن مخاطب را تسخیر کنند و سپس، با توهین مستقیم به مقدسات اسلامی - با قرآن‌سوزی و نشر کاریکاتور و... - به رفع این نگرانی‌های موهوم و خودساخته از ذهن جوامع خود بپردازند. این حرکت مزورانه، همزمان با روی دیگر سکه ریاکاری غربی‌ها اجرا می‌شود که با ایجاد و تجهیز و تقویت گروه‌های تکفیری و تروریستی در منطقه غرب آسیا، تلاش کرده‌اند و همچنان تلاش می‌کنند تا چهره‌ای زشت و غیرواقعی از مسلمین برای اذهان عمومی جهانیان بسازند و در سایه این دروغ‌گویی مستمر و حساب‌شده، اهداف دیگر خود را پیش ببرند.

در مقابله با این حرکت‌های نفرت‌انگیز، وظیفه جوامع اسلامی ابتدا مراقبت نسبت به ابعاد نقشه دشمن و پرهیز از اقدامات نسنجیده - از قبیل اهانت به مقدسات دیگر ادیان الهی - و سپس تبیین و عیان کردن ریاکاری غربی‌ها در این بازی خطرناک است؛ همزمان، مطالبه جدی مجازات عاملان این اقدامات شرارت‌بار از مجامع جهانی و به چالش کشیدن آنها در این مطالبه منطقی و قانونی، وظیفه دیگر اندیشمندان مسلمان، دولت‌ها و جوامع اسلامی است.

همانگونه که رهبر معظم انقلاب اسلامی مد ظله العالی در پیامی به این حرکت اهانت بار فرمودند: «اشد مجازات برای عامل این جنایت مورد اتفاق همه علمای اسلام است. دولت سوئد نیز باید بداند که با پشتیبانی از جنایتکار، در برابر دنیای اسلام آرایش جنگی گرفته و نفرت و دشمنی عموم ملت‌های مسلمان و بسیاری از دولت‌های آنان را به سوی خود جلب کرده است. وظیفه آن دولت آن است که عامل جنایت را به دستگاه‌های قضایی کشورهای اسلامی تحویل دهد».

همانطور که سنت الهی بر آشکار شدن حقایق و پیروزی جبهه حق و شکست باطل استوار است، این حرکت ابلهانه غربی‌ها هم در میان مدت و بلندمدت، به مدد روشنگری و تدبیر مسلمین، با شکست مواجه خواهد شد. این حرکت آنها علیه اسلام و تلاش آنها برای اسلام‌هراسی، نتیجه عکس خواهد داد و اسلام را در کانون پرسش جوان‌ها قرار می‌دهد.

سید مفید حسینی کوهساری

بخش اول: اخبار

دیدار مسلمانان اوگاندا با آیت الله رئیسی در بزرگترین مسجد شرق آفریقا

حضور رئیس جمهور کشورمان در مسجد جامع کامپالا بزرگترین مسجد شرق آفریقا، با استقبال گرم مسلمانان اوگاندایی همراه شد.

نشست بین ادیان در مسجد ملی کامپالا که بزرگترین مسجد شرق آفریقا محسوب می شود با حضور آیت الله سید ابراهیم رئیسی، رئیس جمهور کشورمان برگزار شد.

رئیس جمهور پس از دیدار با مفتی اوگاندا با حضور در مسجد ملی این کشور نماز جماعت را به جای آورد و سپس دفتر یادبود شورای ملی مسلمانان این کشور را امضاء کرد.

پس از اقامه نماز، رئیس‌جمهور در نشست بین‌ادیان با حضور مفتی اوگاندا و اسقف اعظم این کشور حاضر شد و بیان دیدگاه‌های جمهوری اسلامی ایران پرداخت.^۱

آیت‌الله رئیسی در اوگاندا: کشورهای غربی با همجنس‌گرایی، به بنیان خانواده‌هجمه وارد می‌کنند

آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی در نشست مشترک هیات‌های عالی‌رتبه جمهوری اسلامی ایران و اوگاندا که بعد از ظهر چهارشنبه برگزار شد، ضمن تقدیر از مواضع این کشور در مقابله با افراط‌گرایی و تروریسم، نقطه اشتراک ایران و اوگاندا را ماهیت ضد استعماری انقلاب اسلامی و جنبش آزادی‌خواهانه و استقلال‌طلبانه این کشور دانست و گفت: کشورهای غربی با هجمه به بنیان خانواده، ترویج پدیده زشت همجنس‌گرایی، رواج افراطی‌گری و تروریسم‌پروری

^۱ <https://www.irna.ir/news/۸۵۱۶۸۵۲۶>

و استفاده ابزاری از حقوق بشر کشورهای مستقل را تحت فشار می‌گذارند که در این راستا گسترش تعاملات و همکاری‌های فرهنگی میان ایران و اوگاندا در مقابله با برنامه دشمنان دو ملت بسیار مثمرتر خواهد بود.^۱

ملاحظه: پارلمان اوگاندا به‌تازگی با اکثریت آرا، قانونی علیه همجنس‌گرایی تصویب کرده که در برخی موارد آن، برای مرتکبان، مجازات اعدام در نظر گرفته شده است. در این قانون، برای مشارکت دادن افراد کم‌سن‌وسال ۲۰ سال زندان و برای متجاوز اصلی ۱۴ سال زندان در نظر گرفته شده است. طبق این قانون در موارد «همجنس‌گرایی تشدیدشده» قاضی می‌تواند حکم اعدام صادر کند. قانونگذاران اوگاندایی علت تصویب این لایحه را نگرانی از آینده مردم عنوان کرده‌اند. سازمان ملل متحد و اتحادیه اروپا هر یک در بیانیه‌ای جداگانه اقدام پارلمان اوگاندا در تصویب این قانون را محکوم و مخالفت خود را با آن ابراز داشتند.

حذف مطالب ضد صهیونیستی از کتاب‌های درسی عربستان

عربستان مطالب ضد صهیونیستی شامل استفاده صهیونیست‌ها از زنان، مواد مخدر و رسانه‌ها برای دستیابی به اهداف خود را از کتب درسی حذف کرده است.

وب سایت عبری «ای نت» با انتشار گزارشی اعلام کرد که «محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی اقداماتی انجام داد که از زمان روی کار آمدن او در اصلاح و تغییر محتوای کتب درسی نیز منعکس شد».

این رسانه صهیونیستی اعلام کرد که «اشاره به یهودیان به عنوان دشمنان قسم خورده اسلام» از کتب درسی عربستان حذف شده است.

این سایت در گزارش خود اعلام کرد در حالی که این مواد ضد صهیونیستی حذف شده همچنین مطالبی درباره «استفاده صهیونیست‌ها از زنان، مواد مخدر و رسانه‌ها برای دستیابی به اهداف و توطئه‌های خود که بر اساس آن قصد دارند

مرزهای خود را از رود نیل در مصر تا فرات در عراق گسترش دهند» نیز حذف شده است.

این گزارش بر اساس تجزیه و تحلیل انجام شده توسط مؤسسه تحقیقات و سیاست بین‌المللی IMPACT-SE در لندن، که نزدیک به نهاد صهیونیستی است و تغییراتی را که در حدود ۳۰۰ کتاب درسی عربستان سعودی در ۵ سال گذشته در مورد این نهاد روی داده است، را منعکس می‌کند.

این مؤسسه اعلام کرد که عربستان سعودی شعری در مخالفت با شهرک‌سازی صهیونیست‌ها در فلسطین را از برنامه درسی حذف کرده است و آموزشی که دانش‌آموزان را ملزم به رد ادعاهای صهیونیست‌ها درباره رابطه خود با فلسطین می‌کرد، لغو کرد.

به گفته مؤسسه تحقیقات و سیاست بین‌المللی، مقامات سعودی همچنین «آنچه رژیم اشغالگر را به آتش زدن مسجد الاقصی در سال ۱۹۶۹ متهم می‌کند» و آنچه نشان می‌دهد «دلایل آغاز جنگ ۶ روزه رژیم صهیونیستی از سوی خود این رژیم بود» و همچنین مطالبی با عنوان «تمایل رژیم غاصب صهیونیستی به کنترل اماکن مقدس اسلام و مسیحیت در قدس و چاه‌های نفت در شبه جزیره سینا» را نادیده گرفتند.^۱

---

^۱ <https://www.yjc.ir/fa/news/۸۴۹۵۴۵۸>

دیدبان حقوق بشر: بحرین مانع حضور نمازگزاران شیعه در نماز جمعه می شود

دیدبان حقوق بشر در گزارشی فاش کرد که مقامات حکومت بحرین همچنان مانع از حضور نمازگزاران در مسجد برای برپایی نماز جمعه می‌شوند. دیده بان حقوق بشر روز جمعه ۱۶ تیرماه اعلام کرد که مقامات بحرین از اقامه نماز جمعه توسط نمازگزاران شیعه در بزرگترین مسجد شیعیان بحرین جلوگیری کرده‌اند.

این سازمان گزارش داد که محدودیت‌ها در دسترسی به مسجد پس از آن صورت گرفت که مقامات بحرین برای مدت کوتاهی شیخ محمد صنقور، روحانی برجسته و خطیب نماز جمعه مسجد امام صادق (ع) در منطقه «الدراز» را بازداشت کردند.

در همین راستا، نیکو جعفرنیا، پژوهشگر مسائل مرتبط با بحرین و یمن در دیده بان حقوق بشر گفت: مقامات بحرین از مدت‌ها قبل علیه اکثریت شیعه

کشور تبعیض فائل شده و اخیراً مقامات شیعیان را از اقامه نماز جمعه منع کرده‌اند.

مقامات رژیم آل خلیفه تعداد زیادی از شخصیت‌های دینی و علما از جمله علی سلمان، دبیرکل جمعیت الوفاق بحرین را به دلایل سیاسی بازداشت کردند. وی به حبس ابد محکوم شده است. منامه همچنین آیت‌الله عیسی قاسم، رهبر معنوی شیعیان بحرین را نیز سلب تابعیت کرده است.^۱

خشم و انتقاد نسبت به تخریب مسجد تاریخی «السراجی» در بصره

تخریب مسجد تاریخی «السراجی» به بهانه توسعه شهری توسط استانداری بصره با موجی از خشم و انتقاد در عراق رو به رو شد.

^۱ <https://www.isna.ir/news/۱۴۰۲۰۴۱۶۱۰۰۵۲>

احمد فکاک البدرانی، وزیر فرهنگ عراق، تصمیم اسعد العیدانی، فرماندار بصره را به خاطر تخریب مسجد تاریخی السراجی به بهانه توسعه شهری محکوم کرد.

البدرانی در بیانیه‌ای که آن را در فیسبوک منتشر کرد، گفت: اقدامات قانونی علیه تخریب مسجد با وجود ارائه چندین پیشنهاد از سوی اداره کل آثار باستانی اتخاذ خواهد شد.

البدرانی تأکید کرد که دولت عراق تخریب هرگونه ساختمان که متعلق به اداره اوقاف، میراث و گردشگری اعم از مذهبی یا مدنی باشد، رد می‌کند. وی گفت که این کار به استناداری مربوط نمی‌شود، بلکه بیشتر دارایی تاریخ فرهنگی و میراث عراق است.

در همین راستا، چندین ویدئو از تخریب مسجد السراجی و مناره ۳۰۰ ساله که یکی از مساجد تاریخی باستانی عراق به شمار می‌رود در شبکه‌های اجتماعی پخش شده است.

فعالان شبکه‌های اجتماعی از طریق هشتگ #مسجد السراجی و #اقدام اسعد العیدانی را در تخریب مسجد السراجی در عراق «جنایت» دانستند.

اسعد العیدانی، فرماندار بصره در بیانیه‌ای که رسانه‌های محلی گزارش داده‌اند، گفت: هدف از تخریب مسجد السراجی تکمیل توسعه جاده ابوالخصیب در جنوب استان بوده است که در پاسخ به مطالبات شهروندان و مالکان وسایل نقلیه به دلیل ترافیک سنگین در وسط خیابان صورت گرفته است.

وی تأکید کرد که پیش از اجرای تصمیم تخریب این مسجد با اداره اوقاف اهل سنت هماهنگی کرده است، اما محمد الملا، مدیر اوقاف منطقه جنوب اداره

اوقاف اهل سنت، گفت: در این توافق نامه قرار شد تا برای انتقال آثار باستانی و مناره آن به گونه‌ای که سبک قدیمی آن را تحت تأثیر قرار ندهد، کاری انجام شود.

مسجد السراجی و مناره تاریخی آن

مسجد السراجی در سال ۱۱۴۰ هجری قمری در شهر بصره از گل ساخته شد و آخرین بازسازی آن در سال ۲۰۰۲ میلادی انجام گرفت. این مسجد، یکی از مساجد تاریخی قدیمی عراق به شمار می‌رود و از نظر باستان شناسی دارای معماری زیبایی است.

مساحت این مسجد حدود یک هزار و ۹۰۰ متر مربع است و در محله السراجی در ناحیه ابوالخصیب قرار دارد و در دهه هشتاد قرن بیستم توسط خیرین بازسازی شده است.

این مسجد دارای مناره‌ای باستانی با بنای مجلل و دارای مصلاهی وسیع به عرض ۱۸ متر و طول ۱۱ متر است و از نظر مساحت در گذشته به یکی از بزرگ‌ترین مساجد بصره تبدیل شده بود.^۱

---

^۱ <http://www.shabestan.ir/detail/News/۱۲۷۹۰۲۷>

مشاخره جدید الجزایر و مراکش بر سرپوشش ملی

این روزها مشاخره جدید دو کشور الجزایر و مراکش بر سرپوشش ملی و اسلامی زنان موسوم به «کفتن» به بحث روز و پرمخاطب در سایت‌ها و روزنامه های شمال آفریقا تبدیل شده است.

پوشش اسلامی «کفتن» (le caftan) از انواع جلابیه و نوعی حجاب رسمی و باستانی است که از پارچه‌هایی اعلا و فاخر تهیه می‌شود و از دیرباز تاکنون به عنوان پوشش زنان و دختران در منطقه شمال آفریقا و آفریقای سفید مورد استفاده قرار می‌گیرد.

سایت خبری lepetitjournalmarocain، که از منابع مهم خبری و وابسته به پادشاهی مراکش است در مطلبی که اخیرا منتشر کرده آورده است: وزارت جوانان، فرهنگ و ارتباطات مغرب اقدامات قانونی را برای مقابله با تلاش‌های جمهوری الجزایر به منظور تصاحب امتیاز معنوی «کفتن» و نسبت

دادن و ثبت آن در جمع میراث ملی ثبت شده الجزایری در یونسکو، انجام خواهد داد.

مقامات مراکشی ادعا می‌کنند که در پرونده مربوط به میراث فرهنگی و ملی الجزایر در سازمان یونسکو عکسی مربوط به کفتن مراکشی یافته‌اند که دولت الجزایر قصد دارد آن را با نام (گاندوره) یا ملحفة الجزائریة به ثبت یونسکو برساند.^۱

هیئتی از علمای پاکستان به دعوت دولت چین به پکن خواهند رفت

یک هیئت به نمایندگی از علما و نهادهای مختلف پاکستان به دعوت دولت چین در یک سفر رسمی هفت روزه به چین می‌روند.

آنها با مقامات مختلف دولتی و سیاسی و رهبران مذهبی در مورد مسائل سیاسی، فرهنگی و مذهبی در شهرهای مختلف چین مانند پکن، گوانگشی و به

^۱ <https://www.hawzahnews.com/news/۱۰۹۶۷۸۲>

ویژه شهرهای بزرگ تاریخی کاشغر، ارومچی و آکسو در منطقه مسلمان نشین دیدار خواهند کرد. ریاست این هیئت را قبله ایاز رئیس شورای عقیدتی اسلامی به عهده دارد و اسرار مدنی رئیس شورای هماهنگی تحقیقات بین‌المللی، مولانا محمد طیب طاهری، مولانا راشد الحق حقانی، مولانا سید محمد یوسف شاه، محمد آصف لقمان قاضی، دکتر مولانا عطاء الرحمن، صاحبزاده سلطان احمد علی، مولانا فضل علی حقانی، مولانا تحمید جان ازهری وی را در این سفر همراهی خواهند کرد.^۱

حمایت رهبر شبکه حقانی طالبان از تویتر ایلان ماسک

انس حقانی رهبر شبکه حقانی طالبان ضمن ورود به جنگ رسانه‌های اجتماعی بین تویتر و اپلیکیشن جدید ترنز اینستاگرام گفت که پلتفرم ایلان ماسک را به دلیل سیاست‌های آزادی بیان آن ترجیح می‌دهد.

^۱ <https://farhangemelal.icro.ir/news/۱۶۳۰۶>

حقانی روز دوشنبه دهم جولای در توییتی نوشت: «تویتر دو مزیت مهم نسبت به دیگر پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی دارد. اولین امتیاز آزادی بیان است. امتیاز دوم ماهیت عمومی و اعتبار تویتر است. تویتر مانند متا سیاست غیرقابل تحملی ندارد. پلتفرم‌های دیگر نمی‌توانند جایگزین آن شوند.»

مارک زاکربرگ، مدیر عامل متا که ترز زیر مجموعه آن است اخیراً گفت که بیش از ۳۰ میلیون کاربر در ۲۴ ساعت اول رونمایی از پلتفرم ترز ثبت‌نام کرده‌اند و تا روز دوشنبه این تعداد از ۱۰۰ میلیون فراتر رفته است.

ترز در مراحل ابتدایی خود است اما از نظر بسیاری به عنوان جایگزینی برای تویتر آمده است. از سال گذشته که ماسک شرکت تویتر را خرید، به طرق مختلف از جمله اشتراک‌های پولی و حساب‌های تأیید شده برای همه تغییراتی در آن ایجاد کرد.

برخی از ترز به دلیل آنچه که ادعا می‌کنند پست‌ها به دلیل دستورالعمل‌های پلتفرم حذف می‌شوند، بدگویی کرده‌اند.

تویتر رهبر شبکه حقانی طالبان با واکنش کاربران تویتر مواجه شد؛ آنها رئیس شبکه حقانی را به ریاکاری در مورد آزادی بیان متهم کردند و گفتند در زمانی که سخن از حقوق زنان و دختران در افغانستان است آزادی بیان کجا قرار دارد؟

از نظر «مرکز ملی مبارزه با تروریسم ایالات متحده» شبکه حقانی با هدف بلندمدت به دنبال ایجاد یک امارت اسلامی مستقل در افغانستان است. این مرکز گفت: شبکه حقانی یک سازمان تروریستی خارجی سنی است که در ابتدا در اواخر دهه ۱۹۸۰ در افغانستان شکل گرفت و هنوز هم قدرت زیادی دارد.

بر اساس آمار منتشر شده گمان می‌رود که ۳۰۰۰ تا ۵۰۰۰ عضو شبکه حقانی پس از سال ۲۰۰۱ به پاکستان نقل مکان کردند. آنها احتمالاً تا آگوست ۲۰۲۱ یعنی زمان خروج آمریکا از افغانستان در آنجا ماندند.

این شبکه در سپتامبر ۲۰۱۲ به عنوان یک سازمان تروریستی خارجی معرفی شده و به غیر از انس حقانی، افراد دیگری که به عنوان رهبران کلیدی شناخته شده‌اند عبارتند از خلیل الرحمن حقانی، سراج الدین حقانی، یحیی حقانی و محمد عمر زدران.^۱

---

^۱ <https://www.newsweek.com/taliban-leader-praises-twitter-anas-haqqani-#1812050>:~:text=Anas%20%Haqqani%20%remains%20%one%20%of,Afghanistan%20%and%20%across%20%the%20%region?rand=19074

۵ سال زندان در انتظار اینفلوئنسر اندونزیایی که در مقابل دوربین گوشت خوک خورد

اینفلوئنسر اندونزیایی Lina Luftiawati، که از نام هنری لینا موکرجی استفاده می‌کند، در یک کلیپ TikTok که ۹ مارس منتشر شد، در مقابل یک بشقاب برنج، سبزیجات و تکه‌ای از گوشت خوک نشست و ویدیویی را ضبط کرد.

وی در ویدئو با خنده در مقابل دوربین می‌نشیند و با «بسم الله» می‌گوید که می‌دانم از خانواده‌ام طرد خواهم شد ولی برای خوردن گوشت خوک کنجکاو هستم. این در حالی است که موکرجی به عنوان یک مسلمان، می‌داند مصرف گوشت خوک در اسلام حرام است.

این ویدیو در یک هفته، ۱۳ میلیون بازدید، و ده‌ها نظر را به خودش اختصاص داد. شورای علمای مسلمان اندونزی در واکنش به این کلیپ حکمی علیه موکرجی صادر کرد و گفت این کلیپ را «توهین به مقدسات اسلام» می‌داند. در

همین زمینه، ۱۵ مارس، یک روحانی مسلمان در سوماترای جنوبی نیز شکایتی علیه او تنظیم و به پلیس ارائه داد.

در ۵ مه ۲۰۲۳، این اینفلوئنسر رسماً به عنوان مظنون توهین به مقدسات معرفی شد. او اکنون بر اساس قوانین توهین به مقدسات و سخنان نفرت‌انگیز اندونزی با پنج سال زندان مواجه است.

اندونزی، علیرغم اینکه رسماً سکولار است اما مسلمانان زیادی دارد به همین دلیل قوانین توهین‌آمیز این کشور توسط گروه‌های حقوق بشر مورد انتقاد قرار گرفته است. آنها نگران این هستند که گروه‌های اسلام‌گرا که محافظه کار هستند، از این قانون برای سرکوب اقلیت‌ها استفاده کنند.

به گفته گاتریا پریاندیتا، تحلیلگر سیاست سایبری در موسسه سیاست استراتژیک استرالیا (ASPI)، در قوانین «سردرگمی» وجود دارد و «خط قرمز» در مورد موضوعاتی مانند کفرگویی، نژادپرستی و افترا ممکن است مبهم باشد. و این عدم شفافیت خطوط قرمز فضای زیادی برای طرح اتهام ایجاد می‌کند.

ماهیت خاص و ویژه اینفلوئنسری به این سردرگمی افزوده است زیرا ممکن است آن اینفلوئنسر نتواند شیطنت‌های آنلاین خود را با پیامدهای زندگی واقعی مرتبط کند. در ماه مارس سال جاری، ویدئویی از پسر یکی از مقامات مالیاتی که در اینستاگرام مشهور است در فضای مجازی منتشر شد و نیروهای امنیتی را به این سوال واداشت که چگونه خانواده او قادر به خرید خودروهای لوکس، موتورسیکلت و غیره با حقوق کارمندی بوده است.

این موضوع باعث شد تا اداره مالیات تحقیقات گسترده‌ای را انجام دهد و در نهایت مشخص شد که ۲۰ میلیارد دلار اختلاس انجام شده است.

در ماه مه سال گذشته، ایندرا کسوما و دونی سلمانان، اینفلوئنسرهای اندونزیایی به اتهام کلاهبرداری، قمار آنلاین، پولشویی و نقض قانون اطلاعات و معاملات الکترونیکی به اتهام انتشار اخبار جعلی درباره برنامه‌های سرمایه‌گذاری آنلاین جعلی دستگیر شدند. خبر این اتهامات از محتوای اینستاگرام آنها بود، جایی که آنها ثروتی را که در تجارت آنلاین به حساب می‌آوردند به رخ می‌کشیدند.

پریاندیتا گفت: با نزدیک شدن به انتخابات ریاست جمهوری در سال ۲۰۲۴، این احتمال وجود دارد که محتوای توهین‌آمیز و اتهامات نژادپرستی افزایش یابند.^۱

---

^۱ <https://restofworld.org/۲۰۲۳/indonesia-influencer-faces-jail-pork-eating-tiktok/>

بلژیک سفیر امارات متحد عربی را به دلیل کمپین بدنامی علیه اخوان المسلمین احضار کرد

بر اساس گزارش «همکاری‌های تحقیقاتی اروپا» (EIC)، بلژیک سفیر امارات متحده عربی در بروکسل را به دلیل دست داشتن این کشور در کمپینی برای بدنامی حداقل ۱۰۰۰ نفر در اروپا به دلیل ارتباط با اخوان المسلمین احضار کرد.

بین سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۰، یک شرکت اطلاعاتی خصوصی سوئیسی (Alp Services) از طرف سرویس‌های اطلاعاتی امارات پرونده‌هایی را علیه افرادی از ۱۸ کشور اروپایی و ۴۰۰ سازمان ایجاد کرد.

این گزارش بر اساس ۷۸۰۰۰ سند محرمانه است که توسط روزنامه اینترنتی فرانسوی «مدیاپارت» به دست آمده و از سوی سازمان «همکاری‌های تحقیقاتی اروپا» به اشتراک گذاشته شد.

در میان این اسناد یک اینفوگرافیک با صدها نام و پیکان‌های مختلف وجود داشت که ظاهراً تلاش می‌کرد افراد را با اخوان المسلمین مرتبط کند. ۸۰ سازمان و ۱۶۰ فرد ذکر شده در این فهرست از بلژیک بودند، از جمله زکیه خطابی، وزیر محیط زیست و پایداری این کشور.

خطابی امیدوار است که این تحقیق هزینه زیادی نداشته باشد زیرا همه چیز نادرست است. او گفت که هیچ ارتباطی با اخوان المسلمین از دور یا نزدیک ندارد.

حزب زکیه خطابی (Ecolo) که در فهرست نیز قرار داشت، امارات متحده عربی را به دلیل دخالت ادعایی آن به شدت محکوم کرد.

در بیانیه این حزب آمده است: «رویکرد امارات متحده عربی با واسطه این شرکت سوئیسی، رسوایی و نمادی از اقدامات ضددموکراتیک این رژیم است. نتایج آن قدر پوچ و مضحک هستند که نه شایسته اظهار نظر و نه توجه هستند.» یکی دیگر از بلژیکی‌های موجود در این لیست، استاد علوم سیاسی، فواد گاندول، گفت که او هیچ ارتباطی با اخوان المسلمین ندارد.

به گزارش شبکه تلویزیونی RTBF بلژیک، سفیر امارات در بروکسل از سوی وزارت امور خارجه برای ارائه شفاف و توضیحات کامل احضار شده است.

امارات ۵,۷ میلیون یورو پرداخت کرد

طبق گزارش‌های منتشر شده، مقامات اماراتی در ازای هر هدف مبالغی بین ۲۰۰۰۰ تا ۵۰۰۰۰ یورو (۲۲۰۰۰ تا ۵۵۰۰۰ دلار) پرداخت کردند. امارات

حداقل ۵,۷ میلیون یورو به شرکت آلپ و رئیس آن ماریو بررو پرداخت کرده است.

شرکت آلپ علیه این افراد کمپین‌های رسانه‌ای راه‌اندازی کرد، صفحات ویکی‌پدیا را اصلاح و تلاش کرد بانک‌ها را وادار کند تا حساب‌های خاصی را ببندند.

به گزارش روزنامه مستقل مدیاپارت، بیش از ۲۰۰ نفر و ۱۲۰ سازمان از فرانسه پرونده‌هایی داشتند که توسط آلپ ایجاد شده بود. در میان آنها بنوا آمون، نامزد چپ‌گرای سابق ریاست‌جمهوری نیز بود.

او به مدیاپارت گفت: «از زمان نامزدی ریاست‌جمهوری‌ام، نمی‌توانم حتی یک پیام را در شبکه‌های اجتماعی‌ام منتشر کنم بدون اینکه به خاطر خیال‌پردازی‌های پوچ و اتهام‌همدستی با اسلام‌گرایی مورد حمله قرار گیرم.» مقامات امارات به درخواست‌های سازمان همکاری‌های تحقیقاتی اروپا برای اظهار نظر پاسخ ندادند.

شرکت «خدمات آلپ» گفت که این اطلاعات بر اساس «داده‌های دزدیده شده» است و ادعا کرد که خط پرسش از شبکه افراد نشان می‌دهد که اسناد «تا حدی جعلی» است.

در ماه مارس، نیویورکر گزارش داد که امارات متحده عربی کمپین آلپ را برای لکه‌دار کردن موسسه «الاغاثة الاسلامیة عبر العالم» (امداد اسلامی در سراسر جهان) در بریتانیا تامین مالی کرده و به دنبال پیوند دادن مقامات این سازمان به اخوان المسلمین و افراط‌گرایان خشن بوده است.

بر اساس این گزارش، آلپ به دنبال همکاری با یک سازمان بشردوستانه مصری در بوسنی در دهه ۱۹۹۰، تلاش کرد حشمت خلیفه، یکی از اعضای سابق هیئت امنای این موسسه خیریه را به تروریسم مرتبط کند.

در سال ۲۰۱۴، امارات متحده عربی، موسسه الاغاثة الاسلامیه را در فهرست ۸۶ گروه غیرقانونی تروریستی در کنار چندین سازمان برجسته مسلمان، از جمله شورای روابط آمریکایی-اسلامی قرار داد.^۱

پاپ فرانسیس ۲۱ کاردینال جدید معرفی کرد

رهبر کاتولیک‌های جهان پاپ فرانسیس در مراسم نیایش روز یکشنبه نهم جولای در میدان سنت پیتر واتیکان از نصب ۲۱ کاردینال جدید در ماه سپتامبر (شهریور) خبر داد.

^۱ https://www.middleeasteye.net/news/belgium-summons-uae-ambassador-muslim-brotherhood-smear-campaign?utm_source=twitter&utm_medium=social&utm_campaign=Social_Traffic&utm_content=ap_۷zmqm۶۱de&rand=۱۹۰۷۴

از ۲۱ کاردینال، ۱۸ تن زیر ۸۰ سال هستند و بنابراین واجد شرایط ورود به مجمعی برای انتخاب جانشین وی پس از مرگ یا استعفا هستند. کاردینال‌های دارای حق رای، در زمان استعفا یا مرگ پاپ می‌توانند در خصوص جانشین او رای بدهند. به نظر می‌رسد شورای کانسیستوری (به معنای گردهم آبی) که پاپ در حال تشکیل و سازماندهی آن است از نفوذ کاردینال‌های اروپایی کاسته و به سمت کشورهای در حال توسعه در حرکت است.

کاردینال‌های جدید از کشورهایی از جمله ایالات متحده، ایتالیا، آرژانتین، آفریقای جنوبی، اسپانیا، کلمبیا، سودان جنوبی، هنگ کنگ، لهستان، مالزی، تانزانیا و پرتغال آمده‌اند.

سه تن از کاردینال‌های جدید اخیراً به عنوان روسای ادارات اصلی واتیکان معرفی شدند، از جمله اسقف اعظم آرژانتینی «ویکتور مانوئل فرناندز» که بعنوان رئیس بخش اعتقادی واتیکان انتخاب شده است. انتصاب مهم دیگر اسقف «استفان چاو سائویان» از هنگ کنگ بود. چاو یکی از پیوندهای اصلی کلیسای کاتولیک در چین کمونیستی است، جایی که واتیکان در تلاش است شرایط را برای کاتولیک‌ها بهبود بخشد.^۱

^۱ <https://adyannews.com/۱۵۵۵۰۴/pope-francis-and-cardinal/>

واتیکان کتابی را با موضوع «اخلاق هوش مصنوعی» منتشر کرد

در یک رویداد جالب، پاپ فرانسیس، با همکاری مرکز اخلاق کاربردی مارکولا در دانشگاه سانتا کلارا، کتابچه راهنمایی را منتشر کرد که در آن جنبه‌های اخلاقی هوش مصنوعی مورد بحث قرار گرفته است. این دو نهاد با مشارکت هم مؤسسه فناوری، اخلاق و فرهنگ (ITEC) را تأسیس کردند که به عنوان یک اتاق فکر تحت رهبری واتیکان با تمرکز بر اخلاق هوش مصنوعی عمل می‌کند تا بحث‌های معنادار درباره تأثیر فناوری بر بشریت را تسهیل کند. این اتفاق سه ماه پس از آن رخ می‌دهد که تصویر پاپ فرانسیس با یک ژاکت پف‌دار تماماً سفید از برند لوکس Balenciaga، به وسیله هوش مصنوعی تولید و پخش شد.

تقریباً در همان زمان، فعالان بزرگ فناوری، از جمله ایلان ماسک، استیو وازنیک و ایوان شارپ، نامه‌ای سرگشاده امضا کردند و در آن از توسعه‌دهندگان هوش مصنوعی خواستند تا به طور موقت تلاش‌ها برای دستیابی به هوش مصنوعی پیشرفته را متوقف کنند. آنها نگرانی خود را در مورد خطرات احتمالی که می‌تواند منجر به از دست دادن کنترل شود، ابراز کردند.

آنها تأکید کردند که توسعه سریع فعلی هوش مصنوعی، که نمونه‌ای از آن‌ها مانند ChatGPT، Midjourney، و نرم‌افزارهای شبیه‌سازی صدا است، ممکن است غیرمسئولانه باشد و عواقب آن برای جامعه در نظر گرفته نشود.

آنها در این نامه خواستار توقف آزمایش فناوری‌های قدرتمندتر از ChatGPT-۴ به مدت شش ماه شدند، تا در این فرصت توسعه‌دهندگان پروتکل‌های ایمنی قوی را ایجاد کنند که شامل ممیزی‌های دقیق و نظارت کارشناسان مستقل باشد.

کتاب راهنمای منتشرشده با عنوان «اخلاق در عصر فناوری‌های مخرب: نقشه راه عملیاتی» با هدف کمک به شرکت‌های فناوری در جهت‌یابی ملاحظات اخلاقی هوش مصنوعی است. مؤسسه فناوری، اخلاق و فرهنگ (ITEC) ادعا می‌کند که قبل از نگارش کتاب راهنما با چندین رهبر فناوری هوش مصنوعی در شهر سیلیکون ولی، پیرامون موضوعات مختلفی با تمرکز بر توسعه هوش مصنوعی و اهمیت رعایت استانداردهای اخلاقی در این فناوری صحبت کرده است.

هنگامی که تصاویر جعلی پاپ که توسط هوش مصنوعی تولید شده بود در رسانه‌های اجتماعی به طور گسترده منتشر شد، او گفت که باور دارد که هوش مصنوعی می‌تواند تاثیر مثبتی را بر زندگی به وجود آورد؛ «در عین حال، من مطمئن هستم که این پتانسیل تنها در صورتی تحقق خواهد یافت که تعهد ثابت و مداوم اخلاقی و مسئولانه از سوی کسانی که این فناوری‌ها را توسعه می‌دهند، وجود داشته باشد.»

در سال ۲۰۱۹، پاپ فرانسیس در کنفرانس «مصلحت عمومی در عصر دیجیتال» در واتیکان در مورد سوء استفاده از هوش مصنوعی صحبت کرد و گفت: «اگر پیشرفت‌های فناوری بشر به دشمن مصلحت عمومی تبدیل شود، این امر منجر به یک پسرفت تاسف‌بار به نوعی بربریت می‌شود.»

واتیکان به زودی، همراه با پشتیبانی مایکروسافت و آی‌بی‌ام، مجموعه‌ای از اصول را به نام «دعوت رم به اخلاق هوش مصنوعی» منتشر می‌کند تا استفاده مسئولانه و اخلاقی از هوش مصنوعی را ترویج کند.^۱

^۱ <https://analyticsindiamag.com/gods-take-on-tech-vatican-launches-ai-ethics-think-tank/?rand=۱۹۰۷۴>

کلیسای کاتولیک آلمان نیم میلیون عضو خود را از دست داد

در مجموع ۵۲۲،۸۲۱ نفر به روابط رسمی خود با کلیسا پایان دادند و رکورد سال پیش که ترک کلیسا از سوی ۳۵۹،۳۳۸ نفر بود، بار دیگر شکسته شد. کنفرانس اسقف‌های آلمان (DBK) اعلام کرد که در سال ۲۰۲۲ تعداد بی سابقه‌ای از مردم، کلیسای کاتولیک آلمان را ترک کردند. در مجموع ۵۲۲،۸۲۱ نفر به روابط رسمی خود با کلیسا پایان دادند و رکورد سال پیش که ترک کلیسا از سوی ۳۵۹،۳۳۸ نفر بود، بار دیگر شکسته شد. این خروج و دوری مردم از کلیسا به دنبال یک سری از رسوایی‌های کودک‌آزاری است که کلیسا را در آلمان و جاهای دیگر شوکه کرده است. با وجود اینکه تعداد بیشتری از مردم کلیسا را ترک کردند، هنوز ۲۰،۹۴ میلیون نفر یعنی حدود یک چهارم جمعیت آلمان عضو کلیسا هستند.

کلیسای غرق در رسوایی‌ها

کنفرانس اسقف‌های آلمان هیچ دلیلی برای ترک این تعداد از افراد بیان نکرد، اما ایرم استر-کارپ رئیس کمیته مرکزی کاتولیک‌های آلمان گفت: که غمگین است اما تعجب نمی‌کند.

او افزود: کلیسا به دلیل سو استفاده و رسوایی‌های پی در پی اعتبار و اعتماد مردم نسبت به خود را از دست داده است و در حال حاضر نیز عزم کافی را برای اجرای برنامه‌هایی برای آینده زندگی مسیحیان در کلیسا از خود نشان نمی‌دهد.

کلیسای کاتولیک در بحران

گزارشی که به سفارش خود کلیسا و در سال ۲۰۱۸ منتشر شد، حاکی از آن است که حداقل ۳۶۷۷ نفر که اکثراً کودکان زیر ۱۳ سال بودند، بین سال‌های ۱۹۴۶ تا ۲۰۱۴ توسط کشیش‌های کاتولیک مورد آزار و اذیت قرار گرفته‌اند.

گزارش دیگری که در ژانویه ۲۰۲۲ منتشر شد، حاکی از آن است که پاپ بندیکت شانزدهم در دوران اسقف اعظم مونیخ و فریزینگ از سال ۱۹۷۷ تا ۱۹۸۲ نتوانسته از کودک‌آزاری جلوگیری کند.

در هفته اخیر پلیس به مکان‌های مرتبط با اسقف اعظم کلن، کاردینال راینر ماریا ویلکی، به دلیل اظهارات نادرست او در رابطه با اطلاعات ادعایی خود از سوء استفاده توسط کشیش‌ها حمله کرد.

مالیات کلیسای آلمان

اعضای ثبت‌نام‌شده کلیسا در آلمان بین ۸ تا ۹ درصد از درآمد خود را به عنوان «مالیات کلیسا» می‌پردازند که مستقیماً به کلیسای آنها، اعم از کاتولیک

یا پروتستان، می‌رسد (کلیساهای بیشتر ایالت‌های آلمان ۹ درصد درآمد را به عنوان مالیات دینی دریافت می‌کنند. اما کلیساها در دو ایالت، از جمله بایرن، ۸ درصد درآمد را به عنوان مالیات دریافت می‌کنند). این علاوه بر میلیون‌ها دلاری است که دولت با پول مالیات‌دهندگان عمومی پرداخت می‌کند.

آلمان و کلیسا

از دست دادن اعضای پرداخت‌کننده مالیات به معنای از دست دادن بودجه برای کلیسا است. وجوهی که برای ادامه فعالیت جوامع حتی در روستایی‌ترین مناطق کشور استفاده می‌شود.

توماس شولر، کارشناس حقوق کاتولیک در دانشگاه مونستر و ناظر نزدیک کلیسای کاتولیک آلمان، به خبرگزاری آلمان گفت: «کلیسای کاتولیک به مرگی دردناک در برابر چشمان عموم می‌میرد».

این تنها کلیسای کاتولیک نیست که به این موضوع مبتلا است. کلیسای پروتستان نیز شاهد کاهش تعداد پیروان ثبت شده خود است به طوری که در سال ۲۰۲۲، حدود ۳۸۰ هزار نفر کلیسای انجیلی آلمان را ترک کردند.^۱

---

^۱ <https://www.dw.com/en/germany-record-numbers-of-catholics-leaving-the-church/a-۶۶۰۵۸۱۴۹?rand=۱۹۰۷۴>

خاخام یهودی: «از نیل تا فرات مرزهای اسرائیل هستند»

الیعازر میلامید، خاخام افراطی یهودی در اظهاراتی جنجالی گفت: «تازمانی که تعداد کافی از یهودیان در سرزمین اسرائیل نباشند، دشمنان ما به حضور در آنجا و کشتن ما ادامه می‌دهند.» این خاخام یهودی در جریان کلاس درس هفتگی خود با تعدادی از دانشجویانش نسبت به دشمنان رژیم صهیونیستی هشدار داد و مدعی شد: «مرزهای اسرائیل از رود نیل در مصر تا فرات در عراق را دربرمی‌گیرد، اما اکنون تنها منطقه اطراف رود اردن (در اشاره به فلسطین) تحت کنترل درآمده است.»

این خاخام یهودی افراطی ارتدوکس تاکید کرد: «در سرزمین اسرائیل به طور کلی و در یهودیه و سامره - نام عبری کرانه باختری - به طور خاص، تعداد کافی یهودی وجود ندارد.»

وی مدعی شد: «مرزهای سرزمین اسرائیل از رودخانه نیل مصر تا رود فرات عراق است، اما در عمل، زمانی که خداوند به اسرائیل دستور داد که این سرزمین را اشغال و آباد کند، به وی گفت که تنها قسمت غربی رود اردن را اشغال کند؛

زیرا سکنی گزیدن در زمین باید بر اساس توانایی قوم اسرائیل صورت گیرد. از آنجایی که تعداد قوم بنی اسرائیل برای سکونت در تمام «سرزمین اسرائیل» کافی نبود، ما مجبور شدیم مقدس‌ترین قسمت را که آن سوی غرب اردن است، فتح کنیم. پس از آنکه قوم یهود تکثیر شود، قادر خواهیم بود که به صورت تدریجی به سمت شرق اردن و تمامی سرزمین‌های موعود، پیشروی کنیم»^۱.

طرح «اسرائیل» برای ساخت بزرگ‌ترین دانشگاه یهودی در قدس

شهرداری صهیونیستی قدس طرح ساخت بزرگ‌ترین محوطه دانشگاهی برای زنان یهودی مذهبی و حریدی وابسته به جریان ارتدوکس تندرو را به تصویب رساند.

این اقدام پس از موافقت وزارتخانه‌های علوم و مسکن و شهرک سازی «اسرائیل» صورت گرفت.

^۱ <https://arabi۲۱.com/story/۱۰۲۴۱۶۲>

بنا بر اعلام شهرداری صهیونیستی قدس، این طرح در مساحتی بالغ بر ۱۳ هکتار از اراضی فلسطینی لفتا و دیر یاسین از توابع قدس و با هزینه‌ای بالغ بر ۱۲۰ میلیون دلار که انجمن‌های دینی یهودی وابسته به جریان ارتدوکس تندرو داخل و خارج آنها را جمع آوری کرده‌اند، به اجرا در می‌آید.

شهرداری قدس همچنین گزارش داد که در چارچوب این طرح ۵ ساختمان بزرگ برای دانشکده مهندسی، دانشکده زیست شناسی، دانشکده بهداشت، دانشکده مدیریت و تالار همایش‌ها و خوابگاه برای دختران دانشجویان احداث می‌گردد.^۱

---

^۱ <https://farsi.palinfo.com/news/۱۶/۶/۲۰۲۳/> طرح-اسرائیل-بیرا-ساخت-بزرگترین-دانشگاه-هود-در-قدس

جنگ قدرت در رژیم صهیونیستی برای تعیین خاخام اعظم

انتخاب خاخام اعظم رژیم صهیونیستی برای یک دوره ۱۰ ساله دیگر به جنگ قدرت بین احزاب خریدی و دینی این رژیم دامن زده و گسست سیاسی را تشدید کرده است.

وزیران حزب تندرو «عوتسما یهودیت» و حزب خریدی «شاس» در آخرین نشست کابینه این رژیم با یکدیگر درباره تعویق «انتخابات تعیین خاخام اعظم» رژیم صهیونیستی درگیر شدند.

«ایتامار بن گویر» رهبر حزب عوتسما یهودیت اخیرا در فضای مجازی گفته بود که منصب خاخام اعظمی حق همه «اسرائیلی‌ها» است.

وزیر امنیت داخلی رژیم صهیونیستی افزود: حقه بازی کافی است. تا کی می‌خواهید لقمه را دور سرتان بچرخانید و مخفیانه معامله کنید!

بن گویر، اعضای حزب شاس را ضدصهیونیست اعلام و حزب شاس را به «جرزنی» در وسط بازی متهم کرد.

وی، آریه درعی رهبر حزب شاس را به دور زدن ائتلاف حاکم و زدوبند با ائتلاف مخالفان کابینه برای کنار گذاشتن لایحه جنجال آمیز تغییرات قضایی متهم کرد تا بتواند به کابینه برگردد.

در مقابل، «حایم بیتون» معاون وزیر به اصطلاح «آموزش» رژیم صهیونیستی تهدید کرد که با تصویب لایحه پیشنهادی عوتسما یهودیت درباره نظارت بر «خشونت‌های خانگی» مخالفت خواهد کرد.

«میکائیل مالچیلی» معاون وزیر امور دینی از حزب شاس نیز هدف بن گویر از مخالفت با تعویق «انتخابات تعیین خاخام اعظم» را رسیدن به منافع سیاسی شخصی اعلام کرد.

مخالفت با انحصارطلبی حزب حریدی شاس در انتخابات تعیین خاخام اعظم، به حزب حریدی «عوتسما یهودیت» محدود نشد و دیگر احزاب حریدی نیز با آن مخالفت کردند.

«مئیر پوروش» عضو حزب اتحاد یهودیت تورانی نیز حزب شاس را متهم به تک روی و همکاری نکردن با دیگر احزاب حریدی و در عین حال سیاسی کردن موضوع انتخاب خاخام اعظم کرد.

در حالی که گفته می‌شود حزب شاس برای فراهم کردن زمینه‌های انتخاب برادر «آریه درعی» رهبر این حزب به عنوان خاخام اعظم، خواستار تعویق انتخابات شده است، این حزب ادعای مزبور را رد کرد.

کابینه رژیم صهیونیستی روز یکشنبه در حالی با این تعویق جنجالی موافقت کرد که وزیران عضو حزب عوتسما یهودیت با آن مخالفت کرده بودند. وزیران عضو حزب حریدی «اتحاد یهودیت توراتی» نیز به آن رای ممتنع دادند.

قرار است انتخابات تعیین خاخام اعظم رژیم صهیونیستی بعد از انتخابات شهرداری‌های رژیم صهیونیستی در ۳۱ اکتبر برگزار شود.

روزنامه صهیونیستی هاآرتص درباره اختلافات ائتلاف حاکم درباره انتخاب خاخام اعظم یهودیان سفاردی گفت: تعویق انتخابات می‌تواند امکان پیروزی «یهودا درعی» خاخام اعظم «بیر شیع» در انتخابات و شکست «دیوید یوسف» برادر «اسحاق یوسف» خاخام اعظم کنونی را افزایش دهد.

خاخام اعظم به نوعی رهبر مذهبی صهیونیست‌های رژیم صهیونیستی محسوب می‌شود. صهیونیست‌ها در سرزمین‌های اشغالی دو خاخام اعظم دارند که یکی از آنها رهبر مذهبی یهودیان اشکنازی (اروپایی) و دیگری رهبر مذهبی یهودیان سفاردی (آسیایی) است. انتخابات تعیین خاخام اعظم رژیم صهیونیستی هر ۱۰ سال یکبار برگزار می‌شود. اسحاق یوسف اکنون خاخام اعظم یهودیان سفاردی است و پیش از وی نیز پدرش که موسسه حزب شاس نیز هست، خاخام اعظم بوده است.^۱

^۱ <https://www.irna.ir/news/۸۰۱۴۵۳۲۸>

اخبار کوتاه

شیخ عیسی قاسم تحت عمل جراحی قلب قرار می‌گیرد

جمعیت ملی اسلامی الوفاق بحرین اعلام کرد که شیخ «عیسی قاسم» رهبر شیعیان بحرین روز سه‌شنبه ۱۸ جولای پس از مشکلات قلبی که با آن مواجه شده است، عمل جراحی انجام خواهد داد. وی در حال حاضر در بیمارستان بستری است.^۱

خنثی شدن یک حمله تروریستی مرتبط با داعش در اتریش

مقامات اتریشی سه مرد جوان را دستگیر کردند که گفته می‌شود به عنوان هوادار سازمان تروریستی داعش، حمله به رژه افتخار همجنسگرایان را سازماندهی کرده بودند. گفته می‌شود که سرویس اطلاعات اتریش پیشتر از برنامه‌های آن‌ها مطلع شده است.^۲

بازدید رئیس رابطه العالم از معبد هندوها

محمد العیسی رئیس رابطه العالم که در ادامه سفرهای خود در راستای تطهیر چهره آل سعود، در هند به سر می‌برد، طی بازدیدی ۳ ساعته از معبد آکشاردام در دهلی نو دیدن کرد.^۳

^۱ <https://tn.ai/۲۹۲۷۴۹۴>

^۲ <https://tn.ai/۲۹۱۲۸۹۵>

^۳ <https://twitter.com/۰Pillarsuk/status/۱۶۸۰۱۷۹۸۴۳۰۸۴۷۳۸۵۶۱>

بخش دوم: پرونده‌ها

عید قربان

جدال قهقی بر سر قربانی کردن پرندگان به دلیل گرانی دام در مصر

اظهارات سعدالدین الهلالی، استاد فقه تطبیقی دانشگاه الازهر، مبنی بر جواز قربانی کردن پرندگان در روز عید به دلیل گرانی دام، جنجال‌های گسترده‌ای را در فضای مجازی مصر برانگیخت. این اظهارات با نظر دارالافتای رسمی مصر که قربانی را منحصر در چهار پایان می‌داند، در تعارض است.

اظهارات الهلالی که پیش از این با تشبیه عبدالفتاح السیسی، رئیس جمهور مصر با حضرت موسی(ع) خبرساز شده بود، این بار در گفتگوی تلفنی با عمرو ادیب روزنامه‌نگار شبکه ماهواره‌ای ام بی سی مصر متعلق به عربستان سعودی جنجال آفرین شد.

الهلالی در این مصاحبه خواستار پایان دادن به «فرهنگ بدهکاری» و قرض گرفتن پول برای خرید قربانی شد و گفت: خوب، اجازه دهید فرهنگ قربانی کردن پرندگان را گسترش دهیم همانطور که در روایتی از داود بن علی الظاهری و ابن حزم الظاهری که آن را از بلال بن رباح روایت کرده و به آن در قران و سنت استناد کرده‌اند، این موضوع آمده است. بنابر این هر که بگوید پیروی از این نظر باطل است، من با او مخالفت می‌کنم. او همچنین از مصری‌ها خواست که از فرهنگ انفاق کردن حمایت کنند.

پاسخ اساتید الازهر

در پاسخ به الهلالی اساتید دانشگاه الازهر اظهاراتی را بیان کردند. در همین زمینه دکتر عبدالله النجار، یکی از اعضای آکادمی تحقیقات اسلامی در گفتگوی تلفنی با شبکه (صدی البلد) گفت که قربانی کردن بر اساس قدرت خرید افراد است و کسی که توان مالی کافی بر قربانی کردن چهارپایان را ندارد تکلیفی در این زمینه بر گردن او نیست و تکریم آیین قربانی ایجاب می‌کند که فقط از حیوانات چهار پا باشد.

عده‌ای نیز فتوای سعد الهلالی را در چارچوب تلاش علمای وابسته به حکومت برای توجیه فقر دانستند.

نظر دارالافتاء

در پاسخ به الهلالی، بسیاری فتوای دکتر شوقی علام، مفتی رسمی مصر را در این مورد منتشر کردند:

حکم قربانی کردن پرندگان چیست؟ برخی از افراد این قول را ترویج می کنند که قربانی پرندگان جایز است و می گویند بعضی از صحابه نیز چنین کاری کرده اند؛ این سخنان چقدر درست است؟

پاسخ علام این بود: قربانی کفایت نمی کند مگر اینکه از چهارپایان، یعنی: شتر و گاو و گوسفند باشد. این عقیده که هر حیوانی که گوشت آن خورده می شود، قربانی کردنش جایز است، رأی ضعیفی است که به آن در فتوا دادن نمی توان استناد کرد.

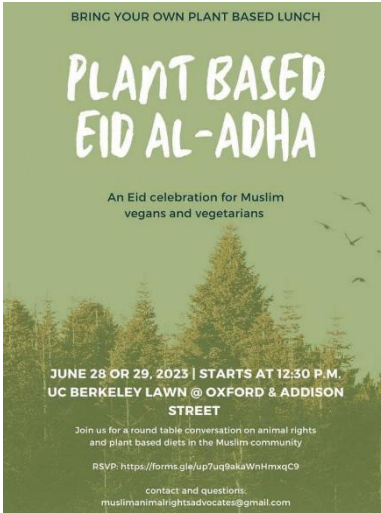
مفتی رسمی مصر افزود: آنچه نقل شده است از یکی از صحابه مبنی بر جواز قربانی کردن پرندگان صحیح نیست، زیرا از نص آن روایت چنین ظهوری را نمی توان برداشت کرد؛ پس دلیلی برای قربانی کردن پرندگان وجود ندارد.

قابل ذکر است که قیمت دام در مصر به ویژه قبل از عید قربان افزایش چشمگیری داشته است و قیمت هر کیلو گوشت دام زنده به ۱۷۰ پوند (۶ دلار) برای گاو و گاومیش و ۱۵۰ پوند (۵ دلار) برای هر کیلو گوشت گوسفند می رسد.

در برابر این گرانی، افراد برای اینکه بتوانند هزینه قربانی کردن را بپردازند به قرض گرفتن یا قربانی کردن به صورت اشتراکی با تقسیم هزینه خرید بین خودشان متوسل شدند و آگهی های قربانی به صورت اقساطی از طریق تجار و انجمن های محلی پخش شده است.^۱

^۱ <https://thenewkhalij.news/article/۲۹۷۵۱۰>

عید قربان برای مسلمانان وگان‌ووجرتین

در چند سال اخیر برخی مسلمانان گیاهخوار از سراسر جهان، به ویژه از میان اقلیت‌های مسلمان در غرب، کمپینی را به راه انداخته‌اند که به پرهیز از قربانی کردن حیوانات در عید الاضحی (عید قربان) دعوت می‌کنند.

این مسلمانان که خود را مقید به رژیم‌های غذایی بر پایه گیاهان

کرده‌اند، تلاش دارند با برگزاری مناسکی جایگزین برای قربانی حیوانات، عید قربان را جشن بگیرند. تصویر ضمیمه که فراخوانی برای برگزاری گروهی ناهار برای گیاهخواران در روز عید قربان است، نمونه‌ای از این بزرگداشت‌های جایگزین است.

مشابه این حرکت‌ها پیشتر در میان مسیحیان و یهودیان گیاه‌خوار نیز سابقه داشته است.

مسلمانان انگلیس برای اولین بار عید قربان را در دوروز جشن گرفتند

پس از اعلام مسجد شرق لندن مبنی بر اعلام کردن عید قربان در روز چهارشنبه ۲۸ ژوئن، مسجد مرکزی منچستر اعلام کرد این جشن را روز پنجشنبه ۲۹ ژوئن ۲۰۲۳ برگزار خواهد کرد.

این امر پس از آن صورت گرفت که گروهی از علمای مسلمان توصیه کردند که به جای تکیه بر زمان اعلامی روز عید در عربستان، زمان حلول عید در انگلیس به عنوان مبنا اتخاذ شود.

قابل ذکر است که اغلب به دلیل ابرهای بسیار زیاد رؤیت هلال در آسمان انگلیس مشکل است و همین امر مسلمانان انگلیسی را برای تعیین تاریخ هجری قمری به خارج از کشور وابسته می‌کند. برخی از آنها به رؤیت هلال در نزدیک‌ترین کشور مسلمان یعنی مراکش که در همان منطقه زمانی انگلیس قرار دارد وابسته هستند، اما برخی دیگر ترجیح می‌دهند به زمان اعلامی عربستان سعودی، که در تابستان دو ساعت از انگلیس اختلاف زمانی دارد تکیه کنند.

اگر هلال ماه در عربستان سعودی یک روز قبل از رؤیت در انگلیس یا مراکش دیده شود، این امر می‌تواند باعث شود مسلمانان در انگلیس عید را در روزهای مختلف جشن بگیرند.

توجیه تصمیم جدید

تعدادی از علما از این اقدام حمایت می‌کنند و می‌گویند که تا اواسط دهه ۱۹۸۰، اکثریت مسلمانان انگلیس به رویت هلال در مراکش تکیه می‌کردند، اما برای تسهیل و یکپارچه شدن اوقات تصمیم بر این شد در بازه‌ای به زمان اعلامی در عربستان سعودی تکیه کنیم. چون در گذشته زمان زیادی طول می‌کشید تا اخبار مربوط به رویت هلال در مراکش از طریق تلفن ثابت و دستگاه‌های فکس دریافت شود.

آنها توضیح دادند: در حال حاضر ما جهش‌های بزرگی در فناوری و ارتباطات انجام داده‌ایم و حداکثر ظرف یک ساعت پس از غروب خورشید اطلاعات رویت هلال را از مراکش می‌توانیم دریافت می‌کنیم و لذا هیچ مشکل دیگری مبنی بر این تصمیم وجود ندارد.

این گروه افزود: تمام تلاش‌ها باید در انگلستان در روز ۲۹ ماه هجری قمری انجام شود تا هلال را با چشم غیر مسلح ببینیم. مانند مراکش که در همان منطقه زمانی یا نزدیک آن قرار دارد و سیستم دقیقی برای رویت هلال دارد.

قاری عاصم، امامی که اهل لیدز است در این باره گفت که برخی از مسلمانانی که از نظر ایدئولوژیک با عربستان سعودی همسوتر هستند ممکن است

این تصمیم را تغییری بزرگ بدانند، اما ما باید رویت هلال در انگلیس را معیار قرار دهیم.

وی افزود: به نظر می‌رسد واقعاً بین شمال و جنوب انگلیس اختلاف وجود دارد. مردم جنوب به دلیل سهولت و اعلام زودتر رویت هلال (قبل از غروب آفتاب) تمایل دارند با اعلام عربستان سعودی پیش بروند. و مردم در شمال انگلیس تمایل بیشتری به پیروی از زمان اعلام رویت هلال در مراکش دارند.^۱

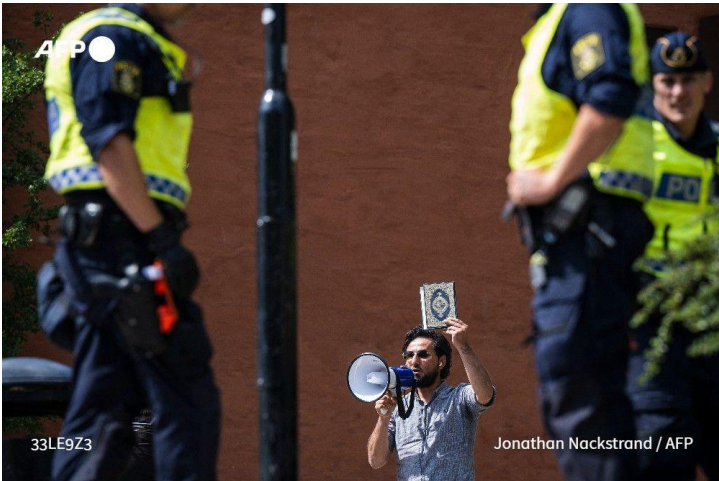
---

^۱ <https://arabicpost.live/> أخبار/۲۰۲۳/۰۶/۲۱/مسلمو-بر-یطانیا-لن-يحتفلوا-بعيد-الأضحى

توهین به مقدسات در سوئد

تکرار هتک حرمت به قرآن کریم در سوئد

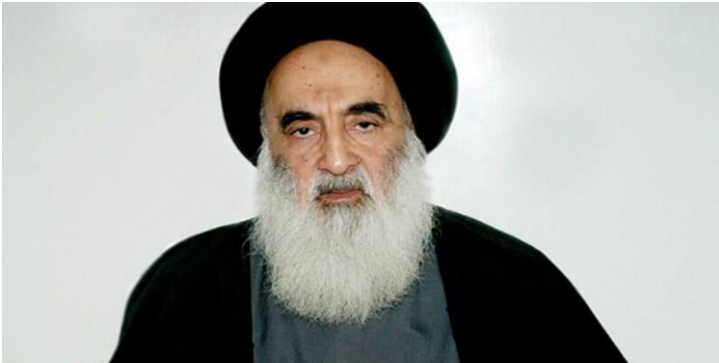
یک فرد عراقی تبار به نام «سلوان مومیکا» در استکهلم، پایتخت سوئد در مقابل مسجد جامع استکهلم با حفاظت پلیس کتاب مقدس قرآن کریم را به آتش زد.

این فرد تحت حفاظت گسترده پلیس به مقابل مسجد جامع استکهلم واقع در مدبورگارپلاتسن آمد و علی‌رغم واکنش‌های برخی حاضران، قرآن کریم را به زمین انداخت و با توهین به دین اسلام آن را آتش زد.

همچنین همه نیروهای امنیتی در استکهلم برای جلوگیری از اقدامات تحریک‌آمیز در روز اول عید قربان به مقابل مسجد مذکور فراخوانده شدند.

پیش از این پلیس سوئد اعلام کرده بود که روز چهارشنبه ۲۸ ژوئن مجوز برگزاری تجمعی را در فضای خارج مسجد اصلی شهر استکهلم صادر کرده که در آن قرار است برخی از شرکت کنندگان اقدام به سوزاندن نسخی از قرآن کریم کنند.^۱

نامه آیت الله سیستانی به دبیرکل سازمان ملل درباره هتک حرمت به قرآن در سوئد

دفتر آیت الله سید علی سیستانی، مرجع عالیقدر شیعیان در عراق در بیانیه‌ای از ارسال پیامی به «آنتونیو گوترش» دبیر کل سازمان ملل متحد درباره هتک حرمت قرآن کریم با مجوز پلیس سوئد خبر داد.

در پیام دفتر آیت الله سیستانی با اشاره به اهانت به قرآن کریم و دین مبین اسلام در سوئد آمده است: «چنین رفتارهای اهانت‌آمیز بارها در طول سال‌های

^۱ <https://www.trt.net.tr/persian/jhn/۲۸/۰۶/۲۰۲۳/frdy-rqytbr-b-hfzt-plys-sw-y-d-khtb-mqds-qran-khrym-r-bh-atsh-zd-۲۰۰۵۰۵۵>

اخیر در کشورهای مختلف رخ داده است اما نکته قابل توجه این است که این بار با مجوز رسمی پلیس سوئد و با ادعای آزادی بیان انجام شده است.»

بنابر گزارش خبرگزاری عراق، در این پیام همچنین آمده است: «احترام به آزادی بیان نمی‌تواند مجوزی برای این رفتار شرم‌آور فراهم آورد که تعرض آشکار به مقدسات بیش از دو میلیارد مسلمان در جهان است و به ایجاد فضای مناسب برای اشاعه افکار افراطی و رفتارهای غلط منجر می‌شود.»

در پیام دفتر آیت الله سیستانی همچنین آمده است که مرجعیت عالی دینی ضمن محکوم کردن این اقدام اهانت‌آمیز از سازمان ملل می‌خواهد تا تدابیر موثر جهت ممانعت از تکرار چنین رفتارهایی اتخاذ کند و کشورها را به تجدیدنظر در قانون‌هایی که وقوع این حوادث را مجاز می‌داند و نیز دعوت به تثبیت ارزش‌های همزیستی مسالمت‌آمیز بین پیروان ادیان مختلف با رعایت حقوق و احترام متقابل وادار کند.^۱

---

^۱ <https://www.farsnews.ir/news/۱۴۰۲۰۴۰۸۰۰۰۶۰۳>

واکنش‌های جهانی به هتک حرمت قرآن کریم

توهین اخیر به قرآن کریم و مقدسات مسلمانان باز هم واکنش تند جهان اسلام و برخی دیگر از کشورها را به همراه داشت. بسیاری از کشورها اقدام به احضار سفرای سوئد به وزارت خارجه کردند و تجمعات و راهپیمایی‌های اعتراضی نیز برگزار شد.

اردن و امارات عربی متحده ضمن محکوم کردن هتک حرمت قرآن کریم در سوئد، سفرای سوئد در ابوظبی و امان را احضار و تأکید کردند که استفاده از حربه آزادی بیان، چنین اقدام شنیعی را توجیه نمی‌کند.

مدیرکل غرب اروپای وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران نیز پنجشنبه هشتم تیر ماه نیز اقدام به احضار کاردار سوئد در غیاب سفیر این کشور کرد. البته مدیرکل غرب اروپای وزارت امور خارجه در تماس تلفنی با سفیر سوئد که در خارج از ایران حضور دارد، اهانت به مقدسات اسلامی را محکوم کرده بود.

وزارت امور خارجه اردن همچنین در واکنش به تلاش‌ها در سوئد برای اهانت به قرآن کریم، تأکید کرد که توهین به کتاب مسلمانان به هیچ عنوان به معنای آزادی بیان نیست.

پاپ فرانسیس رهبر کاتولیک‌های جهان در گفتگو با روزنامه اماراتی الاتحاد گفت که از آزادی بیان نباید به عنوان بهانه‌ای برای اهانت به دیگران بهره برداری شود. وی با عصبانیت از مجوز پلیس سوئد برای برگزاری تجمع اهانت به قرآن گفت: «در قبال چنین رفتارهایی احساس خشم و انزجار می‌کنم. هر کتابی که پیروانش آن را مقدس می‌شمارند، باید مورد احترام قرار گیرد و هرگز نباید از آزادی بیان به عنوان بهانه‌ای برای تحقیر دیگران مورد بهره برداری قرار گیرد.»

ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه، در جریان یک سفر کاری به جمهوری داغستان، در بازدید از از مسجد جامع دربند نسخه‌ای از قرآن کریم را از مفتی داغستان هدیه گرفت و با اشاره به حادثه سوزاندن قرآن در سوئد، تأکید کرد که بی‌احترامی به قرآن در روسیه برخلاف برخی از کشورها جرم است. پوتین افزود: قرآن برای مسلمانان و دیگران مقدس است. ما می‌دانیم که کشورهای دیگر رفتار متفاوتی دارند. آنها به احساسات مذهبی مردم احترام نمی‌گذارند و می‌گویند که این [سوزاندن قرآن] جرم نیست.

وزارت خارجه مغرب هم ضمن محکوم کردن اهانت مجدد به قرآن کریم در سوئد، کاردار سفارت این کشور در رباط را احضار و مراتب اعتراض به این اقدام شنیع را به وی ابلاغ کرد. دولت مغرب در این باره اعلام کرد: «این اقدام

توهین آمیز و غیرمسئولانه جدید، بی‌اعتنایی به احساسات بیش از یک میلیارد مسلمان در زیارت بزرگ حج و عید مبارک قربان است».

«هاکان فیدان» وزیر امور خارجه و «عمر چلیک» سخنگوی حزب عدالت و توسعه ترکیه این اقدام دولت سوئد را محکوم کردند. رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهور ترکیه هم روز پنجشنبه هشتم تیر ماه اهانت اخیر به قرآن کریم در سوئد را محکوم و از دولت این کشور به خاطر دادن مجوز چنین اقداماتی به شدت انتقاد کرد. اردوغان در اظهاراتی تلویزیونی گفت: «بالاخره به غربی‌های گستاخ یاد خواهیم داد که اهانت به مسلمانان، آزادی اندیشه نیست».

قانونگذاران دومای دولتی روسیه در بیانیه‌ای توهین به قرآن کریم را محکوم کرده و در بیانیه‌ای اعلام کردند: «نمایندگان دومای دولتی به شدت اقدام مخرب دیگر تایید شده توسط مقامات سوئدی را محکوم می‌کنند و از مقامات (این کشور) می‌خواهند اقداماتی را برای جلوگیری از نقض حقوق و اهانت به احساسات مذهبی مسلمانان اتخاذ کنند».

ناصر کنعانی سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران بامداد پنجشنبه هشتم تیر ماه از این اقدام توهین آمیز صورت گرفته در سوئد را شدیداً محکوم کرده و گفت: دولت و ملت جمهوری اسلامی ایران همانند سایر مسلمانان و آزاداندیشان جهان چنین اهانتی را بر نمی‌تابد و به شدت آن را محکوم می‌کند. حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه نیز پنجشنبه هشتم تیر ماه اعلام کرد: همه جهان اسلام اهانت به کتب آسمانی و قرآن کریم را قویاً محکوم می‌کند.

مجلس اعلای اسلامی شیعیان لبنان هم بامداد پنجشنبه هشتم تیر ماه موافقت پلیس سوئد با اهانت به قرآن کریم را دشمنی با امت اسلامی و نقض آشکار آزادی

دینی خواند. حزب‌الله لبنان نیز روز پنجشنبه با صدور بیانیه‌ای، هتک حرمت قرآن کریم در سوئد را به شدت محکوم کرد.

دستگاه قضایی عراق هم روز پنجشنبه هشتم تیر ماه دستور محاکمه فرد هتاک به قرآن کریم در سوئد و اقدام قانونی علیه او را صادر کرد. «فائق زیدان» رئیس شورای عالی قضایی عراق، روز پنجشنبه براساس مفاد ماده ۱۴ قانون مجازات این کشور، مجوز اقدام قانونی علیه فردی که در سوئد، اقدام به هتک حرمت قرآن کریم کرده بود، صادر کرد. بامداد جمعه نهم تیر ماه نیز «احمد الصحاف» سخنگوی وزارت خارجه عراق از احضار سفیر سوئد در بغداد در اعتراض به هتک حرمت قرآن کریم در این کشور خبر داد.

آیت‌الله سید علی سیستانی مرجع عالیقدر شیعیان عراق هتک حرمت قرآن کریم در سوئد را «اهانت‌آمیز» توصیف کرد و گفت: «احترام به آزادی بیان نمی‌تواند این رفتار شرم‌آور را که تعرض آشکار به مقدسات بیش از دو میلیارد مسلمان در جهان است توجیه کند». دفتر آیت‌الله سیستانی در بیانیه‌ای از ارسال پیامی به «آنتونیو گوترش» دبیرکل سازمان ملل متحد درباره هتک حرمت قرآن کریم با مجوز پلیس سوئد خبر داد.

«مسعود بارزانی» رئیس حزب دموکرات کردستان عراق هم در این باره گفت: عمل غیرقابل قبول سوزاندن قرآن کریم به هیچ عنوان مصداق آزادی اندیشه و گفتار نیست و به هیچ وجه قابل توجیه نیست. «نیچروان بارزانی» رئیس منطقه کردستان عراق نیز هتک حرمت قرآن کریم در سوئد را محکوم کرد و آن را اقدامی زشت و ناپسند خواند و تصریح کرد: این کار موجب ترویج کینه‌توزی و خشونت در جامعه و تهدیدی برای همزیستی مسالمت‌آمیز و صلح‌طلبی است.

«مسرور بارزانی» نخست‌وزیر منطقه کردستان نیز در پیامی، ضمن محکوم کردن این اقدام، از همگان خواست تا به تمامی کتاب‌های آسمانی احترام بگذارند و از اقداماتی که سبب اخلال در همزیستی می‌شود ممانعت به عمل آید.

در این میان، «اولف کریسترسن» نخست‌وزیر سوئد روز جمعه نهم تیر ماه در اولین اظهار نظر بعد از هتک حرمت به قرآن کریم، بدون محکوم کردن این اقدام و هرگونه توضیح اضافه، خواستار حفظ آرامش شد و از همه خواست آرامش خود را حفظ کنند. وی گفت: واضح است که ورود غیرقانونی افراد به سفارتخانه‌های سوئد در کشورهای دیگر کاملاً غیرقابل قبول است. من همچنین فکر می‌کنم که ما باید در اینجا در سوئد آرام‌تر باشیم. وضعیت امنیتی جدی است و دلیلی برای توهین به افراد دیگر وجود ندارد.

از سوی دیگر سفارت سوئد در قاهره در بیانیه‌ای اعلام کرد که «دولت سوئد اقداماتی را که برخی افراد در استکهلم انجام دادند، بشدت رد و محکوم می‌کند». در پی واکنش شدید کشورهای اسلامی به هتک حرمت قرآن کریم در استکهلم، «تویاس بیلستروم» وزیر امور خارجه سوئد در گفت‌وگو با فؤاد حسین همتای عراقی خود گفت که دولت این کشور اهانت به قرآن را محکوم می‌کند. وزیر امور خارجه عراق در این تماس تلفنی این اقدام شنیع را به شدت محکوم و تقبیح کرد.

در حالی که این اقدام اهانت‌آمیز باعث جریحه دار شدن احساسات مسلمانان سراسر جهان شد، «ینس استولتنبِرگ» دبیر کل ائتلاف ناتو روز پنجشنبه هشتم تیرماه اهانت به کتاب آسمانی مسلمانان در سوئد را «آزادی بیان» توصیف کرد و گفت: «من عمق احساساتی که این رویداد ایجاد کرده را می‌فهمم. کارهایی

انجام شده که آزاردهنده و زننده‌اند، اما لزوماً در کشوری با حاکمیت مستقل غیرقانونی نیستند. طی هفته‌های گذشته در سوئد شاهد اعتراض‌هایی علیه ترکیه و ناتو-هر دو- بوده‌ایم. این کارها مورد پسند من نیست، اما من از حق مخالفت کردن دفاع می‌کنم. این بخشی از آزادی بیان است. چیزی که برای من مهم است این است که ما باید در خصوص نهایی کردن الحاق سوئد به ناتو پیش برویم.»

صدها نفر از شهروندان عراقی نیز روز پنجشنبه هشتم تیر ماه ضمن محکومیت آتش زدن قرآن کریم در سوئد، در برابر سفارت این کشور در بغداد تجمع اعتراضی گسترده‌ای برگزار کردند و خشم خود را نسبت به این جنایت ابراز کردند. مردم عراق، عصر جمعه هم در محکومیت هتک حرمت قرآن کریم در سوئد، مقابل سفارت سوئد در بغداد تظاهرات بر پا کردند. جمعی از مردم و دانشجویان ایرانی نیز در واکنش به این اقدام توهین آمیز تجمع اعتراضی در مقابل سفارت سوئد در تهران برگزار کردند. فؤاد حسین وزیر امور خارجه عراق هم خواستار برگزاری نشست فوق‌العاده سازمان همکاری اسلامی شد.

دبیر خانه سازمان همکاری اسلامی هم اعلام کرد که هفته آینده نشست فوق‌العاده این سازمان در شهر جدّه عربستان با هدف بررسی اهانت به قرآن کریم در سوئد برگزار می‌شود.

«همام حمودی» رئیس مجلس اعلاى عراق هم با تاکید بر اینکه اهانت به ادیان و تعدی به حقوق دیگران نباید بدون مجازات بماند، از مردم عراق برای برگزاری تظاهرات در دفاع از مقدسات اسلامی قدردانی کرد.

وزارت خارجه کویت هم روز جمعه شنبه دهم تیر ماه اعلام کرد که بنابه دستور وزیر خارجه این کشور «لیزلوت اندرسون» سفیر آکر دیته سوئد در کویت که در امارات اقامت دارد، به وزارت خارجه احضار شده است.

از سوی دیگر، کاربران فضای مجازی در جهان عرب هم با بازنشر هشتگ‌هایی حمایت خود را از قرآن کریم، مخالفت با تداوم هتک حرمت به مقدسات اسلامی در غرب و انتقادات علیه واکنش دولت سوئد نشان دادند.

«احمد بن حمد الخلیلی» مفتی عمان هم در واکنش به اهانت به قرآن کریم در سوئد، مسلمانان جهان را به تحریم کالاهای سوئدی فراخواند.

آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی رئیس‌جمهور هم در اظهاراتی تأکید کرد: توهین به قرآن، توهین به همه ادیان الهی است؛ توهین به بشریت است، قطعاً جامعه اسلامی از این توهین و اهانت نخواهند گذشت. علاوه بر این، محمدباقر قالیباف رئیس مجلس شورای اسلامی نیز در این باره گفت: بی‌احترامی و جسارت دولت و پلیس سوئد در فراهم ساختن زمینه اهانت به ساحت مقدس قرآن کریم با پوشش دروغین آزادی بیان و عمل را به شدت محکوم می‌کنم.^۱

^۱ <https://www.farsnews.ir/news/۱۴۰۲۰۴۱۱۰۰۰۴۰۲>

کویت صد هزار نسخه قرآن ترجمه شده به زبان سوئدی منتشر می‌کند

دولت کویت در واکنش به حادثه تحریک آمیز قرآن‌سوزی در استکهلم در روز عید قربان، اعلام کرد: قصد دارد ۱۰۰ هزار نسخه از قرآن را به زبان سوئدی برای توزیع در این کشور منتشر کند.

شورای وزیران کویت در جلسه هفتگی خود با ابتکار نخست وزیر «شیخ احمد نواف الاحمد الصباح» که اداره عمومی مراقبت‌های عمومی را موظف به چاپ و انتشار نسخه‌های قرآن کرده است، این تصمیم را اتخاذ کرد.

به گزارش خبرگزاری کویت، این اقدام در چارچوب «تاکید بر بردباری دین اسلام و گسترش ارزش‌های اسلامی و همزیستی در بین همه انسان‌ها» صورت می‌گیرد.

قرار است به زودی کار چاپ قرآن‌های ترجمه شده به پایان برسد که با هماهنگی وزارت امور خارجه در مساجد، کتابخانه‌ها، مدارس و سایر موسسات سراسر سوئد توزیع می‌شود.

کار ترجمه توسط «کنوت برنستروم»، مترجم مشهور تازه مسلمان سوئدی انجام شده است.

کویت در میان بسیاری از کشورهای مسلمان و عربی بود که حادثه سوزاندن قرآن که توسط مقامات سوئدی مجاز اعلام شده بود را محکوم کرد. وزارت امور خارجه کویت اعلام کرد که این اقدام تحریک آمیز، مسلمانان در سراسر جهان را آزرده می‌کند.

همچنین گزارش شده است که کویت در تهیه پیش نویس قطعنامه‌ای در کنار سازمان همکاری اسلامی برای ارائه به شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد به منظور مقابله با نفرت و هتک حرمت مقدسات مذهبی مشارکت داشته است.^۱

---

^۱ <http://shabestan.ir/detail/News/۱۲۷۸۵۲۲>

وزارت اطلاعات: کشف ارتباط سازمان جاسوسی رژیم صهیونیستی با عنصر هتاک به قرآن

وزارت اطلاعات در اطلاعیه‌ای از کشف ارتباط سازمان جاسوسی اسرائیل با عنصر هتاک به قرآن مجید خبر داد.

متن این اطلاعیه به شرح ذیل است:

باسمه تعالی

به استحضار ملت شریف ایران و همه‌ی ملت‌های موحد و آزادی‌خواه جهان می‌رساند؛ اگرچه هتک حرمت ادیان الهی در هر شرایطی و توسط هر عاملی، اقدامی کفرآمیز و مذموم است، اما برخی از هتاک‌ها به لحاظ در برداشتن اهداف خاص، زمان انجام و هویت عوامل پشت صحنه، ویژگی کاملاً متمایزی دارند. در چنین مواردی آشکارسازی پشت پرده‌ها به درک چرایی یک عمل شوم و ختنی سازی مقاصد ضدانسانی مُستتر در آن کمک می‌کند.

جنایت اخیر هتاکي به کلام الله مجيد که در کشور سوئد و با حمايت تشويق‌آمیز پلیس آن کشور صورت گرفت، ابعادی فراتر از موارد مشابه پیشین داشت.

بر این مبنا سربازان گمنام امام زمان (عج) به واکاوی اطلاعاتی در چند و چون آن اقدام پلید و تلاش برای شناسایی عناصر پشت صحنه‌ی آن پرداختند. جمع‌آوری هدفمند اطلاعاتی از کانون‌های مرتبط با آن فتنه و تطبیق یافته‌های اولیه با مخازن اطلاعاتی موجود، نخستین سرخ‌های منشأ فتنه‌انگیزی و نفرت پراکنی را آشکار نمود.

بر مبنای اطلاعات موثق به دست آمده، «سلوان مومیکا» فرد هتاک به ساحت قرآن کریم، متولد سال ۱۹۸۶ در عراق بوده و در سال ۲۰۱۹ به استخدام سرویس جاسوسی رژیم صهیونیستی درآمده است.

او که در منطقه‌ی محل اقامت پیشین خود در عراق به بدنامی اشتهار داشت، همان بدنامی و سوابق سوء خود را به‌عنوان کارنامه‌ی مطلوب صهیونیست‌ها ارائه می‌کند و مورد قبول و استقبال آن‌ها قرار می‌گیرد. نام‌برده پس از آن، نقش عمده‌ای در جاسوسی از جریان مقاومت و پیشبرد پروژه‌ی تجزیه‌ی عراق ایفا می‌نماید. اقامت در سوئد را به‌عنوان دستمزد خیانت‌هایش به ملت عزیز عراق و امت گرامی اسلام، از صهیونیست‌ها مطالبه و دریافت می‌کند.

پس از اقامت در سوئد، مزدوری خویش برای رژیم غاصب را در قالب مأموریت‌های متناسب با شرایط و دسترسی‌های جدیدش ادامه می‌دهد. از آن جمله است در هفته‌های اخیر و به‌دنبال برنامه‌ریزی رژیم صهیونیستی برای سرکوب مقاومت مشروع مردمی در مناطق اشغالی ۱۹۶۷ و ساحل غربی رود

اردن، همزمان این عنصر خیانت‌پیشه، پروژه‌ای سیاه و ملحدانه را به اجرا می‌گذارد. برگزاری نمایش شوم هتک حرمت از مصحف شریف، دقیقاً با هدف ایجاد موج رسانه‌ای غالب و به حاشیه راندن اخبار جنایات هولناک و گسترده‌ی رژیم صهیونیستی در ساحل غربی به‌ویژه جنینِ مظلوم و سرافراز طراحی و اجرا شد. این رویه‌ی معمول صهیونیست‌هاست که همراه با هر پروژه‌ی کشتار و ویران‌سازی، پروژه‌ی تبهکارانه‌ی دیگری به‌منظور انحراف توجهات از آن عملیات شیطانی اجرا می‌نمایند.

در آینده و در محدوده ملاحظات اطلاعاتی و حفاظتی، اسنادی پیرامون این عنصر خبیث منتشر خواهد شد. آمران و عاملان این جنایت سازمان‌یافته نیز بنا بر سنت محتوم الهی، تاوان عمل خود را خواهند پرداخت. در جغرافیای سوئد نیز گرچه پیش از این شاهد حضور پر رنگ و فعالیت‌های اطلاعاتی بدون محدودیت رژیم صهیونیستی بوده‌ایم (همچون استخدام جاسوس محکوم به اعدام، احمدرضا جلالی در آن کشور و حمایت‌های بعدی از او پس از بازداشت و محاکمه‌ی وی)، با این حال انتظار می‌رود از این پس دولت سوئد در رویه‌ی کنونی تجدید نظر نماید و اجازه ندهد که احساسات بیش از دو میلیارد مسلمان جهان در آن جغرافیا جریحه‌دار گردد.^۱

^۱ <https://www.farsnews.ir/news/۱۴۰۲۰۴۱۹۰۰۰۸۲۰>

اظهارات جنجالی دبیرکل رابطه العالم الاسلامی عربستان درباره قرآن سوزی

دبیرکل رابطه العالم الاسلامی عربستان، جنایت قرآن سوزی اخیر در سوئد را اینگونه توجیه کرد که عامل آن از آزادی بیان استفاده کرده و قانون اساسی کشور سوئد را نقض نکرده است و روشن است که قانون اساسی سوئد که بیانگر اراده مردم سوئد است باید مورد احترام قرار گیرد.

محمد العیسی که رهبر سیاست مذهبی جدید حاکمان عربستان است، برای کم‌اهمیت جلوه دادن جنایت قرآن سوزی تأکید کرد که «در واقع این اقدام سوزاندن تنها یک نسخه از قرآن بوده است و نه سوزاندن قرآن کریم».

محمد العیسی در همین راستا خاطرنشان کرد که قبلاً در سوئد یکی از افراط‌گرایان نسخه‌ای از کتاب مقدس یکی از ادیان غیر اسلامی (تورات) سوزانده شد و مقامات سوئدی او را نیز از این کار منع نکردند.

حمله گسترده به محمد العیسی

فعالان فضای مجازی در واکنش به محمد العیسی، سخنانش را دروغ دانسته و تاکید کردند که مقامات سوئدی در آن زمان پس از مداخله رژیم صهیونیستی از سوزاندن یک نسخه از تورات جلوگیری کردند و کم‌اهمیت جلوه دادن این اتفاق غیر قابل قبول است.

کاربران فضای مجازی همچنین اعلام کردند که محمد العیسی در تلاش است تا جنایت سوزاندن قرآن کریم در سوئد را با این ادعا که این تصمیمی است که توسط دولت گرفته شده است، نه افراد یا گروه‌ها، کم‌اهمیت جلوه دهد و ضمن سکوت در قبال آن از تحریم کامل محصولات سوئدی خودداری کند. آنها خاطر نشان کردند: «سوئد مدافعی بهتر از دبیرکل رابطه العالم الاسلامی به نام محمد العیسی نخواهد یافت.»

همچنین ناصر بن عوض القرنی، فرزند واعظ سعودی که از سال ۲۰۱۷ در زندان به سر می‌برد، در توییتی با اشاره به سخنان دبیرکل رابطه العالم نوشت: «حتی مادر کسی که قرآن را سوزاند نمی‌تواند به خوبی محمد العیسی کار او را توجیه کند.»

فعالان فضای مجازی همچنین گفتند: «سوئد باید توهین به قرآن و نمادهای اسلام را جرم تلقی کند، همانطور که یهودی‌ستیزی را جرم‌انگاری می‌کند.»^۱

محمد-العیسی-بیرر--/۳۰/https://www.klyoum.com/somalia-news/ar/۳۰?rand=۱۹۰۷۴
لحرق-المصحف-فی-السويد-ویرفض-مقاطعة-المنتجات-السويدية

روزنامه سوئدی: استکھلم در پی غیرقانونی کردن قرآن سوزی است

رویترز در گزارشی به نقل از یک روزنامه چاپ سوئد از احتمال غیرقانونی شدن قرآن سوزی در این کشور خبر داد.

بنا به این گزارش، گونار استرومر، وزیر دادگستری سوئد به روزنامه «آفتونبلادت» چاپ این کشور گفته است که دولت در حال بررسی احتمال غیرقانونی کردن قرآن سوزی و آتش زدن سایر کتب مقدس است زیرا موارد تازه قرآن سوزی به امنیت سوئد لطمه وارد کرده است.

اقدام اخیر یک شهروند مهاجر عراقی تبار در آتش زدن نسخه‌ای از قرآن مقال مسجدی در استکھلم با واکنش‌های گسترده جهانی همراه شد؛ به نحوی که علاوه بر کشورهای اسلامی، شماری از رهبران و مقام‌های ارشد دولتی در غرب و کشورهای غیر مسلمان و همچنین پاپ فرانسیس، رهبر کاتولیک‌های جهان این اقدام را محکوم کردند.

وزیر دادگستری سوئد در واکنش به تبعات موارد اخیر قرآن‌سوزی در کشورش و گزارش سرویس‌های امنیتی گفت که دولت در حال تجزیه و تحلیل وضعیت است و احتمال تغییر در قانون را بررسی می‌کند.

گونار استرومر، وزیر دادگستری سوئد در ادامه گفتگوی خود با روزنامه «آفتونبلادت» تصریح کرد: «باید ببینیم که آیا دستورالعمل فعلی خوب است یا دلیلی برای تجدید نظر در آن وجود دارد.»

وی افزود که سوئد (بواسطه اقدامات پیشین در زمینه قرآن‌سوزی) به «هدف اولویت بندی شده‌ای» برای حملات [علیه کتب مقدس] تبدیل شده است. وزیر دادگستری سوئد در همین راستا یادآور شد: «ما شاهد آن هستیم که قرآن‌سوزی هفته گذشته تهدیدی برای امنیت داخلی ما رقم زده است.»^۱

---

^۱ <https://persi.euronews.com/۰۶/۰۷/۲۰۲۳/sweden-is-considering-making-koran-burnings-illegal>

واکش ایکیا به تهدید مسلمانان برای تحریم

شرکت «ایکیا»ی سوئد شعبه مراکش از ترس تحریم از سوی کشورهای اسلامی از قرآن‌سوزی در سوئد اعلام برائت کرد.

این شرکت که شعب زیادی در مراکش (مغرب) دارد، در صفحه رسمی خود در فیس‌بوک اعلام کرد: ما در ایکیا عمیقاً به ادغام و آمیختگی بین تمدن‌ها ایمان داریم و بدون هیچ تفاوتی همه ادیان و مقدسات را محترم می‌شماریم.

در ادامه این پیام تأکید شد: حادثه سوزاندن قرآن کریم، اقدامی تحریک‌برانگیز و کاملاً ردشده و هرگونه ابراز نژادپرستی، نفرت‌پراکنی یا تعصب از نظر ایکیا کاملاً غیر قابل قبول است.

این در حالی است که فعالان مراکشی در شبکه‌های اجتماعی کمپین تحریم کالاهای سوئدی را در اعتراض به حادثه قرآن‌سوزی در استکهلم راه‌اندازی کرده‌اند و مشابه چنین کمپینی نیز در کشورهای عربی و اسلامی راه‌اندازی شده است.

شرکت ایکیا (IKEA) یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های مبلمان در جهان است که در سال ۱۹۴۳ توسط «اینگوار کمپراد» در سوئد تأسیس شد. ایکیا در بیش از ۵۰ کشور جهان فعالیت دارد. محصولات آن شامل مبلمان، لوازم خانگی، وسایل دکوری و اشیای خانگی متنوع است.^۱

درخواست‌های تازه برای آتش زدن کتب مقدس در سوئد

پلیس سوئد سه درخواست تازه برای صدور مجوز آتش زدن کتب مقدس مذهبی را دریافت کرده که نگرانی‌هایی را در این کشور برانگیخته است. جروزالم پست با انتشار گزارشی در این خصوص اعلام کرد که این درخواست‌ها برای آتش زدن نسخه‌هایی از قرآن، تورات و انجیل (عهد جدید) به پلیس سوئد ارائه شده است.

^۱ <https://iqna.ir/fa/news/۴۱۵۳۴۷۹>

بنا به این گزارش، دو مورد از این درخواست‌ها در استکهلم، پایتخت و یک مورد نیز در هلسینگبورگ، شهری در استان اسکونه، واقع در جنوب این کشور تسلیم پلیس شده است.

از دو مورد درخواست مجوزی که در استکهلم ارائه شده، یک مورد به سوزاندن قرآن در خارج از مسجدی در پایتخت سوئد مربوط می‌شود؛ برگزارکنندگان این رویداد جنجالی اصرار دارند که «در اسرع وقت» اتفاق بیافتد. درخواست‌های تازه دریافت مجوز آتش زدن کتب مقدس مذهبی در حالی به پلیس سوئد ارائه شده که اقدام یک شهروند عراقی تبار این کشور در سوزاندن نسخه‌ای از قرآن بیرون یکی از مساجد استکهلم به تازگی خشم و انتقادهای گسترده‌ای را در میان کشورهای اسلامی و حتی برخی کشورهای غربی برانگیخت.

پلیس سوئد دریافت درخواست‌ها را تایید و اعلام کرده است که برای اطمینان از اینکه واجد شرایط لازم باشند آنها را به صورت جداگانه را مورد بررسی و ارزیابی قرار خواهد داد.

این در حالی است که موارد قبلی قرآن‌سوزی پیامدهای سیاسی برای این کشور به همراه داشته و در روند عضویت سوئد در ناتو اخلاف ایجاد کرده است. گفته می‌شود که یکی از درخواست‌های تازه ارائه شده به پلیس سوئد به سوزاندن کتاب تورات، مقابل سفارت رژیم صهیونیستی در استکهلم مربوط می‌شود که برای ۱۵ ژوئیه برنامه ریزی شده است.

گزارش رسانه‌ها در سوئد همچنین از نگرانی، بهت و هراس برخی شخصیت‌های سیاسی در این کشور نسبت به درخواست‌های تازه ارائه شده به منظور دست زدن به اینگونه «اعمال نفرت‌انگیز» حکایت دارد.

این رویدادهای جنجال‌ساز از ظرفیت لازم برای برانگیختن موج تازه‌ای از اعتراض‌ها برخوردار است و ابهاماتی را در خصوص پیامدهای قانونی و تبعات چنین اقدامات تحریک‌آمیزی علیه گروه‌های مذهبی خاص مطرح می‌کند.

خاخام موشه دیوید هاکوهن، از رهبران مذهبی جامعه یهودیان سوئد به جروزالم پست گفت: جامعه یهودی در سوئد در پی ارائه این درخواست‌ها شوکه شده است.

هاکوهن یکی از بنیانگذاران و مدیر بنیادی موسوم به «امانه» در سوئد است که گفتگو و تساهل در ارتباط میان اقلیت‌های مذهبی، عمدتاً مسلمان و یهودی در این کشور را ترویج می‌کند.

وی ضمن اشاره به مواضع پیشین خود در مخالفت با قرآن‌سوزی‌های اخیر در سوئد، اراده برخی شهروندان این کشور برای سوزاندن کتاب‌های مقدس یهودیان، مسلمانان و مسیحیان را محکوم کرد.

رهبر مذهبی جامعه یهودیان سوئد تأکید کرد که دولت این کشور درکی از این جرائم که با نفرت‌افکنی و تهدید برای زندگی مذهبی همراه است، ندارد.^۱

^۱ <https://www.dailymail.co.uk/news/article-۱۲۲۶۱۲۳/Swedish-police-handed-three-applications-burn-religious-texts.html>

پلیس سوئد با درخواست آتش زدن تورات و انجیل موافقت کرد

پلیس سوئد روز جمعه هفتم جولای با درخواست برگزاری تجمع برای سوزاندن تورات و انجیل در مقابل سفارت رژیم صهیونیستی موافقت کرد.

رسانه‌های سوئدی می‌گویند پلیس سوئد با درخواست مجوز برای سوزاندن کتب آسمانی یهودیان و مسیحیان موافقت کرده و تجمع فردا و در مقابل سفارت رژیم صهیونیستی در استکهلم برگزار خواهد شد. گزارش‌های قبلی حاکی از آن بود که مردی ۳۰ ساله این درخواست را داده است.

به گزارش رسانه صهیونیستی‌ای ۲۴ نیوز، این مرد گفته است که چنین تجمعی پاسخی است به آتش زدن قرآن در مقابل مسجد استکهلم و همچنین تجمعی نمادین «در حمایت از آزادی بیان» است.

اسحاق هرتسوگ، رئیس‌جمهور رژیم صهیونیستی، با ابراز «وحشت» از تصمیم پلیس استکهلم و ضمن محکوم کردن سوزاندن قرآن، گفت اکنون تورات، کتاب مقدس و ابدی قوم یهود، در انتظار سرنوشت مشابه است.

الی کوهن، وزیر خارجه رژیم صهیونیستی، از مقامات سوئد خواست اجازه این کار را نداده و از این «عمل نفرت‌انگیز» جلوگیری کنند.

وزارت خارجه رژیم نیز در بیانیه‌ای نوشت که صدور مجوز برای سوزاندن کتاب مقدس را نباید با اقدامی از روی بردباری توجیه کرد.

به نوشته روزنامه یدیعوت آحرونوت، خاخام ارشد صهیونیست ها، اسحاق یوسف، با ارسال نامه‌ای به کارل گوستاو، پادشاه سوئد، از او خواست با مداخله در این مورد مانع از سوزاندن کتب مقدس ادیان شود.

یوسف سوزاندن قرآن را نیز نکوهش کرد و با نقلی از هاینریش هاینه، شاعر آلمانی، نوشت کسانی که کتاب را می‌سوزانند، انسان را نیز به آتش می‌کشند.^۱

---

^۱ <https://www.radiofarda.com/a/sweden-issued-permission-to-burn-torahs-and-bibles/۳۲۵۰۴۰۴۱.html>

فشارها علیه مسلمانان در غرب

افزایش حملات علیه مساجد در آلمان

آمارها حکایت از آن دارد که در ماه‌های اخیر بر تعداد حملات علیه مساجد در آلمان افزوده شده است. در آخرین مورد نسخه‌ای آتشزده شده از قرآن کریم مقابل مسجد معمار سنان شهر ماولبورن ایالت بادن ورتمبرگ که وابسته به اداره دیانت ترکیه است انداخته شد. این حرکت با واکنش شدید مسلمانان روبرو شد. این حادثه جمعه شب گذشته رخ داد و مسئولان مسجد بیان کردند که از درون یک اتومبیل قرآن آتشزده شده به مقابل مسجد انداخته شده است. مسئولان مسجد از شکایت به پلیس و آغاز پیگیری‌های حقوقی علیه این اقدام خبر دادند.

در یک مورد دیگر در منطقه دورماگن ایالت رن وستفاليا شمالی فردی با حضور در مقابل مسجد سلیمانیه که متعلق به سازمان دیانت ترکیه است، شروع

به عربده‌کشی کرده و پس از سردادن این شعار که «ترکها را دوست ندارم» یک لاستیک اتومبیل را در مقابل مسجد به آتش کشیده است.

این موارد صرفاً دو مورد اخیر از حملات به مساجد در آلمان بود که در ماه‌های اخیر رو به فزونی گذاشته است. بر اساس آمار اداره فدرال جرائم، در ماه مه گذشته ۸ مسجد یا مورد حمله قرار گرفته و یا مورد تهدید به واقع شده است.

در ۱۱ مه، مسجد فاتح در شهر درسدن ایالت ساکسونیا که آن هم متعلق به سازمان دیانت ترکیه است مورد حمله قرار گرفته و تلاش شد تا به آتش کشیده شود. یک مهاجم باریختن مواد اشتعال‌زا بر روی جعبه حاوی قرآن کریم و دیگر کتابهای مقدس و محترم مسلمانان تلاش کرد تا ضمن به آتش کشیدن آنها در مسجد آتش‌سوزی به بار آورد که با تلاش‌های یک فرد حاضر در مسجد پیش از آنکه آتش به تمام مسجد سرایت کند خاموش شد.

در ۳۰ مه نیز مسجد مرکزی شهر هانوفر که متعلق به تشکیلات جامعه اسلامی ملی گوروش در آلمان است از سوی فرد یا افرادی با کوکتل مولوتوف مورد حمله قرار گرفت. در نتیجه این حمله شیشه‌های طبقه پایین مسجد شکسته شده و صندلی‌های موجود در حیات نیز آتش گرفتند.

بر اساس گزارشی که سازمان دیانت در مورد حملات به مساجد در سال ۲۰۲۲ منتشر کرده است در سال گذشته میلادی به ۳۵ مسجد متعلق به این سازمان یا حمله انجام شده و یا تهدید به حمله شده است. از این ۳۵ مورد، ۲۰ مورد ارسال نامه‌های تهدیدآمیز یا دارای فحاشی علیه مسلمانان به مساجد، ۷ مورد

شعار نویسی در دیوارهای مساجد، ۶ مورد حمله فیزیکی به مساجد و ۲ مورد آتش زدن مساجد بوده است.

مسئول بخش ذی ربط اداره مهاجرت و مبارزه با نژادپرستی آلمان، ریم العبالی در گزارشی اعلام کرد که در سال ۲۰۲۲ مجموع حملات به مساجد یا خود مسلمانان و نیز حرکت‌های اسلام‌هراسانه بالغ بر ۵۶۹ جرم بوده است. در حالی که در مورد شخص مسلمانان بیشتر جرائمی نظیر حمله فیزیکی، فحاشی و مزاحمت فردی بیشتر رخ می‌دهد در مورد مساجد بیشتر اضرار به اموال، آتش زدن، شعارنویسی روی دیوار رخ می‌دهد. در سال گذشته ۲۵ نفر در نتیجه حملات به مساجد زخمی شده‌اند.

در یک گزارش دیگر که در سال ۲۰۲۲ منتشر شده است، اشاره می‌شود که از ژانویه ۲۰۱۴ تا نوامبر ۲۰۲۱ مجموعاً ۷۶۸ مورد حمله به مسجد در آلمان ثبت شده است. نکته قابل توجه در این گزارش این است که فقط نیمی از این حملات را گروه‌های راست‌گرای افراطی آلمانی انجام داده‌اند و بقیه حملات مربوط به گروه ترور پ.ک.ک و گروهک‌های زیرشاخه آن است.^۱

^۱ <https://www.voaturkce.com/a/almanyada-camilere-yonelik-saldirilarda-artis/۷۱۷۵۶۴۲.html>

اسلام‌هراسی در ایتالیا مسلمانان را به حاشیه می‌راند

جورجیا ملونی نخست‌وزیر ایتالیا و از بنیان‌گذاران حزب نفوٹ‌اشیست فراتلی دیتالیا، از زمان روی کار آمدن در اکتبر چندین موضع مخرب از خود در راستای سیاست «اسلام‌هراسی در ایتالیا» اتخاذ کرده است.

او با ائتلاف راست افراطی خود که در آستانه انتخابات عمومی ۲۰۱۸ شکل داد، بسیاری از نخبگان سیاسی در اروپا را نگران کرده بود. اما برخلاف این نگرانی، او در برابر اتحادیه اروپا یا اتحاد ناتو در برابر تهاجم روسیه به اوکراین، ایستادگی نکرد. مارین لوپن، رهبر راست افراطی فرانسه حتی ملونی را به دلیل دادن امتیازات مهاجرت به اتحادیه اروپا مورد انتقاد قرار داد.

ملونی جدا از پیشبرد سیاست‌های ضد دگرباشان جنسی، از تئوری توطئه، در مورد ادعای اسلامی شدن اروپا، حمایت کرده است. در سپتامبر ۲۰۱۹، ملونی متنی برای نخستین گزارش در مورد اسلامی شدن اروپا نوشت که توسط اندیشکده جناح راست (Farefuturo) ارائه شد. او در آن متن نوشت: از

پیشگویی میشل هوئلبک بترسید، اگر اروپا و ایتالیا تصمیم نگیرند که سیاست‌ها و ابزارهایی برای حفظ خود داشته باشند، ناگزیر ممکن است این پیشگویی (اسلامی شدن قاره اروپا) به واقعیت تبدیل شود.

تعصب در قانونگذاری

اکنون اولین گام‌ها برای مبارزه با اسلامی سازی، ادعایی برداشته شده است. ایتالیا نه از ساخت بناهای مذهبی مسلمانان حمایت می‌کند و نه حتی اسلام را به طور قانونی به رسمیت می‌شناسد.

پژوهشگر آدا مولول مارین در گزارش خود در مورد اسلام‌هراسی در ایتالیا در سال ۲۰۲۲ اشاره می‌کند: اعضای حزب نئوفاشیست فراتلی دیتالیا و حزب لیگا بیانیه‌هایی علیه ساخت مساجد جدید در کشور منتشر کردند، با این استدلال که وجود مساجد سبب مخالفت‌ها و درگیری‌های اجتماعی می‌شود.

همزمان با این بیانیه‌ها، برخی رسانه‌ها نیز ساخت مساجد جدید در ایتالیا را به عنوان نشانه‌هایی از ایجاد گتوهای مسلمانان (محل‌های یک‌دست مسلمان) دانستند. چنانکه روزنامه متعلق به خانواده برلوسکونی (Giornale) این مطلب را تیتروزد و زمینه را برای مشروعیت بخشیدن به سیاست‌های تبعیض‌آمیز علیه مسلمانان ایجاد کرد. به نظر می‌رسد این خط مشی در آستانه انتخابات سراسری ملی بالاخره به نتیجه رسیده است.

رسانه‌های محلی گزارش دادند: ملونی، لایحه‌ای را با هدف ممنوعیت استفاده از گاراژها و انبارها، به عنوان مسجد پیشنهاد کرد. توماسو فوتی از حزب

نئوفاشیست فراتلی دیتالیا که رهبری این لایحه را در مجلس سفلی ایتالیا بر عهده دارد، مدعی شده که این لایحه اسلامی شدن ایتالیا را متوقف می‌کند. این لایحه هم اکنون در کمیسیون محیط زیست مجلس در حال بررسی است و مانند برخی مناطق همچون کانتیا و فورارلبرگ در اتریش، هدف این قانون اصلاح مقررات برنامه‌ریزی شهری است. به این ترتیب و با استدلال بر موضوع نظم اجتماعی دولت ایتالیا می‌خواهد انتقاد احتمالی در مورد نقض آزادی مذهبی را دور بزند.

هرچند چنین تلاش‌هایی به دلیل متعارض بودن با قانون اساسی تا به امروز به نتیجه نرسیده است اما این بار جناح راست افراطی حاکم، تحت رهبری حزب فراتلی ایتالیا، می‌خواهند از تسلط خود در سطح ملی استفاده کنند.

رفتار غیرمنصفانه

از سوی دیگر، دولت با مخالفت احزاب مختلف از جمله حزب سبزها، لیبرال‌ها و حزبی که نماینده اقلیت‌های زبانی است، مواجه شده است. آنها ادعا می‌کنند که لایحه جدید آزادی مذهبی مسلمانان را محدود خواهد کرد. در حال حاضر مسلمانان، که حدود ۴٫۹ درصد از کل جمعیت (۲٫۷ میلیون نفر) را تشکیل می‌دهند، عمدتاً از قشر فقیر کارگر و فرزندان مهاجران هستند. ثروت مادی آنها محدود است، از این رو بسیاری از نمازخانه‌ها در واقع مساجد زیبا، پر زرق و برق و درخشان نیستند، بلکه در گاراژها و محیط‌های صنعتی قرار دارند.

ایتالیا نه از ساخت بناهای مذهبی مسلمانان حمایت می‌کند و نه حتی اسلام را به طور قانونی به رسمیت می‌شناسد و این در حالی است که ایتالیای امروزی کلیسای کاتولیک را به عنوان یک مرجع مستقل به رسمیت می‌شناسد و با جوامع مذهبی بسیار کوچکتر از جمله هندوها و یهودیان قرارداد امضا کرده است. با این حال، مسلمانان فاقد قانونی مشابهی هستند و لذا نمی‌توانند زیرساخت‌های مذهبی خود را نهادینه کنند.

البته چنین توافقاتی با دولت ممکن است مسلمانان را تحت فشار، نظارت و وضع مقررات بیشتر دولت ایتالیا قرار دهد، مشابه آنچه در اتریش مشاهده می‌شود.

سیاست‌های حزب ملونی مسلمانان را به حاشیه می‌راند و عبادت جمعی را که یکی از اساسی‌ترین ارکان اسلام است، تهدید می‌کند. با روی کار آمدن یک حزب نئوفاشیست، گام دیگری برای از بین بردن آزادی مذهبی در ایتالیا برداشته شده است و ایتالیا تبدیل به کشوری شده که علیه مسلمانان قوانین تبعیض‌آمیز وضع می‌کند.^۱

^۱ <https://www.middleeasteye.net/opinion/italy-giorgia-meloni-introduces-her-first-islamophobic-policies?rand=۱۹۰۷۴>

تداوم محرومیت مسلمانان از انجام فرایض دینی در مرکز اسلامی انگلیس

مسلمانان از ملیت‌های مختلف در انگلیس با اقدام نهاد وابسته به دولت این کشور هفته‌ای دیگر را با محرومیت از دسترسی به مرکز نیایش و انجام فرایض دینی و امور مذهبی شان در لندن سپری کردند. اکنون مسلمانان نماز جماعت و مراسم دعا را به ناچار کنار خیابان برگزار می‌کنند.

مسعود شجره رئیس کمیسیون حقوق بشر اسلامی از سخنرانان در اجتماع مسلمانان در برابر مرکز اسلامی انگلیس گفت: اکنون فشار می‌آورند که هرچه ما می‌گوییم شما باید عمل کنید تعلیق فعالیت‌های مرکز اسلامی نه به این خاطر است که در این مرکز فعالیت‌های غیر قانونی انجام شده یا اعضای هیئت امنای آن دست به چنین اقداماتی زده باشند چنین موضوعی اساساً مطرح نیست بلکه

ارگانی که فعالیت مرکز اسلامی انگلیس را تعلیق کرده است می‌گوید نمی‌توانید برخی مسائل را که اسلام بر آن تاکید دارد بیان کنید مثلاً نهی همجنسگرایی در حالی که تمام ادیان الهی چنین اقداماتی را نفی می‌کند.

وی افزود: آنان می‌خواهند فشار بیاورند که مساجد زیر چتر سیاسی و اخلاقی آنان باشد تا هر آنچه که آنان می‌گویند عمل شود تا شرایطی مشابه جوامع غربی در اجتماع مسلمانان حاکم شود در حالیکه معلوم است جوامع غربی به چه سویی در حرکتند.

نهادی که رئیس آن را وزیر فرهنگ انگلیس منصوب می‌کند چندی پیش هیئت امنای مرکز اسلامی را برکنار و اداره امور این مرکز را به فردی غیر مسلمان سپرد که واکنش تند مسلمانان را در پی داشته است.

با اقدام نهاد وابسته به دولت انگلیس مراسم نمازهای جماعت و دعا و کلاس‌های آموزش‌های دینی و فرهنگی مرکز اسلامی انگلیس تعلیق شده است.^۱

---

^۱ <https://www.shia-news.com/fa/news/۲۸۰۲۰۸>

کمبود مراکز عبادی؛ چالش بزرگ مسلمانان اسپانیا

اقلیت مسلمان اسپانیا از کمبود مساجد و مراکز اسلامی رنج می‌برند و دولت مرکزی و شوراهای شهرها هم هیچگونه حمایتی از حقوق مدنی مسلمانان به عمل نمی‌آورند.

اقلیت قابل توجه مسلمان اسپانیا قادر به اجرای آزادانه دین خود نیستند. شوراهای شهر در این کشور، مجوز ساخت و ساز مساجد را نادیده می‌گیرند و اسلام‌هراسی در اسپانیا جامعه مسلمانان را مجبور به ادامه زندگی در حاشیه کرده است.

مانند بسیاری از مساجد در اسپانیا، مسجد توبا در سانتا کولوما د گرمه شبیه مکان مقدسی نیست که باید باشد. چند کلبه، فضای عبادت را تشکیل می‌دهند که عمر مجدی، مسئول این مکان خجالت می‌کشد آن را مسجد بنامد. وی

می‌گوید: این مسجد نیست. مردم در اسپانیا از هر مسجدی که می‌بینند می‌ترسند؛ همه ما را تروریست می‌بینند.

جامعه مسلمانان سانتا کولوما د گرمه پس از آن که در سال ۲۰۰۴ تلاش کردند یک مسجد کوچک در مرکز شهر افتتاح کنند به این وضعیت رسیدند. اگرچه این ابتکار با رعایت تمام قوانین و مقرراتی که شورای شهر برای برپایی مکان‌های عبادت ایجاد کرده بود انجام شد، با واکنش شدید همسایگان مواجه شد. تظاهرات اعتراض‌آمیز برای برهم زدن نماز، جمع‌آوری امضا برای بستن مسجد و آزار و اذیت نمازگزاران، شهردار را مجبور به مداخله کرد، اما همسایه‌ها دست از اعتراض نکشیدند.

در نهایت، شهردار چند آلونک را در یک قطعه زمین دورافتاده در اختیار مسلمانان قرار داد و از آنها خواست تا زمانی که راه حلی پیدا کنند به آنجا نقل مکان کنند. ۱۹ سال بعد، شهروندان مسلمان سانتا کولوما بدون فضای عبادت مناسب و قابل دسترس باقی مانده‌اند و این یک مورد خاص نیست.

ماده ۱۶ قانون اساسی اسپانیا می‌گوید آزادی عقیدتی و مذهبی افراد و جوامع بدون هیچ محدودیتی تضمین می‌شود. مسئولیت حفظ این حقوق و امور فضاهای عبادت در صلاحیت دولت‌های منطقه است، اما آنها نیز به نوبه خود موضوع را به شوراهای شهر واگذار می‌کنند که بسته به ماهیت سیاسی خود، برای جلوگیری از ساخت مساجد قانون‌گذاری می‌کنند.^۱

^۱ <https://iqna.ir/fa/news/۴۱۵۰۷۶۳>

دادگاه عالی فرانسه ممنوعیت حجاب برای فوتبالیست‌های زن در جریان مسابقات را تایید کرد

دادگاه عالی فرانسه اعمال ممنوعیت حجاب برای فوتبالیست‌های زن در جریان مسابقات از سوی فدراسیون فوتبال این کشور را تایید کرد. این پرونده در پی اعتراض گروهی از زنان فوتبالیست مسلمان فرانسه به این محدودیت تشکیل شده بود.

دادگاه عالی فرانسه در بیانیه‌ای اعلام کرد که محدودیت اعمال شده توسط فدراسیون فوتبال «متناسب» است. طبق این محدودیت فدراسیون فوتبال فرانسه، استفاده از «هر گونه علامت یا لباسی که به وضوح وابستگی سیاسی، فلسفی، مذهبی یا صنفی را نشان می‌دهد»، در طول مسابقات ممنوع است.

در بیانیه دادگاه عالی فرانسه آمده است: «فدراسیون‌های ورزشی که مسئولیت تضمین کارایی درست خدمات عمومی را به عهد دارند و مدیر آن به

آن‌ها سپرده شده، می‌توانند در زمینه مسابقات تعهد بی‌طرفی خود را بر بازیکنان اعمال کنند.»

گروهی از زنان فوتبالیست مسلمان موسوم به «حجابوز» یا «حجاب‌دار» علیه این قانون فدراسیون فوتبال فرانسه اعتراض کرده بودند.

ماریون اوجیه، وکیل فوتبالیست‌های زن محجبه به خبرگزاری فرانسه گفت که این تصمیم «سکولاریسم و آزادی بیان» را برهم زده است.

به گفته او تصمیم دادگاه عالی فرانسه برخلاف انسجام اجتماعی در این کشور است؛ «کشوری بر پایه تنوع و کثرت‌گرایی بنا شده است.»

سکولاریسم در فرانسه یک موضوع حساس است. مدافعان آن را راهی برای تضمین بی‌طرفی مذهبی دولت می‌دانند و در مقابل منتقدان آن، سکولاریسم را ابزاری علیه اقلیت‌های قومی و مذهبی به ویژه مسلمانان عنوان می‌کنند.

عفو بین‌الملل در بیانیه‌ای تصمیم دادگاه به تایید ممنوعیت حجاب برای فوتبالیست‌های زن را «تبعیض‌آمیز» خوانده و خواهان لغو آن شده است. این سازمان گفت که این تصمیم فوتبالیست‌های زن مسلمان را از شرکت در مسابقات محروم می‌کند.^۱

^۱ <https://www.afintl.com/۲۰۲۳۰۶۳۰۰۹۱۳>

افزایش تعداد دختران مسلمان باعبای اسلامی در مدارس فرانسه، بحرانی جدید ایجاد کرد

بالا رفتن آمار تعداد دختران مسلمانی که در طول روز در مدرسه عبا می پوشند با انتقادات فراوانی رو به رو شده است و این موضوع را عدم پایبندی به قوانین سکولاریسم که مشخصه فرانسه است، می‌دانند، در نتیجه جنجال گسترده‌ای در مدارس فرانسه به راه افتاده است.

خبرگزاری فرانسه با اشاره به اینکه هویت فرانسه همیشه با مفهوم سکولاریسم در انظار عمومی مرتبط بوده است، گفت: دختران مسلمان که در مدارس فرانسه عبا می‌پوشند، افزایش یافته است و همین امر باعث ایجاد مناقشات گسترده‌ای شده است.

خبرگزاری فرانسوی گزارش داد: قانونی در سال ۲۰۰۴ تصویب شد که بر اساس آن، پوشیدن لباس یا نمادهایی که مذهب افراد را آشکار می‌کند، از جمله

صلیب‌های بزرگ، گیاه‌های یهودی و روسری‌های اسلامی در محیط‌های آموزشی ممنوع است.

تحلیلگران فرانسوی استدلال می‌کنند که، عبا، یک لباس بلند و گشاد منطبق با اعتقادات اسلامی است. بنابر این گزارش، اریک سیوتی، رهبر حزب راست‌گرای جمهوری‌خواه، گفت: پوشیدن عبا، جایی در مدارس فرانسه ندارد. در مقابل مسلمانان فرانسوی معتقدند پوشیدن عبا بیشتر از آنکه نماد مذهبی باشد یک نماد فرهنگی است و بسیاری از زنان در کشورهای عربی فارغ از دین و مذهب، این لباس را می‌پوشند.

چندی پیش نیز اقامه نماز دانش‌آموزان در مدارس فرانسه جنجالی را در میان مقامات به راه انداخت.^۱

---

^۱ <https://syaaq.com/۲۱۳۹۹>

یک دادگاه اداری در آلمان: مرکز اسلامی هامبورگ «یک سازمان اسلام گرای افراطی» است

دادگاه اداری هامبورگ روز جمعه، اول ژوئیه (دهم تیر) اعلام کرد که سازمان حفاظت از قانون اساسی (سازمان امنیت داخلی) آلمان اجازه دارد مرکز اسلامی هامبورگ را در رده «سازمان‌های اسلام‌گرای افراطی» طبقه‌بندی کند. بر اساس حکم دادگاه، برخی از اظهارات سازمان امنیت آلمان در مورد مرکز اسلامی هامبورگ در گزارش سال ۲۰۱۹ خلاف قانون بوده اما بیان این نکته در گزارش، که این مرکز اسلامی یک سازمان افراطی با اهدافی ضد قانون اساسی است ایراد و منع قانونی ندارد.

اندی گروت، وزیر امور داخلی ایالت هامبورگ از حزب سوسیال دموکرات در پی صدور حکم دادگاه اداری، مرکز اسلامی هامبورگ را یک نهاد آشکارا افراطی و ضد دموکراتیک خواند و افزود: «ما در آینده به نظارت بسیار دقیق بر مرکز اسلامی هامبورگ ادامه خواهیم داد.»

تورستن فوس، رییس سرویس امنیت داخلی ایالت هامبورگ نیز با اشاره به رای دادگاه اداری گفت: «ما از این واقعیت استقبال می‌کنیم که دادگاه اداری هامبورگ ارزیابی ما از مرکز اسلامی هامبورگ را تایید کرده است.»

مرکز اسلامی هامبورگ حکم دادگاه را غیرقابل درک خوانده است.

«مسجد آبی» («مسجد امام علی») یا همان مرکز اسلامی هامبورگ اوایل دهه ۱۹۶۰ میلادی توسط بازرگانان ایرانی مقیم هامبورگ تاسیس و به عنوان محل اجتماعات مذهبی شیعیان در نظر گرفته شد.

سه دهه زیر ذره‌بین سازمان امنیت آلمان

دفتر حفاظت از قانون اساسی از مدت‌ها پیش مرکز اسلامی هامبورگ را زیر نظر داشته است. نام این مرکز دست‌کم ۳۰ سال است که در بخش مربوط به ایران در گزارش‌های سازمان امنیت ظاهر می‌شود. پس از گزارش سازمان امنیت آلمان در خصوص اسلام‌گرایی افراطی بودن مرکز اسلامی هامبورگ، این مرکز به دادگاه شکایت برده بود.

بر اساس رای دادگاه اداری هامبورگ، سازمان حفاظت از قانون اساسی آلمان در آینده نیز اجازه بیان برخی از جملات در گزارش‌های خود را نخواهد داشت. از جمله این که «مرکز اسلامی هامبورگ برای انتشار اندیشه انقلاب اسلامی ایران در حوزه‌های مختلف دینی، آموزشی و ورزشی، امکانات مالی فراهم می‌کند.»

بیان چنین جملاتی ممکن است به شکایت‌های بیشتر از سوی مرکز اسلامی علیه سازمان امنیت آلمان بیانجامد. آخرین گزارش سازمان امنیت که در سال

۲۰۲۲ منتشر شد حاوی چنین جملاتی بود. مرکز اسلامی هامبورگ پس از صدور رای دادگاه تأکید کرد که گزارش‌های سازمان امنیت در سال ۲۰۲۲ و دو سال پیش از آن «بی‌اعتبار» هستند.

اتهامات علیه مرکز اسلامی هامبورگ

فعالیت این مرکز به خصوص طی دو سال گذشته بیش از هر زمانی مناقشه‌برانگیز شده بود و اداره امنیت داخلی هامبورگ در این میان اعلام کرد، به اسناد جدیدی دست یافته که نشان می‌دهند این مرکز اسلامی نه فقط وابسته به ایران که «یکی از مهم‌ترین نهادهای دولت ایران در اروپاست».

همچنین پس از برگزاری مراسم یادبود سردار شهید قاسم سلیمانی، سران احزاب دموکرات مسیحی (CDU) و دموکرات‌های آزاد (FDP) هامبورگ اعلام کردند، قراردادهای منعقد شده از سوی هامبورگ با انجمن‌های اسلامی این شهر را لغو خواهند کرد.

برگزاری راهپیمایی روز قدس و همچنین حمایت از «حزب‌الله لبنان» و دشمنی با رژیم صهیونیستی از جمله مسائل مناقشه‌برانگیز این مرکز بوده است. همچنین براساس آنچه اداره امنیت داخلی هامبورگ پیش از این گفته بود، «مرکز اسلامی هامبورگ کتاب‌هایی را منتشر می‌کند که در آن‌ها از کلیشه‌های ضدیهودی استفاده می‌شود».

به گزارش دویچه وله، آلمان سال گذشته سلیمان موسوی فر، معاون این مرکز را به دلیل تماس‌های نزدیک او با سازمان‌هایی که ادعا می‌شد «تروریستی» هستند، اخراج کرد. او با به اشتراک گذاشتن ویدیوهای تبلیغاتی «سازمان‌های افراطی

شیعه» به حمایت از این گروه‌ها می‌پرداخته و با سازمان‌هایی که برای حزب‌الله لبنان کمک مالی جمع‌آوری می‌کردند، در تماس بوده است.

سلیمان موسوی فر معاون مرکز اسلامی هامبورگ سال گذشته از خاک آلمان اخراج شد. متن کامل رای دادگاه اداری هامبورگ در این زمینه هنوز منتشر نشده است و هر دو سوی این مناقشه امکان درخواست تجدیدنظر را دارند.

گفتنی است مرکز اسلامی هامبورگ، از مراکز مهم اسلامی در آلمان است که در سال ۱۳۳۲ش و با حمایت آیت‌الله بروجردی (ره)، در شهر هامبورگ تأسیس شد. برگزاری نماز جمعه و جماعت، انتشار مجلاتی به زبان آلمانی و فارسی و ارائه خدمات مشاوره‌ای، بخشی از اقدامات این مرکز است. شهید سید محمد حسینی بهشتی، محمد مجتهد شبستری، سید محمد خاتمی، سید عباس قائم‌مقامی و برخی دیگر، مدیریت مرکز اسلامی هامبورگ را بر عهده داشته‌اند. محمدهادی مفتاح، فرزند محمد مفتاح، از شهریور ۱۳۹۷ش، عهده‌دار مدیریت این مرکز است.^۱

^۱ <https://www.voanews.com/amp/german-court-categorizes-islamic-center-as-extremist-islamic-organization-/۷۱۶۳۲۳۱.html>

اسلام‌ستیزی در هند

ممنوعیت اقامه نماز در مسجد ۸۰۰ ساله در هند

مقامات منطقه جالگان ماهاراشترا در هند محدودیت‌هایی را برای اقامه نماز در مسجد جامع ۸۰۰ ساله این منطقه اعمال کرده‌اند. دستور منع موقت توسط افسر منطقه بر اساس شکایتی که توسط یک گروه جناح راست ارائه شده بود و ادعا می‌کرد که مسجد بر روی یک معبد هندو ساخته شده، صادر شد. بر اساس شکایتی که توسط این گروه راست‌گرا ارائه شده، ادعا بر این است که این مسجد جامع بر روی یک معبد هندو ساخته شده، بنابراین دستور منع موقت اقامه نماز در آن باید صادر شود.

بر اساس گزارشی که توسط سایت [The Wire](#) منتشر شده است، امان میتال، افسر منطقه، دستور فوری ممنوعیت اقامه نماز در محوطه مسجد جامع در

اراندول تالوکای جالگان را صادر کرد. افسر منطقه همچنین دستور داد که نیروهای پلیس در منطقه حضور داشته باشند تا در صورت جنجال در مسجد نظم را برپا کنند.

بر اساس این گزارش، این شکایت توسط یک سازمان ثبت نشده و کمتر شناخته شده به نام پانداوادا سنقرش سامیتی تنظیم شده است. طبق اطلاعات موجود در صفحه فیس بوک خود، آنها دادخواستی را ارائه کردند و ادعا کردند که مسجد بر روی یک عبادتگاه هندوها ساخته شده است. آنها در شکایت خود مدعی شدند که مسجد جامع بر روی زمینی ساخته شده که به طور غیرقانونی آن را به دست آورده و به نوعی تجاوز کرده است.

اعضای هیئت امنای مسجد جامع از ادعاهای مطرح شده و شکایت بی‌اطلاع بودند تا اینکه در ژوئن اخطاریه را دریافت کردند. بر اساس این گزارش، شکایت‌کننده همچنین اطلاعیه‌هایی را به هیئت وقف و سازمان باستان‌شناسی هند (ASI) صادر کرد.

از طرف دیگر مسئولین مسجد می‌گویند چنین دستوری از سوی مقامات محلی و افسر منطقه غیر قانونی است. در حال حاضر محدودیت نماز حداقل تا ۱۸ ژوئیه، زمانی که جلسه رسیدگی به این موضوع تعیین شده است، ادامه خواهد داشت.^۱

^۱ <https://www.siasat.com/curbs-on-offering-namaz-at-۸۰۰-year-old-mosque-in-maharashtra-on-right-wing-outfits-complaint-۲۶۴۱۹۸۸/>

دولت «مودی» از اقامه نماز عید قربان در مسجد جامع سرینگر کشمیر جلوگیری کرد.

دولت «نارندرا مودی» از اقامه نماز عید قربان در مسجد جامع تاریخی در سرینگر و تعدادی از مساجد دیگر کشمیر جلوگیری کرد.

«نارندرا مودی» که رهبری حزب بهاراتیا جاناتا را برعهده دارد، مسلمانان را از اقامه نماز عید قربان در مسجد جامع تاریخی در سرینگر در جنوب کشمیر منع کرده است.

مقامات هند، درهای اصلی مسجد جامع سرینگر را بستند. به طوری نیروهای هندی و شبه نظامیان و پلیس در جاده نوهاتا و تعدادی از مناطق این شهر برای جلوگیری از اقامه نماز مستقر شدند.

مقامات هندی علاوه بر نظارت شبکه‌های اجتماعی و محدود کردن آنها، براساس قانون فعالیت‌های غیر قانونی و قانون ایمن عمومی، به بازداشت هرکسی که اخبار واقعی از کشمیر منتشر می‌کند، اقدام می‌کنند.

رهبان ائتلاف حریت کشمیر در بیانیه‌ای با ابراز نگرانی از ممنوعیت اقامه نماز عید قربان در مسجد جامع کشمیر و جلوگیری از برپایی جشن عید قربان از آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل خواست به حل و فصل درگیری کشمیر کمک کند.

از سوی دیگر، رئیس اوقاف در سرینگر در بیانیه‌ای گفت: موضع مقامات هند در قبال مسلمانان بی‌نهایت تاسف بار است. زیرا از برگزاری نماز عید در تعدادی از مساجد این منطقه جلوگیری کردند و این مسئله باعث ناراحتی زیاد مسلمانان شده است. وی همچنین از ادامه بازداشت غیرقانونی، میرویز عمر فاروق، رهبان جناح میانه رو ائتلاف کنفرانس حریت از آگوست ۲۰۱۹ میلادی و تعدادی از روزنامه نگار به مدت بیش از پنج سال در زندان‌های مختلف هند انتقاد کرد و گفت: این بازداشت شدگان بدترین قربانیان انتقام‌گیری سیاسی رژیم مودی هستند.^۱

---

^۱ <http://shabestan.ir/detail/News/۱۲۷۵۵۴۴>

تمرکز بر حاشیه؛ سرمایه‌گذاری حزب حاکم هند بر مسلمانان «پس ماندن» و «اقلیت»

نارندرا مودی به روشنی بر روی شکاف‌های اجتماعی و مذهبی میان مسلمانان، به ویژه مسلمانان پس‌مانده، سرمایه‌گذاری کرده‌اند.

به قلم: حامد دهقانی

در حالی که سفر هفته پیش نارندرا مودی، نخست‌وزیر هند، به آمریکا با اعتراض شخصیت‌ها و گروه‌های مسلمان آمریکایی روبه‌رو شد، اعلام موضع برخی از شخصیت‌های مسلمان هندی در حمایت از مودی، صدای اعتراض مسلمانان علیه این سفر و سیاست‌های سرکوب مذهبی حزب حاکم هند را کم‌رمق ساخت.

ایلهان عمر، نماینده دموکرات، روز سه‌شنبه ۲۰ ژوئن در تویتر اعلام کرد که در سخنرانی روز پنجشنبه مودی در کنگره شرکت نخواهد کرد و دولت مودی را به سرکوب اقلیت‌های مذهبی، جسارت بخشیدن به گروه‌های

ناسیونالیست خشن هندو و هدف قرار دادن روزنامه‌نگاران و مدافعان حقوق بشر متهم کرد. در همین راستا، رشیده طلیب، دیگر نماینده زن مسلمان در کنگره نیز شرکت در سخنرانی مودی را تحریم کرد و در ادامه الکساندریا اوکاسیو کورتز و کوری بوش، دیگر زنان نماینده دموکرات‌ها نیز به جمع این دو پیوست. همچنین برخی مردم مسلمان، هندو و سیک نیز به خیابان‌های آمریکا آمده و علیه سفر مودی به این کشور اعتراض کردند.

اما در پاسخ به این اعتراض‌ها، عاطف رشید، رئیس «راشتروادای پس‌مانده مسلم محاذ (جبهه ملی‌گرای مسلمانان پس‌مانده)»، در توییتی خطاب به ایلهان عمر نوشت: «من از اقلیت مذهبی هند هستم، اما با آزادی مذهبی و هویت مذهبی خود [اسلام] در هند نخست وزیر نارندرا مودی آزادانه زندگی می‌کنم. من از هر منبعی در اینجا سهم مساوی دارم، من این آزادی را دارم که در هند هر چه می‌خواهم بگویم. من این آزادی را دارم که در هند هر چه می‌خواهم بنویسم. متاسفم که می‌گویم شما تصویر اشتباهی از هند من را در دستور کار نفرت خود نشان می‌دهید. از بیرون ریختن سم از دهان خود دست بردارید.»

خوب است بدانیم که مسلمانان «پس‌مانده» هویت جدیدی است که مسلمانان دو کاست پایین جامعه هند، یعنی ارذل‌ها و اجلف‌ها را که در مجموع حدود ۸۰ درصد از مسلمانان این کشور را دربرمی‌گیرد، نمایندگی می‌کند. از این رو این اظهار نظر عاطف رشید در رسانه‌هایی همچون فاکس نیوز (جمهوری خواه) به گونه‌ای بازتاب یافت که نماینده دیدگاه اکثریت غالب مسلمانان هند می‌نمود. از این گذشته، چهره مسلمان دیگری از هند، یعنی شهزاد پوناوالا، یکی از حدود ۲۵ سخنران حزب بهاراتیا جاناتا، در توییت خود نوشت: «من سخنگوی

ملی بزرگترین حزب دموکرات جهان به رهبری نخست وزیر مودی هستیم. من یک مسلمان هندی هستم و برای کشور و حزب خود در همه تریبون‌های مهم ملی و جهانی صحبت می‌کنم. وقتی بدانیم که [در دوره دولت مودی] ۸۰۰ میلیون نفر در هند جیره رایگان دریافت کرده‌اند، ۱۱۰ میلیون نفر از توالیت برخوردار شده‌اند، ۱۱۰ میلیون خانوار از آب لوله‌کشی برخوردار شده‌اند، ۳۵ میلیون فقیر خانه‌های سیمانی گرفته‌اند... نیازی به سخنرانی در مورد حقوق اقلیت‌ها از کسی که نظرات ضدیهودی داده، از رادیکال‌های اسلام‌گرا حمایت می‌کند... ندارید.»

اما حمایت مسلمانان از مودی وقتی چشم‌گیرتر شد که او پس از آمریکا، به کشور اسلامی مصر سفر کرد و با عبدالفتاح السیسی، رئیس دولت مصر و شوقی علام، مفتی اعظم این کشور، دیدار کرد.

دیدار نارندرا مودی با شوقی علام، مفتی اعظم مصر

اما در کنار این دیدارهای مقامات دولتی که چندان دور از انتظار نبود، آنچه واکنش کاربران شبکه‌های اجتماعی عربی را برانگیخت، استقبال گرم مسلمانان بهره از نخست‌وزیر هند بود. نارندرا مودی با حضور در مسجد جامع «الحاکم

بأمر الله» در قاهره، با شیعیان اسماعیلی بهره، که موطن اصلی آنها در هند است، دیدار کرد. این مسجد قدیمی که در دوران حکومت فاطمیان بر مصر بنا شده، از مکان‌های مقدس برای بهره‌های اسماعیلی است که در دوره انور سادات و با هزینه خود بهره‌ها بازسازی شده است.

برای کسانی که فضای دینی جامعه هند را به طور مستمر پایش می‌کنند، شاید کمتر روزی باشد که به یک یا چند گزارش از نفرت پراکنی‌ها و فشارهای مذهبی و اجتماعی علیه مسلمانان توسط حزب حاکم و تندروهای هندو برنخورند؛ از جمله تخریب مساجد، غصب خانه‌ها و زمین‌ها، کوچ اجباری، ممنوعیت حجاب در مدارس، ممنوعیت بلندگوها در مساجد، اعدام و ضرب و جرح غیرقانونی مسلمانان در ملاً عام، ترویج اسلام‌هراسی در رسانه‌های مکتوب و تصویری، وضع قوانین اسلام‌ستیزانه، ممنوعیت ذبح گاو و دها گونه دیگر از نقض هدفمند و سازمان‌یافته حقوق مسلمانان در هند. این همه گذشته از تاریخ سیاهی است که در حافظه جمعی مسلمانان هند با قتل عام و شورش علیه آنها ثبت شده است؛ تنها یک نمونه از اینها قتل عامی است که در سال ۲۰۰۲ در ایالت گجرات که مودی آن زمان فرماندار وقت آن بود، رخ داد و طبق گزارش‌های رسمی ۷۹۰ مسلمان و بر اساس آمارهای غیر رسمی ۲۰۰۰ مسلمان کشته شدند.

با وجود این جنایت‌ها که حتی مجامع بین‌المللی را نیز بارها مجبور به واکنش علیه این متحد غربی‌ها کرده است، نارندرا مودی چگونه توانسته هواخواهانی را از میان مسلمانان هند برای خود دست و پا کند؟ چگونه در هند مسلمانان ستم‌دیده حامی حزب حاکم ستمگر شده‌اند؟ پاسخ در سرمایه‌گذاری

مودی بر روی اقلیت‌ها و گروه‌های حاشیه‌ای در میان مسلمانان است؛ یعنی آغوش گشودن حزب بهاراتیا جاناتا بر روی طبقات سرکوب‌شده از جامعه مسلمانان و اقلیت‌هایی همچون اسماعیلی‌های آقاخانی، بهره‌ها و شیعیان دوازده امامی.

کمپین حزب حاکم هند در حمایت از مسلمانان پس‌مانده

«پس‌مانده» واژه‌ای فارسی است و به گروهی از افراد اطلاق می‌شود که عقب مانده‌اند و نتوانسته‌اند پیشرفت کنند. این واژه برای نخستین بار توسط علی انور انصاری، نماینده سابق مجلس و رهبر «آل اندیا پس‌مانده مسلم محاذ (جبهه مسلمانان پس‌مانده تمام هند)» در کتاب «نبرد مساوات» در اواخر دهه ۱۹۹۰ مفهوم‌سازی شد. از این نظر، پس‌مانده یک مقوله سکولار است که اشکال مختلفی از قشربندی اجتماعی را در خود جای می‌دهد.

علی انور، که خود یک مسلمان پس‌مانده به شمار می‌آید، در این کتاب ساختار سلسله‌مراتبی جوامع مسلمان در هند را برجسته می‌کند. او در این کتاب تلاش می‌کند تا نشان دهد چگونه مسلمانان به سه دسته اجتماعی طبقه‌محور تقسیم می‌شوند: اشرف (گروه‌های مسلمان خارجی که ترجیح می‌دهند خود را اصیل‌زاده یا طبقه بالا بخوانند)، اجلف (جماعت‌های مسلمان‌شده که در این سلسله‌مراتب کاستی پایین‌تر به حساب می‌آیند) و ارذل (معادل طبقه دالیت‌ها که محروم‌ترین مسلمانان هستند). گفتمان «پس‌مانده» در تقابل با طبقه اشرف هویت می‌یابد و با زیر سوال بردن این سلسله‌مراتب اجتماعی، مسلمانان هند را به نابودی کامل نظام کاستی فرا می‌خواند.

سالها است که سرشماری کاست در هند انجام نشده است. طبق یک برآورد، ۱۵ درصد از کل جمعیت هند را مسلمانان تشکیل می‌دهند که از این تعداد حدود ۸۰ درصد را مسلمانان پس‌مانده تشکیل می‌دهند. با وجود اکثریت بودن، پس‌مانده‌ها، چه مسلمان و چه هندو، به ندرت نمایندگانی در جایگاه‌های اجتماعی و سیاسی مهم داشته‌اند.

حزب حاکم بهاراتیا جاناتا، سیاست قابل توجهی را در قبال مسلمانان پس‌مانده در پیش گرفته است. این حزب کاملاً بر مسئله طبقه‌بندی اجتماعی در میان مسلمانان تمرکز کرده تا وضعیت اسفبار پس‌مانده‌ها را برجسته کند. این در حالی است که مسلمانان پس‌مانده همواره بیشترین آسیب‌ها را از فشارهای حزب حاکم و هواداران آن علیه مسلمانان متحمل شده‌اند.

حزب نارندرا مودی که انتخابات سراسری ۲۰۲۴ را پیش رو دارد، کمپین خود برای مسلمانان پس‌مانده را در سال ۲۰۲۲ راه‌اندازی کرد و از آن زمان رویدادهای زیادی را با حضور اعضا و روشنفکران برجسته جامعه مسلمانان پس‌مانده برگزار کرده است. در اوایل ژوئیه ۲۰۲۲، مودی در نشست اجرایی ملی حزب که در حیدرآباد برگزار شد، از ابتکاری با عنوان «سنه یاترا (راهپیمایی محبت)» پرده برداشت. مودی در این نشست گفت که حزب باید با مسلمانان پس‌مانده ارتباط برقرار کند و از رهبران ایالت اوتار پرادش، که پرجمعیت‌ترین ایالت هند است و بیشترین جمعیت مسلمان را در خود جای داده، خواست تا مسلمانان پس‌مانده را با عشق و محبت در آغوش بگیرند. مودی پیشنهاد کرد که حزب «یاتراهای محبت» را برای جذب مسلمانان در سراسر کشور سازماندهی کند. «یاترا» راهپیمایی مذهبی هندوها به منظور زیارت اماکن مقدس است که

در دوره معاصر گاه کارکردهای سیاسی نیز یافته است، همچون راهپیمایی راهول گاندی (بهارات جودو یاترا) در سال گذشته که به همراه جمعی از رهبران حزب کنگره ۳۷۰۰ کیلومتر را از جنوب تا شمال هند در میان مردم پیاده رفتند. با به راه افتادن این کمپین، حزب حاکم به طور مداوم از طریق مجموعه‌ای از جلسات، بر مسلمانان پس‌مانده تمرکز کرده است و رهبران بهاراتیا جاناتا در خطابه‌های سیاسی خود با متهم کردن احزاب رقیب به منزوی کردن طبقات پس‌مانده جامعه مسلمان و سوء‌استفاده از پایگاه رأی آنها، خود را نگهبان و خدمتگزار مسلمانان پس‌مانده معرفی می‌کنند.

اما این کمپین حزب حاکم از سوی پس‌مانده‌های مسلمان بی‌پاسخ نماند و برای نمونه علی انور که سخن از او رفت و یکی از صداهای بلند در میان سیاستمداران پس‌مانده است، در نامه‌ای سرگشاده به مودی نسبت به سیاست جدید حزب او به شدت اعتراض کرد. او در واکنش به این کمپین از مودی پرسید که آیا درخواست برای اجرای «یاتراهای محبت» با هدف قرار دادن مسلمانان در برابر یکدیگر و در ارتباط با «سیاست بانک رأی» است. انور همچنین مودی را به خاطر افزایش احساسات اسلام‌هراسانه و اینکه چگونه مسلمانان «پس‌مانده» به طور ویژه در طول حملات جمعی هندوها مورد هدف قرار می‌گیرند، محکوم کرد.

گفتنی است که کمپین حمایتی حزب حاکم از مسلمانان پس‌مانده، بیشتر حرکت‌هایی نمایشی یا دست کم بی‌ضرر بوده و تاکنون این حزب راستگرا از برداشتن گام‌هایی واقعی به نفع این طبقه از مسلمانان پرهیز کرده است، تا مبادا صداها و اعتراض‌های تندرو که هم‌اکنون نیز به آرامی از گوشه و کنار

شنیده می‌شود، بلند شود. در همین راستا حزب حاکم یکی از خواسته‌های مهم مسلمانان پس‌مانده برای دریافت وضعیت «کاست‌های برنامه‌ریزی‌شده» را رد کرده است. در قانون اساسی هند «کاست‌های برنامه‌ریزی‌شده (Scheduled Castes)» و «قبایل برنامه‌ریزی‌شده (Scheduled Tribes)» به طور رسمی گروه‌هایی از مردم هستند که در میان محروم‌ترین طبقات اجتماعی-اقتصادی در هند قرار دارند. از زمان استقلال هند، به کاست‌ها و قبایل برنامه‌ریزی‌شده وضعیت «رزرو» داده شده است. وضعیت رزرو تبعیض مثبتی است که قانون هند به نفع این طبقات پایین قائل شده است و تضمین‌کننده سهمی از نمایندگی‌های سیاسی، اولویت در ترفیع رتبه، سهمیه در دانشگاه‌ها، تحصیل رایگان، دریافت کمک هزینه تحصیلی، خدمات ویژه بانکی و برخورداری از دیگر مزایای گوناگون دولتی و قانونی است. با این وجود، به دلیل گسترش مسیحیت و اسلام در میان طبقات پایین جامعه، فقط دالیت‌های هندو، بودایی و سیک می‌توانند از وضعیت کاست برنامه‌ریزی‌شده استفاده کنند و اعضای دالیت جوامع مسیحی و مسلمان از این تبعیض مثبت محروم مانده‌اند.

حمایت حزب حاکم هند از اقلیت‌های مسلمان

در کنار سیاست رسمی و تازه حزب مودی در حمایت از مسلمانان مودی، این حزب سیاستی غیر رسمی و قدیمی نیز نسبت به اقلیت‌های مسلمان در هند دارد. باید توجه داشت که سرکوب مذهبی و اجتماعی مسلمانان، بیشتر متوجه اکثریت اهل سنت در این کشور بوده و پیروان دیگر مذاهب اسلامی، که اقلیت‌هایی در میان اقلیت مسلمان هند هستند، نه تنها چندان از سوی هندوهای

حاکم آسیب ندیده‌اند، بلکه گاه امتیازهایی نیز دریافت کرده‌اند. در واقع حزب حاکم با اعطای امتیازاتی نه چندان قابل توجه به اقلیت‌ها، توانسته مسلمانان را دچار تفرقه و چندصدایی کند و با خیالی آسوده‌تر سیاست‌های سرکوب خود را به پیش ببرد.

برای نمونه شهزاد پوناوالا که توییت آن در آغاز این نوشته آمد و توانسته به عنوان یک مسلمان سخنگوی حزب حاکم شود، یکی از پیروان اسماعیلیه آقاخانیه در هند است. یا بهره‌ها که مودی به طور ویژه از مسجد آنها در قاهره بازدید می‌کند، از دیرباز روابطی صمیمی با این حزب ملی‌گرای هندو داشته‌اند و حتی پیش از در اختیار گرفتن دولت، بارها سران حزب به دیدار رهبران بهره رفته و در مراسم‌های مذهبی آنها شرکت کرده‌اند. در مقابل بهره‌ها نیز احترام ویژه‌ای برای این هندوهای ملی‌گرا قائل هستند و وطن‌دوستی این فرقه اسماعیلی را هر ساله می‌توان در برگزاری پرشور سالروز جمهوری هند (۲۶ ژانویه) به چشم دید.

حضور نخست وزیر هند نارندرا مودی در مراسم «عاشورا» حسینی به میزبانی اسماعیلی

های بهره، مسجد سیفی در بمبئی، ۱۴ سپتامبر ۲۰۱۸.

در این میان حتی شیعیان دوازده امامی نیز گاه از کاروان حمایت صریح از حزب حاکم عقب نمانده‌اند. برای نمونه در فوریه ۲۰۲۲ و در آستانه انتخابات محلی در اوتار پرادش، مولانا کلبی جواد از علمای سرشناس شیعیان هند کلیپی با محتوای تشکر از خدمات و اقدامات یوگی آدیتیانات، سروزیر این ایالت و از چهره‌های اصلی حزب راست‌گرای حاکم، پر کرد و از شیعیان هند خواست تا به نفع حزب حاکم رأی بدهند. کلبی جواد پیش از این نیز بارها با سران حزب حاکم و از جمله یوگی آدیتیانات دیدار کرده بود. این در حالی بود که در آن دوره تنش‌ها میان مسلمانان و هندوها بر سر مسأله ممنوعیت حجاب دانش‌آموزان دختر در مدارس در ایالت‌های کارناتاکا و اوتار پرادش به اوج رسیده بود.

دیدار مولانا کلبی جواد با یوگی آدیتیانات، سروزیر ایالت اوتار پرادش، مه ۲۰۱۷.

متأسفانه شیعیان هند گاه قربانی تندروی‌های مسلمانان اهل سنت در این کشور شده‌اند. شیعیان هند حافظه تاریخی روشنی از دوره‌هایی که احزاب مسلمان اهل سنت در اتحاد با حزب کنگره به قدرت رسیده‌اند ندارند و مشابه

همین آسیب‌های که این سال‌ها مسلمانان از هندوهای تندرو می‌بینند، در دورانی نه‌چندان دور کم و بیش شیعیان از تندروی‌های مسلمانان سنی چشیده‌اند. با این پیشینه، حزب حاکم نیز به خوبی متوجه این شکاف مذهبی بوده و با سرمایه‌گذاری بر روی آن توانسته سبد آرای شیعیان را به نفع خود کرده و در دوری باطل بر این شکاف بیافزاید و شیعیان را متهم به بی‌تفاوتی نسبت به سرکوب مسلمانان کند.

به هر روی نارندرا مودی و حزب وی، به روشنی بر روی شکاف‌های اجتماعی و مذهبی میان مسلمانان سرمایه‌گذاری کرده‌اند. حزب حاکم در هند با در پیش گرفتن سیاست حاشیه‌گرایی و مرکزیت دادن به گروه‌های درحاشیه‌مانده، تلاش می‌کنند هم خود را نگهبان مسلمانان نشان داده و پرونده سیاه جنایت‌هایشان را سفیدشویی کنند و هم با ایجاد تفرقه در میان جامعه مسلمان هند، با نزدیک شدن به انتخابات ۲۰۲۴ گوشه چشمی به آرای این اقلیت مهم در هند داشته باشند.^۱

^۱ <https://syaaq.com/۲۱۷۴۶>

چالش‌های اسلامگراها در ترکیه

رژه حفاظ قرآن کریم در ترکیه با اعتراض سکولارها همراه شد

راهپیمایی تعدادی از حفاظ قرآن کریم در ترکیه که به مناسبت اتمام دوره حفظ خود آن را برگزار کردند، بار دیگر اعتراض جناح سکولار در این کشور را به همراه داشت.

تصاویر جشن و راهپیمایی حدود ۴۰۰ نفر از حافظان قرآن کریم در منطقه اسنر استانبول که با نواختن «مارش عثمانی» همراه بود، بار دیگر موجی از اختلافات سیاسی و اجتماعی در این کشور سکولار را نمایان کرده و خشم دلواپسان «ارزش‌های جمهوری سکولار» را برانگیخت.

در حالی که حامیان اردوغان این رژه حفاظ قرآن را افتخاری برای اسلام می‌خوانند، سکولارها از بازگشت اسلام به سیاست بیمناک هستند. آنها این راهپیمایی‌ها را ابراز قدرت و حمله‌ای آشکار به ارزش‌های جمهوریت می‌دانند.

آنها همچنین از وجود ۱۰ هزار مرکز حفظ قرآن در کشور و آموزش قرآن به کودکان زیر ۱۲ سال در این مراکز نگران هستند. سکولارها تأکید می‌کنند دانشجویی که قرآن را حفظ کرده است، به علوم دیگر روز توجه نخواهد کرد و به یک فقیه و عالم صرف در علوم شرعی تبدیل می‌شود که نمی‌تواند با همسالان خود در سراسر جهان رقابت کند.

منتقدین به برنامه تربیت کودکان حافظ نیز می‌گویند: مدرسه جای تعلیم و تربیت است و اگر کودکان قرآن را فراگیرند در آینده چطور می‌خواهند از عهده دروس ریاضی و فیزیک برآیند.

هم اکنون طبق آخرین آماري که رئیس اوقاف و امور دینی ترکیه آن را اعلام کرده از آغاز دوره‌های حفظ حضوری قرآن در ۸۱ استان، ۱۶۷۹ دوره آموزش قرآن با حضور ۶۸۳۹ معلم و حدود ۷۱۴۳۷ متعلم برگزار شده است و در هر سال حدود ۱۲ هزار نفر موفق به اخذ گواهی حفظ می‌شوند. همچنین در حال حاضر بر اساس آخرین داده‌ها، آموزش حفظ قرآن کریم در ۱۹۴ مدرسه متوسطه امام-خطیب در سراسر ترکیه ارائه می‌شود و تاکنون ۱۸ هزار و ۵۳۶ دانش‌آموخته در این طرح ثبت‌نام کرده‌اند که از این میان ۲ هزار و ۶۱۱ دانش‌آموخته موفق به اخذ گواهی حفظ شده‌اند.

رئیس اوقاف و امور دینی ترکیه خاطر نشان کرد: برنامه‌های حفظ قرآن کریم اخیراً متنوع شده و دوره‌هایی برای کودکان ۴ تا ۶ سال نیز برگزار می‌شود و هر سال، در تمام استان‌های ترکیه شاهد راه‌اندازی موسسات حفظ قرآن کریم برای تمامی گروه‌های سنی، از کودکان تا جوانان و سالمندان، تحت نظارت ریاست اوقاف هستیم.

اداره امور دینی ترکیه به دنبال افزایش تعداد حفاظ قرآن کریم از ۰،۰۲ درصد به ۱ درصد کل جمعیت ترکیه، یعنی رسیدن به ۸۴۰ هزار حافظ قرآن در کل کشور است. هم اکنون ۴۱ درصد مردم ترکیه توانایی روخوانی قرآن به زبان عربی را نیز دارند.^۱

حضور مشاوران معنوی در مدارس ترکیه و اعتراض سکولارهای این کشور

اجرای یک پروژه آزمایشی انتصاب امامان و واعظان به عنوان «مشاوران معنوی» در مدارس ابتدایی و متوسطه، در شهر بندری ازمیر ترکیه که سنگر سکولارهای این کشور محسوب می‌شود بار دیگر موجب اعتراض سکولارهای ترکیه شده است.

سکولارهای ترکیه نگران این هستند که پس از پیروزی حزب اسلامگرای عدالت و توسعه به رهبری اردوغان، سازمان دیانت ترکیه که به ادعای مخالفان

^۱ <https://www.raialyoum.com/حفظة-القرآن-یکیزون-فی-شوارع-اسطنبول/>

«بازوی مذهبی این حزب محسوب می‌شود» تلاش برای تقویت نقش خود در سیستم آموزشی را افزایش دهد.

نژلا کورول، رئیس اتحادیه معلمان Egitim-Sen، در مصاحبه‌ای با خبرگزاری CanTV، مدعی شد هدف از این پروژه تحمیل سبک زندگی اسلامی سنی به کودکان و تضعیف نظام آموزشی سکولار است و سازمان دیانت گام به گام در حال ورود به مباحث آموزشی وزارت آموزش ترکیه است.

آغاز اعتراضات

پس از گزارش رسانه‌ها مبنی بر اینکه اداره امور دینی از میر به بیش از ۸۰۰ مدرسه ابتدایی و متوسطه اطلاع داده است که امامان و مبلغانی را برای راهنمایی معنوی دانش‌آموزان تعیین می‌کند، واکنش‌های مخالفان آغاز شد.

در دو هفته گذشته، برخی از انجمن‌ها و احزاب مخالف به رهبری حزب جمهوری خواه خلق (CHP) تظاهراتی را با شعار «معلمان به مدارس، امامان به مساجد» در شهر چند مذهبی از میر که در انتخابات به حزب جمهوری خواه خلق رای داد، برگزار کرده‌اند.

از میر تعداد کمی از جوامع یهودی، ارتدوکس و کاتولیک و تقریباً ۸۰۰ هزار علوی، که ۲۰ درصد از جمعیت بیش از ۸۰ میلیونی ترکیه را تشکیل می‌دهند، در خود جای داده است.

اتحادیه معلمان Egitim-Sen هفته گذشته درخواست ابطال این پروژه را به این دلیل که انتصاب روحانیون اهل سنت در مدارس به عنوان مشاور، اصل

قانون اساسی سکولاریسم در آموزش و پرورش را تضعیف می‌کند و بین دانش‌آموزانی که به مذاهب مختلف تعلق دارند، تبعیض ایجاد می‌کند، ارائه کرد.

مشاوران معنوی

پروتکل انتصاب مشاوران معنوی در سال ۲۰۲۱ بین وزارت آموزش و پرورش، وزارت جوانان و ورزش و سازمان دیانت امضا شد.

پروتکل ۱۰ صفحه‌ای بین این سه نهاد دولتی یک «مرکز ارزش‌ها» را در مدارس سراسر ترکیه ایجاد می‌کند و چهار دانش‌آموز - دو پسر و دو دختر - را برای رهبری یک «برنامه ارزشی» یک‌ساله که شامل «فعالیت‌های سکولار» مانند جشنواره‌های بهاری، مسابقات ورزشی و بازدید از هلال احمر ترکیه (Kizilay) و آژانس مدیریت بلایا (AFAD) است، معرفی می‌کند.

این برنامه همچنین دارای چند بخش مذهبی مانند مطالعه زندگی حضرت محمد (صلی الله علیه و آله)، دوره‌های قرآن در مراکز محلی متعلق به سازمان دیانت، بازدید از مساجد، سخنرانی‌های ماهانه یا هفتگی در زمینه‌های اجتماعی و مذهبی توسط مشاوران معنوی است.

مشاوران معنوی در واقع فارغ‌التحصیلان مدارس دینی امام خطیب هستند که از سال ۲۰۱۵ برای ارائه حمایت معنوی و راهنمایی در بیمارستان‌ها، خانه‌های سالمندان، پرورشگاه‌ها، زندان‌ها، پناهگاه‌ها و اخیراً در مناطق زلزله زده توسط دولت استخدام شده‌اند.

در پی خودکشی سه دانشجو در خوابگاه‌های یک دانشگاه دولتی در سال گذشته، وزارت ورزش و جوانان که مسئولیت خوابگاه‌های دولتی را در اختیار دارد، مشاوران معنوی را تعلیق کرد اما دولت پس از هفت ماه تعلیق را رفع کرد. برخی بر این باورند که برگزاری دوره‌های قرآن پیش‌دبستانی، راه‌اندازی کانال کودک توسط سازمان دیانت در ماه مه گذشته و حضور روزافزون مشاوران معنوی، همگی در راستای هدف اردوغان برای ایجاد نسلی است که از ارزش‌های اسلامی حمایت می‌کند و در راستای ساخت تمدنی جدید قدم بر می‌دارد.

دنیز یوجل، معاون CHP ازمیر به المانیتور گفت: «من از یوسف تکین، وزیر آموزش جدید در خواست کردم تا این طرح را لغو کند و تا ابطال آن در دادگاه تلاش خواهم کرد. ما در ازمیر به سیستم آموزشی سکولار اعتقاد داریم که در آن معلمان - نه امامان - آموزش و ارزش‌ها را به دانش‌آموزان ارائه می‌کنند. اصرار بر این امر در شهری که به سبک زندگی سکولار شهرت دارد، یک اقدام تحریک‌آمیز است.»

اما طرفداران این پروژه، مخالفت با آن را آمیخته با انگیزه‌های سیاسی می‌دانند. به گفته یکی از آنها «مردم حتی زحمت خواندن پروتکل را به خود نداده‌اند و صرفاً با دیدن واکنش مقامات ازمیر و رسانه‌ها که با انگیزه سیاسی همراه است، این پروژه را قضاوت می‌کنند. ما قبلاً این برنامه را با موفقیت در بسیاری از مدارس در سراسر ترکیه اجرا کرده‌ایم.»

به گفته یکی از طرفداران پروژه «در چند مدرسه، اجرای این برنامه به قربانیان زلزله ویرانگر امسال کمک کرد». عکس‌های منتشر شده، بسته‌های

کمکی را نشان می‌دهد که برای زلزله‌زدگان آماده می‌شود و در کنار آن درس‌های هدایت معنوی برای زلزله‌زدگان برگزار می‌شود. به گفته اداره امور دینی ازمیر، مشاوران معنوی قرار نیست جایگزین معلمان شوند. آنها صرفاً در «کلاس ارزش‌ها» سخنرانی می‌کنند تا به سؤالات دینی و معنوی دانش‌آموزان پاسخ دهند یا با آنها انفرادی صحبت کنند.^۱

---

^۱ <https://www.al-monitor.com/originals/06/2023/turkeys-conservatives-tighten-grip-schools-imams-appointed-spiritual-counselors#ixzz8°s·F°C°M>

بخش سوم: تحلیل‌ها

چگونه ترکیه با اقتصاد، مذهب و تسلیحات به یک بازیگر کلیدی در آفریقا تبدیل شد؟

رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه، که انتخاب مجدد او توسط بسیاری ناظران پیش‌بینی شده بود، کشورش را به یک بازیگر اصلی در سراسر آفریقا تبدیل کرده است.

از زمان به قدرت رسیدن رئیس‌جمهور ترکیه در سال ۲۰۰۳ او سخت تلاش کرده است تا کشورش را به شریکی کلیدی در آفریقا تبدیل کند. همانطور که اینفوگرافی‌های زیر نشان می‌دهد، در طول دو دهه سلطنت اردوغان، نفوذ ترکیه در زمینه‌های مذهبی، فرهنگی، اقتصادی و مهم‌تر از همه نظامی به شدت افزایش یافته است.

دیپلماسی بشردوستانه و دینی

اردوغان کارهای زیادی را برای شرکای آفریقایی خود انجام داده است. به عنوان مثال در سال ۲۰۱۱ آنکارا به کمک سومالی گرفتار قحطی آمد و دیپلماسی

بشردوستانه‌اش را با بعد مذهبی همراه کرد. یا افتتاح مسجد باشکوه «آبی» در آکرا، پایتخت غنا، در سال ۲۰۲۱ که به طور کامل توسط ترکیه تامین مالی شده است یکی از دیدنی‌ترین تجسم‌های فعالیت ترکیه در آفریقا است.

آنکارا علاوه بر ساخت بناهای مذهبی، هزینه مدارس و بیمارستان‌ها را در سراسر قاره آفریقا نیز تامین می‌کند. همچنین این کشور اقداماتی ساده‌تر اما دارای پتانسیل بسیار بالا مانند توزیع غذا در هنگام افطار در ساحل عاج در سال ۲۰۲۲ را در کارنامه خود دارد.

ممکن است ترکیه هنوز به اندازه شرکای سنتی اصلی آفریقا، یعنی چین، هند، ایالات متحده و اتحادیه اروپا، جایگاه محکمی نداشته باشد اما این هنر استادانه مانور دادن و استفاده از تمام اهرم‌های قدرت نرمی که در اختیار دارد، قابل توجه است. ترکیه قدرت نرم خود را برای پیشبرد اهداف خودش در جبهه اقتصادی و اخیراً نظامی و دیپلماسی به کار گرفته است.

ارزش مبادلات تجاری ترکیه با این قاره در طول دو دهه ۹ برابر شده است. هلدینگ‌های ترکیه مانند ترکیش ایرلاینز یا گول‌های ساختمانی مانند Summa و Limak و AIBayrak خود را در بخش‌های کلیدی اقتصاد ثابت کرده‌اند.

در بخش امنیتی، آنکارا از طریق امضای توافقنامه‌های نظامی، فروش تجهیزات، به ویژه هواپیماهای بدون سرنشین و مشارکت در عملیات‌های رزمی به پایتخت‌های ساحل صحرا در آفریقا، به ویژه باماگو در جنوب غربی مالی و اوگادوگو پایتخت بورکینافاسو نزدیک شده است.

این نفوذ چشمگیر گاهی اوقات نگرانی‌هایی را در پایتخت‌های غربی ایجاد کرده است. در سال ۲۰۲۰، امانوئل ماکرون، رئیس‌جمهور فرانسه، حتی شباهتی

بین استراتژی‌های نفوذ ترکیه و روسیه در آفریقا ترسیم کرد. این کشور آنکارا و مسکو را متهم می‌کند که می‌خواهند پیوند بین فرانسه و کشورهای غرب آفریقا را با بازی کردن با خشم پسااستعماری تضعیف کنند.

راه سوم

به طرز متناقضی، این همان قدرت‌های غربی هستند که به نوعی آنکارا را برای یافتن متحدان جدید تحت فشار قرار داده‌اند. اگر صنعت تسلیحات ترکیه به چنین سطحی توسعه یافته است که آن را قادر می‌سازد با بازیگران اصلی سنتی رقابت کند، به دلیل تحریم‌های اتحادیه اروپا است که به طور کامل در را به روی ادغام نهایی آنکارا در این اتحادیه بست و دسترسی آنها به برخی تجهیزات حساس محدود شد. این سبب شد تا ترکیه با موفقیت پهپاد Bayraktar TB۲ را تولید و صادر کند.

ترکیه از نظر ژئوپلیتیکی نسبت به چین یا روسیه «بی‌طرف‌تر» است و از نظر بسیاری از رهبران آفریقایی کمتر از قدرت‌های استعماری سابق متکبر هست. ترکیه همچنین نسبت به ایالات متحده یا کشورهای اروپایی نسبت به مسائل حقوق بشر یا استفاده نهایی از سلاح‌ها و تجهیزات نظامی فروخته شده در این قاره توجه کمتری دارد. این نشان‌دهنده «راه سومی» است که اردوغان دست کم در سخنرانی‌هایش هرگز از آن را مطرح نکرده است.^۱

^۱ <https://www.theafricareport.com/۳۱۱۵۶۹/how-erdogan-turned-turkey-into-a-key-player-in-africa-via-economy-religion-arms/?rand=۱۹۰۷۴>

علت واقعی حمله اخیر رژیم صهیونیستی به جنین در فلسطین چیست؟

در پی حمله دوشنبه (۳ جولای) رژیم صهیونیستی به شهر جنین در فلسطین که منجر به کشته شدن حداقل هشت تن و زخمی شدن بیش از ۸۰ نفر شده، بخش‌های زیادی از این شهر با خاک یکسان شده است. فرآیند خدمات رسانی آمبولانس‌ها و نیروهای امدادی نیز به دلیل تخریب گسترده ساختمان‌ها و جاده‌ها تقریباً مختل شده است.

مقامات شهر جنین این حمله را یکی از بدترین حملات در سال‌های اخیر توصیف کرده‌اند. همچنین سخنگوی بیمارستان دولتی جنین نیز میزان تلفات در این شهر را از سال ۲۰۰۲ تاکنون بی‌سابقه دانست.

به عنوان بخشی از عملیات سپر دفاعی در کرانه باختری، نیروهای رژیم صهیونیستی در آوریل ۲۰۰۲ یک حمله ۱۰ روزه را به جنین آغاز کردند که منجر به کشته شدن بیش از ۵۲ فلسطینی شد.

علت این حمله چیست و چرا در این زمان اتفاق افتاد؟

تصاویر این عملیات صدها خودروی زرهی و سرباز رژیم صهیونیستی را نشان می‌دهد که در این عملیات شرکت کرده‌اند. این نیروها به منازل یورش می‌برند و فلسطینی‌ها را دستگیر می‌کنند. همچنین تصاویر نشان می‌دهند که بولدوزرهای ارتش رژیم صهیونیستی در حال تخریب خانه‌ها و خیابان‌ها و بر جای گذاشتن انبوه آوار در سراسر شهر جنین هستند.

طارق زیاد، روزنامه‌نگار اهل جنین، گفت که تهاجم کنونی با عملیات سال ۲۰۰۲ رژیم صهیونیستی در جریان انتفاضه دوم متفاوت است. وی افزود: «در سال ۲۰۰۲، رژیم صهیونیستی می‌دانست که تهاجم منجر به فروپاشی تشکیلات خودگردان فلسطین می‌شود و در آن زمان می‌خواست تشکیلات خودگردان را از بین ببرد زیرا معتقد بود که یاسر عرفات بخشی از مقاومت است».

اما به گفته زیاد، رژیم صهیونیستی دیگر علاقه‌ای به فروپاشی تشکیلات خودگردان فلسطین ندارد. در عوض، وی گفت که انگیزه پشت این حمله بیشتر هدف قرار دادن مقاومت مسلحانه رو به رشد در جنین، مانند تیپ‌های جنین است.

ارسال پیام به گروه‌های مقاومت

سری ابو نصرالدین، نویسنده و تحلیلگر سیاسی، گفت که نیروهای رژیم صهیونیستی سطوح گسترده‌ای از ویرانی را در شهر جنین در کرانه باختری ایجاد

کرده‌اند و به زیرساخت‌های این شهر از جمله زیرساخت‌های برق، آب و خطوط تلفن خسارت جدی وارد کرده‌اند.

نصرالدین، که در محله‌ای نزدیک به جنین زندگی می‌کند، افزود که حمله اخیر خانه‌هایی را هدف قرار داد که ادعا می‌شود برای اسکان اعضای تیپ‌های جنین به کار گرفته شده بودند.

نیروهای اسرائیلی با استفاده از برخی از تاکتیک‌های مورد استفاده در سال ۲۰۰۲، از همه مناطق به شهر جنین حمله کردند. نصرالدین گفت یکی از دلایل اصلی این حمله هدف قرار دادن گروه‌های مقاومت است که رژیم صهیونیستی آنها را به انجام چندین حمله متهم کرده است. دلیل دیگر این حمله به گفته وی؛ ارسال پیام به مردم در مورد اسکان اعضای تیپ و همبستگی با آنها است. «رژیم صهیونیستی می‌خواهد نشان دهد که این ویرانی عاقبت هر کسی خواهد بود که از نیروهای مقاومت جنین حمایت کند». به اعتقاد وی در پس زمینه این حمله دلایل سیاسی نیز وجود دارند که برخی از آنها علنی شده و برخی دلایل دیگر را باید بین خطوط تحلیل‌ها و اخبار جست‌وجو کرد.

شهرهای دیگری قیام می‌کنند

گروه‌های مقاومت مسلح فلسطینی قبلا خود را برای هرگونه درگیری مستقیم با نیروهای رژیم صهیونیستی آماده کرده بودند. این گروه‌ها در سال‌های اخیر حمایت گسترده‌ای را در کرانه باختری و غزه کسب کرده‌اند.

جنبش جهاد اسلامی فلسطین نیز در بیانیه‌ای اعلام کرد که همه گزینه‌ها را برای ضربه زدن به دشمن (رژیم صهیونیستی) در پاسخ به تجاوز به جنین در نظر خواهد گرفت.

واکنش غزه و لبنان

کارشناسان می‌گویند که روزهای آینده بسیار حیاتی است و مشخص خواهد کرد که واکنش چه از داخل فلسطین و چه از سوی لبنان چقدر شدید خواهد بود. به گفته طارق زیاد، حمله فعلی به دلیل پتانسیل واکنش غزه و لبنان با سال ۲۰۰۲ متفاوت است.

وی گفت: «میزان کشته‌شدگان، تعیین‌کننده چگونگی انجام این عملیات و واکنش به آن است. احتمالا اگر تلفات زیاد شود، غزه مداخله خواهد کرد». زیاد افزود: در سال ۲۰۰۲، ۷۳ شهید وجود داشت، بنابراین اکنون فکر نمی‌کنم غزه منتظر بماند تا این تعداد دوباره به ۷۳ برسد.

تاکنون هیچ واکنشی از غزه و لبنان صورت نگرفته است، اما واکنش آنها در سال‌های گذشته، رژیم صهیونیستی را قبل از انجام حملات طولانی و گسترده به بازنگری محاسبات خود مجبور کرده است. زیاد گفت: «این دولت (دولت راست‌گرای بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل) می‌خواهد فلسطینی‌ها را از روی زمین محو کند، اما مقاومت در غزه باعث شده است که تصمیمات این دولت راست‌گرای یهودی افراطی قبل از به اجرا در آمدن، مورد بازنگری قرار گیرند».

وضعیت در آینده

شاهدان عینی و خبرنگاران محلی وضعیت میدانی فعلی جنین را یکی از بدترین وضعیت‌هایی که از زمان تهاجم سال ۲۰۰۲ دیده‌اند، توصیف می‌کنند. بدون هیچ نشانه‌ای از کاهش تنش، برخی پیش‌بینی می‌کنند که این رویدادها می‌تواند به طور بالقوه ادامه یابند و حتی به شهرهای دیگر فلسطین نیر سرایت کنند.

به گفته عونی المشنی، مقاومت در جنین به شهرهای دیگر گسترش خواهد یافت و قدرت تشکیلات خودگردان فلسطین در کرانه باختری به تدریج تضعیف خواهد شد. وی افزود: «در نهایت رژیم صهیونیستی با این واقعیت کنار می‌آید که تاکتیک‌های آن نمی‌تواند ادامه یابد». وی همچنین گفت: «به نظر من این شروع یک تغییر رفتار از سوی مردم فلسطین است، این یک واکنش عادی از سوی آنها است و اشغال کرانه باختری مدت زیادی دوام نخواهد آورد».^۱

---

^۱ <https://www.middleeasteye.net/news/palestine-israel-jenin-offensive-analysis?rand=۱۹۰۷۴>

تحریم ورزشی رژیم صهیونیستی: این بار در بازی‌های ساحلی جهان در اندونزی

دومین دوره بازی‌های ساحلی جهان که یک رویداد چندگانه برای ورزش‌های ساحلی و آبی است، قرار است بین پنجم تا دوازدهم آگوست در جزیره بالی در اندونزی برگزار شود و ورزشکاران در ۱۴ رشته مانند موج‌سواری و والیبال ساحلی رقابت کنند.

نخستین دوره بازی‌های ساحلی جهان در سال ۲۰۱۹ در قطر برگزار شد اما رویدادهای بعدی به دلیل شیوع کرونا لغو شد. پیشنهاد بالی در جولای گذشته برای میزبانی این رویداد به جهان اعلام کرد که در ب‌های این جزیره دوباره برای تجارت باز شده است. اما با این وجود ممکن است میزبانی بالی این رویداد با چالش‌هایی روبه‌رو شود.

سال گذشته، کمیته المپیک اندونزی تضمین داد که ورزشکاران واجد شرایط از همه کشورها در این بازی‌ها پذیرفته خواهند شد. اما ایان کوستر،

فرماندار بالی، اکنون با استناد به مقدمه‌ای از قانون اساسی اندونزی که خواستار لغو جهانی استعمار و حمایت غیرقابل تغییر این کشور از تشکیل کشور فلسطین است، گفت که از ورزشکاران رژیم صهیونیستی استقبال نمی‌کند. او در ماه آوریل به جاکارتا پست گفت: من در رد حضور تیم رژیم صهیونیستی در بازی‌های ساحلی جهان ۲۰۲۳ بالی ثابت قدم می‌مانم.

گفتنی است از زمانی که دولت یهود در سال ۱۹۴۸ استقلال خود را اعلام کرد، دارندگان گذرنامه رژیم صهیونیستی - حتی اگر فلسطینی باشند - از سفر به اندونزی منع شده‌اند.

با این حال، تعداد کمی از ورزشکاران صهیونیستی این ممنوعیت را دور زده‌اند. از جمله میسا زیلبرمن، که برای شرکت در مسابقات جهانی بدمینتون المپیک ۲۰۱۵ ویزا دریافت کرد و اخیراً نیز چهار دوچرخه‌سوار اسرائیلی در مسابقات قهرمانی دوچرخه‌سواری جهان در جاکارتا در ماه فوریه شرکت کردند. اگر اندونزی به خاطر این مناقشه از حق میزبانی محروم شود، این دومین رویداد بزرگ ورزشی در اندونزی خواهد بود که امسال به خاطر پایبندی وایان کوستر به مسأله فلسطین برگزار نمی‌شود.

کمی بیش از یک ماه قبل، پیش از اینکه بالی و دو جزیره دیگر اندونزی میزبان جام جهانی فوتبال زیر ۲۰ سال ۲۰۲۳ در ۲۰ مه باشند، او حضور تیم فوتبال رژیم صهیونیستی در بالی را رد کرد و فیفا را به استانداردهای دوگانه متهم کرد. چرا که آن‌ها روسیه را به دلیل تهاجم این کشور به اوکراین در لیست سیاه قرار دادند و در عین حال از اقدامات رژیم صهیونیستی علیه مردم فلسطین چشم‌پوشی می‌کنند.

کوستر گفت: «من از مردم بالای دعوت می‌کنم که با هم دعا کنند تا فیفا با حذف تیم رژیم صهیونیستی در مسابقات قهرمانی زیر ۲۰ سال فیفا، رفتاری عادلانه داشته باشد، درست مانند همان کاری که در حذف تیم روسیه در مسابقات قهرمانی جهان ۲۰۲۲ در قطر انجام داد.»

فیفا نه تنها این خواسته را نپذیرفت، بلکه حق میزبانی اندونزی برای جام جهانی زیر ۲۰ سال را لغو کرد و تیم اندونزی را از مسابقاتی که در آرژانتین برگزار شد اخراج و بودجه فدراسیون فوتبال این کشور را نیز محدود کرد. بسیاری این سوال را مطرح کرده‌اند که چرا رهبر یک جزیره با اکثریت هندو چنین موضع قاطعی در قبال درگیری رژیم صهیونیستی و فلسطین اتخاذ می‌کند؟

کوستر پس از بیرون آمدن از یک نشست دولتی در سطح عالی در جاکارتا در ماه مارس به خبرنگاران گفت: «این تنها نگرش من نیست، نگرش دولت نیز هست.»

مجله خبری اندونزیایی تمپو بعداً گزارش داد که مگاواتی سوکارنوپوتری، رئیس‌جمهور سابق اندونزی و رئیس کنونی حزب حاکم - حزب دموکراتیک مبارزه اندونزی که کوستر نماینده آن است - به او دستور داده تا حضور ورزشکاران رژیم صهیونیستی را ممنوع کند تا این حزب بتواند امتیازاتی را در انتخابات سراسری پیشرو کسب کند.

در پرجمعیت‌ترین کشور مسلمان جهان، حمایت از کشور فلسطین تقریباً عمومی است و موضع سخت در قبال رژیم صهیونیستی اغلب برای رای‌دهندگان مسلمان محافظه‌کار - مهم‌ترین بلوک در هر انتخابات ملی - جذاب است.

اقدام برای ممنوعیت حضور ورزشکاران رژیم صهیونیستی از حضور در رویدادهای ورزشی در اندونزی توسط شورای علما، هیئت عالی علمای اسلام اندونزی، و همچنین جبهه قدرتمند مدافعان اسلامی و سایرین حمایت می‌شود. در تظاهراتی که گروه‌های مسلمان در ماه مارس در جاکارتا برگزار کردند، پرچم‌های رژیم صهیونیستی به آتش کشیده شد و برهائی با مضمون «رژیم صهیونیستی دشمن اسلام است» به نمایش گذاشته شد.

دولت مرکزی هنوز به طور علنی در مورد اقدام برای ممنوعیت حضور ورزشکاران رژیم صهیونیستی در بازی‌های ساحلی جهان اظهار نظر نکرده است. اما برخی واکنش‌ها به از دست دادن جام جهانی زیر ۲۰ سال در این کشور ۲۸۰ میلیون نفری متفاوت بود و تعدادی از کاربران اینترنت در رسانه‌های اجتماعی دولت را به دلیل اختلاط سیاست و مذهب با ورزش محکوم کردند.

اپراتورهای گردشگری در بالی همچنین نسبت به درآمدهای از دست رفته گردشگری که پیش‌بینی می‌شود صدها میلیون دلار باشد، ابراز ناراحتی کردند. در همین حال، کمیته المپیک رژیم صهیونیستی خواستار اجازه حضور ورزشکاران خود برای شرکت در بازی‌های ساحلی جهان شده است. رژیم صهیونیستی همچنین اعمال شرایط ویژه برای ورزشکاران رژیم صهیونیستی را که توسط دیتو آریوتجو، وزیر ورزش و جوانان اندونزی مطرح شده، رد کرد. وی پیشنهاد داده بود بازی در استادیوم‌های خالی انجام شود، یا اینکه پرچم رژیم صهیونیستی برافراشته شود اما سرود ملی آن که در اندونزی ممنوع است، پخش نشود.

شورای المپیک آسیا مستقر در دبی رسماً اعلام کرده است که با رژیم صهیونیستی موافق است. اما در حالی که کمتر از دو ماه تا آغاز بازی‌های ساحلی جهان باقی مانده است، نهاد برگزارکننده، انجمن کمیته‌های ملی المپیک (ANOC)، از بیان اینکه آیا بالی در صورت عدم اجازه حضور ورزشکاران رژیم صهیونیستی حق میزبانی خود را از دست می‌دهد، خودداری می‌کند.

سخنگوی کمیته ملی المپیک اندونزی به الجزیره گفت: «ما تضمین‌هایی را از کمیته المپیک اندونزی دریافت کرده‌ایم که به همه نمایندگان حق بی کم‌وکاست و برابر برای احراز شرایط، ثبت‌نام و ورود به جمهوری اندونزی و جزیره بالی داده می‌شود.» وی همچنین افزود: «تبعیض تحمل نخواهد شد.»

ریچارد باکا، یکی از مدیران شبکه تحقیقات المپیک در دانشگاه ویکتوریا در استرالیا، گفت قاعدتاً اگر رژیم صهیونیستی اجازه حضور در بازی‌های ساحلی جهانی در بالی را نداشته باشد، این بازی‌ها لغو می‌شود. او گفت: «من کاملاً مطمئن هستم که آمریکا و سایر کشورها، از رژیم صهیونیستی حمایت خواهند کرد.»

سوزان براونل، کارشناس شناخته‌شده بین‌المللی بازی‌های المپیک، از دانشگاه میسوری در سنت لوئیس، به الجزیره گفت: احتمال دارد کمیته بین‌المللی المپیک (IOC) وارد عمل شود. او با اشاره به اینکه رئیس شورای المپیک آسیا، شیخ احمد الفهد الصباح است، گفت: «ANOC که توسط شیخ رهبری می‌شود، احتمالاً از حذف رژیم صهیونیستی خوشحال می‌شود، اما کمیته بین‌المللی المپیک (IOC) ممکن است برای جلوگیری از آن اقدام کند.» براونل افزود: «IOC همچنین می‌تواند اندونزی را به دلیل نقض منشور المپیک تحریم کند.»

این اتفاق یک‌بار زمانی افتاد که اندونزی میزبان، تایوان و اسرائیل را از بازی های آسیایی ۱۹۶۲ حذف کرد. IOC اندونزی را از بازی‌های المپیک ۱۹۶۴ به همراه ورزشکارانی که در مسابقات آنجا شرکت کرده بودند، محروم کرد.

هدر دیچر، دانشیار تاریخ ورزش در دانشگاه دی مونتفورت در بریتانیا، گفت که تاریخ احتمالاً تکرار خواهد شد. دیچر گفت: «جابه‌جایی تورنمنت‌های فوتبال راحت‌تر است زیرا بسیاری از کشورها استادیوم‌های فوتبال دارند اما زیرساخت‌های لازم برای مسابقات چندرویدادی را ندارند.»

اندونزی همه اشکال عادی‌سازی با رژیم صهیونیستی را تحریم کرده است. وزارت خارجه اندونزی در هشتم فوریه ۲۰۱۹ قطعنامه‌ای در این خصوص را به منظور ساماندهی روابط خارجی و همکاری بین‌المللی دولت‌های محلی منتخب در استان‌ها و مناطق و شهرهای اندونزی صادر کرده است.

در ماده ۱۵۰ این قطعنامه آمده است که اندونزی با رژیم صهیونیستی که رژیم اشغالگر فلسطین شمرده می‌شود، هیچ رابطه‌ای ندارد و از همین رو اندونزی با همه اشکال رابطه با آن مخالف است و همچنین در این قطعنامه آمده است که اجازه هیچ گفتمان رسمی بین دو طرف داده نمی‌شود و اندونزی به هیچ وجه و در هیچ مکان رسمی نمی‌تواند میزبان هیچ هیأت اسرائیلی باشد و همچنین اجازه برافراشته شدن پرچم رژیم صهیونیستی یا سر دادن هر شعاری در خصوص آن و همچنین اجازه اجرای سرود رژیم صهیونیستی در اندونزی داده نمی‌شود.^۱

^۱<https://www.aljazeera.com/sports/۱۷/۶/۲۰۲۳/ban-on-israelis-could-see-indonesia-lose-world-beach-games>

بخش چهارم: گزارش‌ها

رقابت اسلام و مسیحیت در آفریقا

در صبح یک روز یکشنبه در لاگوس، بزرگترین شهر نیجریه، مؤمنان در حالی که با ضرب تنبور می‌رقصیدند، کتاب‌های سرود خود را در دست گرفته و ستایش خدا را سرمی‌دادند. واعظی جماعت را در دعا برای سلامتی فرزندان و موفقیت در کار رهبری می‌کرد. این صحنه‌ها شبیه به مناسک مسیحیت پنطیکاستی بود، جنبشی که از ایالات متحده سرچشمه گرفت و در چند دهه اخیر آفریقا را فراگرفته است. اما شرکت‌کنندگان مسیحی نبودند. آنها مسلمان بودند و به سبکی هیجان‌انگیز عبادت می‌کردند که ثمره توسعه پنطیکاستیسم در منطقه است. امروزه در سراسر جنوب صحرای آفریقا، دین در حال گسترش است. نسخه‌های مختلف مسیحیت و اسلام برای جذب مؤمنان جدید رقابت می‌کنند، رقابتی که ممکن است هر دو دین را در سطح محلی دگرگون و شرایط طولانی مدت همزیستی را مختل کند.

با توجه به رشد جمعیت و شدت دینداری مردم این قاره، کشورهای جنوب صحرای آفریقا اکنون یکی از فعال‌ترین و مهم‌ترین حوزه‌های اسلام و مسیحیت در سراسر جهان محسوب می‌شوند و مناقشه‌برانگیزترین مباحث مذهبی جهان

در آن مطرح است. بر اساس پایگاه داده ادیان جهان (WRD)، در سال ۲۰۲۰، ۵۹ درصد منطقه جنوب صحرای آفریقا مسیحی و ۳۰ درصد مسلمان بودند. شیخ ابراهیم لثوم از مسجد جامیا در نایروبی، کنیا، گفت: «مقابله جدیدی در آفریقا وجود دارد؛ مسیحیت و اسلام در حال رشد هستند و رقابت بین آنها وجود دارد.»

در قاره‌ای که ادیان بومی یک قرن پیش بر آن تسلط داشتند، تلاش‌های مبلغان مسیحی مرتبط با استعمار اروپا برای در تغییر دین مردم، به ثمر نرفته است. در سال ۲۰۲۰، ۶۴۳ میلیون مسیحی، یعنی یک چهارم کل مسیحیان جهان، تنها در جنوب صحرای آفریقا زندگی می‌کردند، در حالی که این رقم در سال ۱۹۰۰، ۷،۴ میلیون نفر بود و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۵۰، ۱،۳ میلیارد مسیحی، معادل ۳۸٪ از کل مسیحیان جهان، در این منطقه وجود داشته باشد.

اسلام که برای اولین بار در قرن هفتم به کشورهای جنوب صحرای آفریقا آمد، مدت‌ها حضور قابل توجهی نسبت به مسیحیت داشت. به گفته مرکز تحقیقاتی پیو، امروزه کشورهای جنوب صحرای آفریقا سهم فزاینده‌ای از اسلام جهانی را به خود اختصاص داده‌اند و انتظار می‌رود با توجه به سابقه تاریخی اسلام در خاورمیانه و شمال آفریقا، تا سال ۲۰۳۷ تعداد مسلمانان بیشتر شود.

زنان مسلمان در نماز عید قربان، زاریا، نیجریه، ژوئیه ۲۰۲۲.

فضای مذهبی متنوع و پرجنب‌وجوش آفریقا تأثیرپذیری متقابل را در میان سنت‌های دینی تقویت کرده است. پنطیکاستیسم جرقه تغییر در دیگر فرقه‌های مسیحیت و نیز اسلام را فراهم کرده و بسیاری از مؤمنان در کنار ادیان توحیدی خود، ادیان بومی را نیز پیروی می‌کنند.

در صحنه‌ای که به طور چشمگیر در سراسر جنوب صحرای آفریقا رایج است، روحانیون مسلمان و کشیشان پنطیکاستی اخیراً مناظره‌ای را در شهر تجارت قهوه در شرق امباله، اوگاندا، برگزار کردند. سوالی که در این مناظره مطرح شد این بود که آیا خدای کتاب مقدس مسیحی همان خدای قرآن است؟
 شیخ محمد موسی که لباس «کافتان» پوشیده و کلاه کوفی گرد بر سر دارد، در حالی که دستان خود را به نشانه تشویق کردن حاضران بالا می‌برد، گفت: «خدای اسلام مالک مکه است، او فقط در مکه زندگی نمی‌کند، او مالک کل شهر است.»

استفان وایسوا، یک کشیش انجیلی که کت و شلوار پوشیده، پاسخ داد: «خدای کتاب مقدس یک پدر است و یک پسر به نام عیسی دارد. خداوند در قرآن پدر و مادر نیست.»

محمد کیگوندو موسوکه، سخنگوی مفتی اعظم اوگاندا، می‌گوید برخی افراد مناظرات عمومی را به عنوان یک راه حل نسبتاً امن و سازنده برای تنش‌های بین‌مذهبی می‌دانند. چنین بحث‌هایی منعکس‌کننده ظهور پنطیکاستیسم است و سنت آن در موعظه‌های خیابانی جدلی، مسلمانان را برانگیخته تا در پاسخ به این شیوه عمل کنند.

در اوگاندا اکثریت مسیحی هستند، اما بر اساس آخرین سرشماری در سال ۲۰۱۴، ۱۴ درصد جمعیت آن مسلمان هستند.

شیخ عبداللطیف عبدالکریم از مسجد جامع نایروبی این مقایسه عددی را نوعی تحقیر می‌شمارد که در سال‌های اخیر در میان مسیحیان و مسلمانان رایج‌تر شده است. او ابراز تاسف می‌کند که این مقایسه‌ها با استفاده از رسانه‌های اجتماعی تقویت شده است.

پنطیکاستیسم که اعمال عبادی آن بر وقف خود برای روح القدس و ویژگی‌های شفابخش ایمان و «سخن گفتن به زبان‌ها» (گلسولالیا: بیان وجد مذهبی با صداهای نامفهوم) تأکید می‌کند، از دهه ۱۹۵۰ به شدت در منطقه رشد کرده است. در کنار این، باید رشد جوامع کاریزماتیک را درون فرقه‌های سنتی که عبادت‌های سبک پنطیکاستی را پذیرفته‌اند، در نظر گرفت. [مترجم: کاریزماتیک‌ها اعضای فرقه‌های غیر پنطیکاستی - از جمله فرقه‌های کاتولیک،

ارتدوکس و برخی از فرقه‌های پروتستان – هستند که حداقل برخی از اعتقادات پنطیکاستی را دارند و در برخی از اعمال معنوی مرتبط با پنطیکاستی، از جمله شفای الهی، نبوت و صحبت کردن به زبان‌ها شرکت می‌کنند.]

بر اساس پایگاه ادیان جهان، در سال ۲۰۲۰، صحرای جنوب آفریقا خانه ۲۲۹ میلیون پنطیکاستی و مسیحی کاریزماتیک، معادل ۳۵٫۶ درصد از کل مسیحیان جهان، بوده است. بر اساس پایگاه داده ادیان جهان پیش‌بینی می‌شود این اعداد در سال ۲۰۵۰ به ۴۵۰ میلیون و ۴۳٫۶ درصد افزایش یابد.

پنطیکاستیسم برای قاره‌ای جذاب است که در آن فقر گسترده است و مراقبت‌های بهداشتی ناکافی با وعده‌های شفای الهی و هدایای معنوی و (در گروه‌هایی که به الهیات رفاه و انجیل سعادت باور دارند) با موفقیت مادی پاسخ داده می‌شود.

در یک شب اخیر، الویس امبونی، مبشر خودخوانده، در مقابل هزاران پیرو در یک مکان در فضای باز در امتداد بزرگراهی در نزدیکی پایتخت اوگاندا ظاهر شد. پارکینگ مملو از خودروهای شاسی‌بلند و دیگر خودروهای مدل قدیمی بود که نشان‌دهنده وضعیت طبقه متوسط پیرو او بود.

امبونی با تشویق حامیانش به آنها بیان کرد که امید خود را به موفقیت از دست ندهند. او برای تأیید گفته‌هایش به ثروت خود اشاره می‌کند. او روی هر صندلی پاکت‌هایی برای جمع‌آوری کمک‌ها گذاشته بود.

الویس امبونیه، کشیش پنطیکاستی، یک جماعت مسیحی که عمدتاً از طبقه متوسط هستند را در کامپالا، اوگاندا رهبری می‌کند.

تقریباً ۹۰ درصد از آفریقایی‌های صحرای جنوب امروز از یکی از دو آیین توحیدی غالب جهان حمایت می‌کنند. با این حال، بسیاری از آفریقایی‌ها به اجرای سنت‌های بومی قدیمی‌تر در کنار آنها ادامه می‌دهند. این نشانه‌ای از متمایز بودن و پیچیدگی چشم‌انداز مذهبی این قاره است.

اکثریت مردم اوگاندا که مسیحی یا مسلمان هستند نیز به مذهب سنتی اعتقاد دارند. سوفیا ناموتی، رئیس انجمن درمانگران سنتی اوگاندا گفت: «این زندگی ماست. اگر به مذهب سنتی اعتقاد نداشته باشید، نمی‌توانید ثروت به دست آورید و آن را نگه دارید.»

کلیساهای پنطیکاستی همچنین در میان تازه‌واردان به شهرهای بزرگ آفریقا، جایی که مردم خود را از شبکه‌های خویشاوندی بسیار مهم در منطقه جدا می‌بینند، دعوت به اجتماع و دور هم بودن می‌کند.

گریس ندگه، کشیش، گفت که زنان نقش برجسته‌ای در کلیسا دارند، اما تنها با اجازه شوهرانشان. او ادامه داد مردان رهبر خانواده هستند و ما تصمیم خدا را تغییر نمی‌دهیم.

برخلاف صمیمیت آن گردهمایی، کلیسای خدای مسیحی نجات‌یافته خدا در نیجریه، معروف به RCCG، بزرگترین اجتماعات خود را در فضایی سرپوشیده به طول یک کیلومتر و عرض نیم کیلومتر در مقر اصلی خود در نزدیکی لاگوس برگزار می‌کند.

رهبران این کلیسا می‌گویند که این مکان می‌تواند یک میلیون نفر را در خود جای دهند و آنها در حال ساختن یک سازه بزرگتر هستند که برای سه میلیون نفر در نظر گرفته شده است.

در صبح یک جمعه، ماشین‌ها برای مراسم ماهانه روح‌القدس به سمت کلیسا حرکت کردند. این مراسم هفت ساعته شامل اعلام کراماتی بود که برای افراد اتفاق افتاده است. زنی که خود را فولوک آرئولا معرفی می‌کرد، گفت که چگونه هواپیمای او در طی طوفان پس از دعا با دستمالی که توسط ایناک ادبوی رهبر کلیسا، معروف به «Daddy G.O» تبرک شده بود، از سقوط نجات یافت. آرئولا در حالی که زانو زده بود و از سوی مؤمنان تشویق می‌شد، گفت: «این دستمال را تکان دادم و خدا جانم را نجات داد.»

فرقه‌های تثبیت‌شده‌تر مسیحیت در آفریقا به چالش جذابیت و گسترش پنطیکاستی با نسخه‌های جذاب خاص خود پاسخ داده‌اند؛ در «مرکز دعای کوه سیون»، در یک منطقه روستایی خارج از کامپالا، کشیشان کاتولیک به رهبری «مگمبه اکسپدیتو»، یک کشیش کاتولیک، مراسم شفابخشی را که برای از بین بردن بار موروثی گناهان اجداد خود، مانند مستی یا آدم‌خواری طراحی شده است، اجرا می‌کنند. بسیاری از حاضران شهادت‌هایی عاطفی از مشکلات و برکات دریافتی خود ارائه می‌کنند.

برخی از رهبران کاتولیک می‌گویند که کلیسا باید حتی زودتر و با اشتیاق بیشتر جنبش کاریزماتیک را برای مقابله با چالش پنطیکاستی بپذیرد.

راهپیمایی جمعه خوب کاتولیک در نایروبی، کنیا، آوریل ۲۰۲۳.

برخی از مسلمانان به این رقابت با چیزی پاسخ داده‌اند که ابنزر اوبادار، جامعه‌شناس و یکی از اعضای «شورای روابط خارجی»، آن را «اسلام کاریزماتیک» نامیده است. این شامل عبادت‌های خاص پنطیکاستی می‌شود؛ مانند جلسات دعای طولانی و پرشور است که گاهی تمام شب طول می‌کشد، تأکید بر

شیاطین، معجزات، عبادت در روز یکشنبه و خدماتی که شامل رسیدگی به دعاها و نیازهای نمازگزاران می‌شود.

برجسته‌ترین جنبش اسلامی از این نوع، «جمعیت نصر الله الفاتح» در نیجریه است که در کنار کلیساهای بزرگ پنطیکاستی مانند RCCG، یک مرکز دعا در بزرگراه لاگوس- ایبادان ایجاد کرده است.

در یکی از برنامه‌های این جمعیت در روز یکشنبه برگزار می‌شد، اطلاعات بانکی و حساب PayPal گروه برای تسهیل کمک‌های الکترونیکی به طور برجسته نمایش داده شد. واعظی از زوج‌های متاهل خواست تا از بدگویی نسبت به یکدیگر خودداری کنند. سپس جماعت برای نیازهای خاص برخی اعضا دعا کردند، از جمله برای موفقیت درخواست مهاجرت به کانادا، موفقیت در مصاحبه شغلی موفقیت در یک پرونده قضایی پیش رو.

رهبران مسلمان آفریقایی باید نه تنها با پنطیکاستی‌ها بلکه اغلب با مسلمانان هم‌وطن خود نیز مبارزه کنند. در مسجد ملی اوگاندا در کامپالا، روحانیون بر سر سؤالاتی از قبیل افطار در ماه مبارک رمضان با خرما یا سایر غذاها، جواز برگزاری جشن میلاد حضرت محمد(ص) و جواز تراشیدن ریش نزاع دارند.

اشرف موواوالا، سخنگوی شورای عالی مسلمانان اوگاندا، می‌گوید که چنین اختلافاتی منعکس‌کننده انواع تأثیرات خارجی است. در دهه‌های اخیر، از طریق اینترنت روحانیون مشتاق را از اوگاندا برای تحصیل در کشورهای سراسر جهان اسلام جذب کرده‌اند؛ «وقتی [یک روحانی] به اینجا می‌آید، به طور خودکار آنچه را [در خارج از کشور] آموخته آموزش می‌دهد و به همین دلیل است که گاهی اوقات ما درگیری‌های زیادی داریم.»

کشورهای مسلمان خارج از منطقه به دنبال حمایت و شکل دادن به اسلام در جنوب صحرای آفریقا به عنوان طرحی برای قدرت نرم خود بوده‌اند. ترکیه مساجدی را به سبک نئوعثمانی در چندین کشور آفریقایی ساخته که در برخی موارد در کنار بزرگراه‌هایی قرار دارند که توسط ترکیه ساخته شده‌اند. مراکش شکل اسلام میانه‌رو خود را در غرب آفریقا و ساحل ترویج کرده و بودجه ساخت مساجد و آموزش امامان را تامین می‌کند.

مسلمانان در نماز جمعه در مسجد Massalikul Jinaan در داکار، سنگال، شرکت می

کنند. مه ۲۰۲۰.

عبدالله سونای، کارشناس دین آفریقا در «مرکز لایب نیتس برای شرق مدرن» در برلین می‌گوید: «برجسته‌ترین تأثیرات خارجی بر اسلام در جنوب صحرای آفریقا، توسط ابرقدرت‌های مسلمان رقیب، عربستان سعودی و ایران صورت می‌گیرد. ایران از طریق حمایت از مساجد و آموزش روحانیون از جوامع شیعی آفریقا حمایت می‌کند.»

مورتالا ابراهیم، محقق مطالعات دینی در دانشگاه اوترخت هلند، گفت که ایران همچنین برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی ماهواره‌ای به زبان هوسا تولید می‌کند که نیجریه و دیگر کشورهای غرب آفریقا را پوشش می‌دهد.^۱ در همین زمینه، ابراهیم می‌گوید عربستان سعودی نیز از طریق آموزش امامان و برنامه‌های تلویزیونی ماهواره‌ای به زبان‌های محلی، سلفی‌گری را ترویج کرده است، جنبشی که بر پایبندی به سنت‌های اولیه اسلام تأکید می‌کند.

یکی از شاخه‌های سلفی‌گرایی، جهادگرایی ستیزه‌جو است، از جمله جنبش خشونت‌آمیز بوکوحرام در نیجریه، که با سایر گروه‌های شبه‌نظامی اسلام‌گرا از سال ۲۰۰۹ تاکنون بیش از ۸۰ هزار مسیحی و مسلمان را در این کشور کشته است. شیخ عبدالعزیز آل‌الشیخ، مرجع عالی دینی عربستان سعودی، بوکوحرام را گمراه خوانده است.

بوکوحرام در ایالت بورنو در شمال شرقی نیجریه تأسیس شد. همین مقامات دولتی محلی را بر آن داشت که در دیگر بخش‌های شمال این کشور که مسلمانان زندگی می‌کنند، هیئت‌هایی را برای بررسی خطبه‌های واعظان مسلمان برای اطمینان از عدم وجود محتوای افراطی اعزام کنند.^۱

^۱ <https://www.wsj.com/articles/the-competition-for-believers-in-africas-religion-market-66e5250d?mod=e2tw&rand=19074>

محرم ۱۴۴۵ در افغانستان؛ از شایعه دستگیری آیت الله حجت تائیراندازی در روز عاشورا

مراسم عزاداری شهادت سید و سالار شهیدان حضرت امام حسین علیه السلام در دومین سال تسلط طالبان بر افغانستان، علیرغم حواشی مختلف، توسط شیعیان در ولایت‌های مختلف این کشور برگزار شد.

مقامات طالبان قبل از فرارسیدن ایام محرم در بیانیه‌های مختلف آزادی شیعیان برای برگزاری مراسم عزاداری و تامین امنیت این مراسم را اعلام کردند. ذبیح الله مجاهد، سخنگوی امارت اسلامی ۲۱ تیرماه در مصاحبه با رسانه‌ها اطمینان داد که نیروهای امارت اسلامی برای تامین امنیت «ایام محرم» شب و روز تلاش می‌کنند، تا این مراسم مانند سال گذشته بدون حادثه ناگوار سپری شود، و شهروندان کشور در یک فضای امن مراسم محرم را برگزار کنند.

سرپرست نخست‌وزیری امارت نیز در آستانه محرم با شماری از علما و متنفذین اهل تشیع دیدار کرد و نسبت به رعایت حقوق شیعیان به عنوان بخشی از مردم افغانستان تأکید کرد.

کمیسیون برگزاری مراسم عاشورا در افغانستان نیز قبل از محرم در بیانیه‌ای اعلام کرد تاکنون هیچ نوع محدودیتی بر مراسم عاشورا وضع نشده است.

اما کاربران شبکه‌های اجتماعی و همچنین برخی رسانه‌ها خبرهایی مبنی بر ایجاد محدودیت برای برگزاری مراسم عزاداری شیعیان توسط طالبان کار کردند. برخی از شیعیان افغانستان مدعی شدند نهادهای امنیتی امارت اسلامی به صورت شفاهی به آنان دستور داده که از برافراشتن پرچم، ایجاد سقاخانه در کنار جاده‌ها و برگزاری عزاداری به صورت گروهی در معابر خودداری کنند. از سمت طالبان هیچ بیانیه و دستوری مبنی بر محدودیت عزاداری صادر نشد. ۲۶ تیرماه ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی طالبان نیز با رد گزارش‌ها مبنی بر وضع محدودیت بر مراسم‌های محرم اعلام کرد که هیچ نوع محدودیتی برای برگزاری مراسم‌های محرم و عاشورا وضع نشده است.

بیانیه شورای علمای شیعه افغانستان

با آغاز ماه محرم شورای علمای شیعه افغانستان بیانیه‌ای صادر و در آن اعلام

نمود:

«با توجه به تذکر مقامات طالبان مبنی بر ایجاد برخی محدودیت‌ها ضمن تأکید بر عدم پذیرفتن محدودیت، یک هیئت هفت نفری تعیین می‌کند تا در این

زمینه، با مقامات و مسؤولین امارت اسلامی صحبت نماید و پیام شیعیان افغانستان را به آنها برساند.

مسؤولین امارت اسلامی در ملاقات با هیأت مذکور تصمیم قاطع خود را در مورد اعمال محدودیت در برخی از نواحی شهر کابل به خاطر تهدیدهای جدی امنیتی مطرح نمودند.

شورای علمای شیعه افغانستان از مسؤولین امارت اسلامی، ضمن قدردانی از همکاری‌های قبلی‌شان، درخواست کرد که در مورد محدودیت‌های متذکره تجدید نظر نمایند تا عزاداران حسینی بتوانند مراسم‌شان را مانند سال‌های گذشته انجام دهند.»

پس از این بیانیه سراج الدین حقانی سرپرست وزارت داخله با علمای اهل تشیع دیدار کرد. وی در این دیدار بار دیگر بر تأمین امنیت در روزهای ماه محرم تأکید کرد و از شهروندان خواست با نیروهای امنیتی همکاری داشته باشند.

جلسه کمیته خاص به دستور رهبر طالبان درباره مراسم‌های محرم

همچنین به دستور ملاهبت‌الله آخندزاده رهبر طالبان، جلسه کمیته خاص به ریاست مولوی عبدالکبیر معاون سیاسی نخست‌وزیر با حضور نمایندگان وزارت‌خانه‌ها در باره مراسم‌های محرم ۲۸ تیرماه برگزار شد.

با این حال باز از گوشه کنار اخباری مبنی بر ایجاد محدودیت برای عزاداران به گوش می‌رسید. برخی مدعی شدند اجازه ایجاد سقاخانه در بعضی از نقاط غرب کابل به کسی داده نشده و پرچم‌ها از بالای مغازه‌ها به پایین کشیده شدند. این بار محمد قاسم خالد والی طالبان در کابل در دیدار با مولوی عبدالسلام حنفی معاون اداری نخست‌وزیر طالبان از امنیت کامل روزهای محرم خبرداد و گفت برای تأمین امنیت ایام محرم ۱۳ هزار نیروی امنیتی در کابل مستقر شده‌اند.

نشست فوق‌العاده شورای علمای شیعه - چهارم محرم ۱۴۴۵ (۳۱ تیرماه)

علمای شیعه افغانستان، برخی رهبران و چهره‌های شیعیان در نشستی فوق‌العاده از طالبان خواستند تا تمامی محدودیت‌های مراسم محرم را لغو کنند.

در بیانیه پایانی این نشست تاکید شد: «بر اساس خواسته مردم عزادار، تمامی علمای تشیع از امارت اسلامی می‌خواهند که محدودیت‌ها بر برگزاری مراسم عزاداری محرم را بردارند و همچنین، از نصب پرچم‌های عزاداری که به نشانه عزاداری به نام امام حسین برافراشته می‌شود، در هیچ‌جا جلوگیری نشود».

هم‌چنین در این نشست، طومارهایی که روزهای گذشته در مساجد مختلف کابل و شهرهای دیگر، برای برداشته شدن محدودیت‌ها امضا شده بود، نیز رونمایی شد.

پس از این نشست والی کابل در دیدار با مسئولین برخی از هیئات و تکایای شیعیان پس از بررسی چگونگی تأمین امنیت مراسمات عزاداری محرم، دستور بر برگزاری مراسم عزاداری در همه تکایای شهر کابل را صادر کرد. پیش از این عزاداری در تعدادی از تکایا با توجه به ساختمان نایمن این تکایا در برابر حملات تروریستی، محدود شده بود.

تیراندازی در مراسم روز عاشورا

در ایام محرم ویدیوها و گزارش‌هایی در رسانه‌ها منتشر شد که نشان می‌داد نیروهای طالبان در ولایت‌های مختلف محدودیت‌هایی را ایجاد کرده‌اند. در ویدئویی افراد طالبان در دو منطقه مرادخانی و وزیر اکبر خان، در مرکز شهر کابل جلو کاروان‌های عزاداران ماه محرم را گرفتند و برخی را مورد ضرب و شتم قرار دادند.

تعطیلی مغازه‌ها و پایین کشیدن پرچم‌های عزا نیز از جمله موارد دیگر محدودیت‌ها بود که در فضای مجازی منتشر شده بود.

شاید بدترین مورد آن تیراندازی طالبان در اجتماع شیعیان در غزنی بود که طی آن دو کودک ۹ و ۱۴ ساله جان خود را از دست دادند و چند تن دیگر زخمی شدند.

طالبان با انتشار ویدیویی از حمله به یک خانه داعش در نزدیکی منطقه شیعه‌نشین غزنی درباره درگیری روز عاشورا در نوآباد غزنی طی اطلاعیه‌ای اعلام کرد:

«حدود ساعت ۱۴ روز عاشورا، افرادی از بین جمعیت در مراسم عزاداری ابتدا با سنگ و سپس با تیراندازی به طرف نیروهای امنیتی حمله و شرکت کنندگان در مراسم عزاداری را تشویق به اعمال مجرمانه در برابر نیروهای امنیتی کردند. طبق اطلاعات اولیه، این آشوبگران با برخی از افراد فاسد در خارج از کشور ارتباط داشته‌اند. مقام ولایت غزنی از عمق دل ابراز همدردی می‌نماید. برای بررسی حادثه کمیته حقیقت‌یابی تشکیل شده که نمایندگان اهل تشیع نیز در آن حضور دارند.»

گزارش‌های میدانی از پایتخت افغانستان، کابل و دیگر شهرها از جمله مزار شریف، قندهار، بامیان و دیگر مناطق شیعه‌نشین در پایان دهه اول محرم به ویژه روز عاشورا نشان می‌دهد که عاشورای امسال نیز در افغانستان با شکوه فراوان برگزار شده است.

در کابل، «مولوی محمد قاسم خالد» والی کابل با حضور در مراسم عزاداری روز عاشورا طی سخنانی در حوزه علمیه خاتم النبیین (ص) اظهار داشت که هدف از برگزاری مراسم‌های عزاداری در روزهای محرم و عاشورا ترویج فرهنگ مقابله با ظلم و دشمنان اسلام است.

مراسم عاشورای حسینی - کابل محرم ۱۴۴۵

به نظر می‌رسد با توجه به این گزارش‌ها، آنچه در برخی رسانه‌ها با عنوان محدودیت و ممنوعیت عزاداری توسط طالبان منتشر شده، موارد محدود توسط برخی افراد تندرو بوده است. در این میان نقش رسانه‌هایی چون افغانستان اینترنشنال و بی بی سی را نباید نادیده گرفت. این رسانه‌ها که در مورد ایران به دنبال برجسته کردن کمپین براندازان مبنی بر تحریم محرم بودند در افغانستان سعی در به تصویر کشیدن چهره‌ای مظلوم از شیعیان داشتند و خود را نگران مراسم عزاداری شیعیان نشان می‌دادند.

ماجرای دستگیری آیت الله سید محسن حجت

از جمله مسائلی که در ایام محرم توسط برخی رسانه‌ها برجسته شد سخنرانی آیت الله سید محسن حجت، روحانی مشهور شیعه و از اعضای شورای

علمای شیعه افغانستان علیه محدودیت‌های طالبان بود. ایشان در سخنرانی خود روز هفتم محرم از شیعیان خواسته بود که به دستورهای محدودکننده طالبان اعتنایی نکنند.

ایشان در بخشی از سخنان خود در در تکیه خانه عمومی چنداول کابل گفته بود: «ما از این حکومت تبعیت می‌کنیم تا وقتی مخالف مذهب ما چیزی نگوید. اگر گفت پرچم را پایین کن ما نباید پایین بکنیم. اگر گفت تابلو نزن نباید گوش بدهیم. حالا آقا می‌زنند بله شاید بزنند. چند نفر را زدند مگر ما نگفتیم یا اباعبدالله یا لیتنا کنا معک فننوز فوزاً عظیماً آقا امام حسین کاش با تو بودیم کربلا به اون فوز عظیمی که تو رسیدی ما هم می‌رسیدیم. در کربلا با چی می‌زدند؟ با شمشیر با چی می‌زدند؟ با تیغ با چی می‌زدند؟ با نیزه. حالا دو تا شلاق هم اینجا خوردی برا امام حسین.»

این سخنان در رسانه‌ها بازتاب گسترده‌ای داشت. برخی رسانه‌های شیعیان در افغانستان و ایران آن را با عنوان «دعوت روحانی شیعه از شیعیان برای نافرمانی در مقابل طالبان» بازتاب دادند.

در مقابل رسانه‌های مرتبط با طالبان نیز نسبت به سخنان ایشان واکنش تندی نشان دادند.

دیدار کمیسیون عالی شیعیان افغانستان با آیت الله سید محسن حجت - ۱۱ محرم ۱۴۴۵

در این میان برخی نیز مدعی شدند طالبان آیت الله سید محسن حجت و فرزندان ایشان را دستگیر کرده است. اما تصاویر منتشر شده در رسانه‌ها نشان داد که ایشان به همراه فرزندان خود در همان تکیه چنداول کابل هستند. همچنین تصاویری از دیدار کمیسیون عالی شیعیان افغانستان با آیت الله حجت منتشر شد که نشان می‌داد دستگیری ایشان شایعه بوده است.

دلجویی مقامات طالبان از علمای شیعه

پس از حادثه روز عاشورا در غزنی هیاتی از سوی دفتر نخست‌وزیری طالبان با شورای علمای شیعه دیدار و گفتگو کردند.

دیدار هیات اعزامی دفتر نخست وزیر طالبان با شورای علمای شیعه - ۱۳ محرم ۱۴۴۵

در این دیدار استاد اکبری و آیت‌الله شیخ زاده معاونان شورای علمای شیعه، برخورد نیروهای طالبان با عزاداران امام حسین(ع) را در برخی موارد مورد انتقاد قرار دادند.

مولوی گلزار احمد حقانی رییس امور سیاسی و مردمی دفتر نخست‌وزیری طالبان گفت: «برخوردها شخصی بوده و موضع امارت اسلامی نیست و او نظرات شورای علما را به اطلاع مقامات می‌رساند».

در یک جمع‌بندی می‌توان گفت هر چند که می‌رفت در ابتدا «حاشیه» بر «متن» غلبه کند، غیر از دو رویدادی که به آن اشاره شد، در نهایت با درایت مردم و نیروهای امنیتی افغانستان، مراسم دهه اول محرم در فضایی امن و با حضور بی‌سابقه و پرشور عزاداران حسینی و محبین اهل بیت(علیهم‌السلام) برگزار شد.

رویدادی که کام دشمنان ملت افغانستان را تلخ کرده است و در مهم‌ترین واکنش به این روند مطلوب، «داعش» به سرزنش طالبان پرداخته است که چرا امنیت مراسم مذهبی شیعیان را تأمین کرده است.^۱

آموزش اسلامی در روسیه؛ فرصت‌ها و تهدیدها

مسلمانان در روسیه یکی از مهمترین گروه‌های اجتماعی هستند و تأثیرات قابل توجهی در نوع سیاستگذاری‌های این کشور در جهان اسلام می‌توانند داشته باشند. از این رو فهم فضای فکری آنها و علم به عوامل موثر بر هویت و رفتار این گروه اجتماعی از اهمیتی بالا برخوردار است. گزارش زیر از مرکز تحلیل سیاسی اروپا (CEPA) که به قلم آلیسا شیشکینا تهیه شده است، نگاه جامعی به آموزش

^۱ <https://syaaq.com/۲۴۵۴۲>

اسلامی در روسیه داشته است. آلیسا شیشکینا عضو هیئت علمی دانشگاه مطالعات عالی اقتصادی مسکو (HSE) و متخصص حوزه رابطه اسلام و دولت در روسیه است.

مسجد «غرور مسلمان» در شالی، چچن، روسیه.

پیشینه آموزش اسلامی در روسیه

پرشمارترین اعضای جامعه اسلامی روسیه به دو گروه تقسیم می‌شوند: (۱) مسلمانان منطقه ولگا-اورال، و (۲) منسوبین به مسلمانان در قفقاز شمالی. مشخصه گروه نخست تعلق به اسلام سنی حنفی است که اکثریت مسلمانان آسیای مرکزی از آن پیروی می‌کنند. اما گروه دوم یعنی در شمال قفقاز اکثریت به متعلق به پیروان تسنن شافعی است. همچنین یک جامعه کوچک شیعیان جعفری در جنوب داغستان وجود دارد. علاوه بر این مناطق جغرافیای مسلمان‌نشین، در شهرهای بزرگ روسیه مرکزی - همچون مسکو و سن پترزبورگ - و نیز در

مناطق شمالی کشور شاهد موجودیت جوامع بزرگ مسلمان هستیم که متشکل از گروه‌های مهاجرین است.

از نظر تاریخی، گسترش و استقرار اسلام در قلمرو فدراسیون روسیه کنونی به قرن هفتم بازمی‌گردد و تا حد زیادی با فتوحات اعراب در ماوراءالنهر و حکومت خلفای اموی مرتبط بوده است. لشکرکشی‌های امویان در سال‌های ۷۰۷-۷۰۸، ۷۰۹-۷۱۰، ۷۱۳-۷۱۴، و نیز ۷۲۱-۷۲۲، برای مثال، به شدت بر فرهنگ حاکم در منطقه دربند تأثیر گذاشت. بدین ترتیب اسلام از اواسط قرن هشتم در منطقه داغستان کنونی گسترش یافته به تدریج بر نفوذ خود افزود.

نظام تعلیم و تربیت اسلامی در مناطق مسلمان‌نشین روسیه از قرون اولیه نفوذ اسلام به این سرزمین‌ها شامل سه بخش بود: درالقرآن، مکتب و مدرسه. علیرغم محدودیت‌های خاص، این سیستم کاملاً مؤثر بود و تأثیر مثبتی بر سطح آموزش عمومی جمعیت‌های این مناطق، به‌ویژه در قفقاز شمالی داشت. نظام آموزش اسلامی نظامی به غایت معتبر و مورد توجه جامعه بوده و غالباً تنها مسیر علم آموزی برای گروه‌های قومی ساکن در ارتفاعات قفقاز به شمار می‌آمد. در مورد شکل‌گیری نظام کارآمد آموزش اسلامی، تجربه داغستان جنوبی بسیار موفق بود و نه تنها منطقه قفقاز، بلکه کشورهای همسایه مانند یمن و سوریه و سایر کشورهای جهان اسلام نیز از تحصیل‌کردگان و اساتید برآمده از این منطقه بهره بردند.

نهاد آموزش اسلامی در مناطق مختلف امپراتوری روسیه از نظر مالی مستقل از دولت و مقامات حاکمیتی بود و عمدتاً از طریق دریافت کمک‌های داوطلبانه والدین دانش‌آموزان و زکات و غیره امکان اداره مستقل مالی خود را فراهم می

آورد. با این حال، این نهاد توسط حاکمیت تزاری به رسمیت شناخته شد و از نیمه دوم قرن هجدهم تا سال ۱۹۱۷، تعداد مساجد، مدارس و مکتب‌ها در مناطق ترک زبان از جمله مناطق میانه و پایین ولگا، سبیری غربی و اورال جنوبی به سرعت افزایش یافت.

از نیمه دوم قرن نوزدهم تا اوایل قرن بیستم، ایدئولوژی جدیدیسم (جریان مدرنیسم اسلامی) که در پی ارائه روش‌های آموزشی نوین بود گسترش یافت. در نتیجه این جریان دامنه رشته‌های آموزشی گسترش یافته علوم سکولار و زبان روسی نیز بر موارد آموزشی مسلمانان داخل شد.

در آغاز قرن بیستم، نهاد آموزش اسلامی شامل دو جزء بود: ۱) مؤسسات سنتی، که با اصول کلاسیک الهیات مسلمانان مرتبط بودند (در این مورد، آموزش با هدف پرداختن به مسائل درون دینی بود، و فارغ‌التحصیلان این نظام با امور خارج از جامعه اسلامی کاری نداشتند)؛ و ۲) مؤسسات آموزشی شکل گرفته توسط روشنفکران جدیدیست، که فارغ‌التحصیلان آنها می‌توانستند به راحتی با حوزه‌های مختلف جامعه روسیه وارد تعامل شوند.

آموزش اسلامی در روسیه

همچنان که گذشت تقسیم به جدیدی و سنتی مبتنی بر نگرش نسبت به رشته‌های غیردینی نبود. از این روست که همچنان که در ادبیات علمی شوروی دیده می‌شود برخی نویسندگان تلاش می‌کنند تا تاریخ آموزش اسلامی در قفقاز و کل روسیه را به عنوان نوعی راه‌گریز و سیری ایدئولوژیک در جهت دوری

از علوم انسانی نوین و علوم طبیعی ارائه کنند بر اساس درک ناکافی از گفتمان داخلی اسلامی قرن نوزدهم است.

با این وجود، در آغاز قرن بیستم هنوز در امپراتوری روسیه سیستم یکپارچه آموزش اسلامی پدید نیامده بود. این نظام آموزشی با همه کاستی‌هایش در دوران شوروی تقریباً نابود شد. در سطح رسمی، اسلام از زندگی اجتماعی و فرهنگی کشور حذف شد و تنها مؤسسه آموزشی اسلامی به رسمیت شناخته شده در این دوره در ازبکستان (مدرسه میرعرب بخارا) باقی ماند. اما این سرکوب و حذف عمدتاً بر آموزش اسلامی در سطوح عالی و متوسط تأثیر گذاشت و آموزش اسلامی ابتدایی غیررسمی همچنان ادامه یافته به صورت خصوصی، محلی و مخفی زنده ماند.

موسسات تحصیل عالی اسلامی در قفقاز شمالی

در دوره پس از فروپاشی شوروی، علاقه قابل توجهی به اسلام در اکثریت مسلمان روسیه به وجود آمد که این نیز با علاقه فزاینده به مطالعات دینی همراه شد. بر اساس گزارش شورای آموزش اسلامی، ۱۸ دانشگاه اسلامی در روسیه وجود دارد که ۱۱ دانشگاه در قفقاز شمالی، چهار دانشگاه در منطقه ولگا و یک دانشگاه در مسکو قرار دارند. این موسسات آموزش عالی برای مدت طولانی، به طور مستقل توسعه یافته خارج از سیستم آموزشی رسمی روسیه باقی مانده‌اند.

پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، علاقه به اسلام، از جمله آموزش اسلامی، در جمهوری‌های قفقاز شمالی، جایی که مقامات شوروی فعالانه هرگونه مظاهر دینداری را سرکوب کرده بودند، افزایش یافت. کشورهای خاورمیانه، در

درجه اول عربستان سعودی و مصر، با حمایت از مناطق با اکثریت مسلمان روسیه، نقش مهمی در این تجدید حیات ایفا کردند. در دهه ۱۹۹۰ به موازات تقویت شدید نقش سیاسی و اجتماعی اسلام، خاورمیانه به یک مرکز ایدئولوژیک قدرتمند تبدیل شد.

قفقاز شمالی یکی از مناطق روسیه پس از اتحاد جماهیر شوروی است که موضوع رادیکالیزه شدن توده مسلمانان و مشارکت آنها در فعالیت‌های تروریستی هنوز قابل توجه است. این روند در اواسط دهه ۲۰۱۰ در ارتباط با ظهور داعش تشدید شد. به عنوان مثال، در آوریل ۲۰۱۷، یک شهروند روسی با تبار چچنی که در کنار داعش در سوریه می‌جنگید، در یک واگن متروی سن پترزبورگ یک حمله تروریستی انجام داد و ۱۱ نفر را کشته ده‌ها نفر را مجروح کرد. ابوبکر البغدادی در پایان ژوئن ۲۰۱۴ بلافاصله پس از اعلام «خلافت» خود، روسیه و آمریکا را رهبران دشمنان جهان اسلام خواند. تا سال ۲۰۱۵، بسیاری از رهبران تروریست‌های زیرزمینی در قفقاز شمالی با البغدادی بیعت کردند و از همه شبه نظامیان دیگر خواستند از آنها الگوبرداری کنند

مطالعات قبلی نشان داده است که فعالیت‌های تروریستی در روسیه در سال ۲۰۱۶ بیش از سه برابر شده است.

در روسیه، آموزش اسلامی همچنان در وضعیت ضعف نهادی قرار دارد و عملاً توسط مقامات حاکمیتی ورودی به این مساله رخ نداده است. قانون فدرال در مورد آموزش، فعالیت مؤسسات آموزشی اسلامی را در یک وضعیت بلاتکلیفی قرار می‌دهد؛ چرا که اگرچه اکثر مؤسسات آموزش عالی اسلامی دارای مجوز دولتی هستند که به آنها حق انجام فعالیت‌های آموزشی را می‌دهد،

اما هیچ استاندارد دولتی برای آموزش اسلامی وجود ندارد. به همین دلیل، هیچ یک از آنها معتبر شناخته نمی‌شوند که همین نیز باعث می‌شود که نتوانند برای فارغ‌التحصیلان خود مدرک دولتی صادر کنند.

تقاضا برای آموزش اسلامی در روسیه

در پاسخ به اهداف و انگیزه‌های ورود به مؤسسات آموزشی اسلامی، پاسخ دهندگان بیشتر به تأثیر محیط اجتماعی اشاره کرده‌اند. دینداری خانواده؛ جستجوی هویت و جامعه‌ای مطلوب؛ و عدم وجود جایگزین از مهمترین پاسخ‌ها هستند.

برخی از پاسخ دهندگان خاطرنشان کردند که تحصیل در یک موسسه آموزشی اسلامی به آنها کمک کرد تا بر احساس بلا تکلیفی غلبه کنند (دانشجو، ۳۲ ساله، ماخاچ قلعه). در برخی موارد دیگر، علاقه به برقراری ارتباط با افراد دیگر و نیز آرامش از موارد دیگر بود. (دانشجو، ۳۴ ساله، بویناکسک). می‌توان گفت که مطالبه عمومی برای ابراز وجود دینی، خود را در میل به حضور در نظام تعلیم و تربیت اسلامی نشان می‌دهد که این نیز موجب بروز عادت و حوزه معنایی خاصی در زندگی دانشجویان این حوزه شده است. تجربه یک تربیت اسلامی، و دسترسی به منابع اطلاعاتی بسیار زیاد باعث می‌شود تا جوانا در مقابل عوامل افراطی ساز آنان رفتار متعادتری از خود نشان دهند.

عرضه آموزش اسلامی در روسیه

مناطق مسلمان‌نشین روسیه گروگان دو جریان متضاد شده‌اند. از یک سو، عدم پاسخگویی به تقاضای دین از سوی نهادهای قانونی اسلامی در صورتی که روند کسب آموزش اسلامی را تبدیل به فرآیندی مخفی و غیررسمی کند می‌تواند منجر به رادیکالیزه شدن جوامع دینی شود. از سوی دیگر، با توجه به فرصت‌های محدود برای اشتغال بیشتر فارغ‌التحصیلان، پاسخگویی کامل به این تقاضا نیز غیرممکن است. امروزه امکان به کارگیری تعداد زیادی از فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های اسلامی که اکثراً واجد شرایط کار مذهبی هستند وجود ندارد (این وضعیت به ویژه در مورد داغستان بسیار مهم است).

یکی از ایرادات مهم نظام کنونی آموزش اسلامی که توسط این تحقیق آشکار شد، گزینش به طور عمدۀ خودجوش و غیر سیستماتیک مواد درسی برای دانشجویان دانشگاه‌های اسلامی است. در بیشتر موارد از منابع به اصطلاح کلاسیک قرون میانه برای مطالعه فقه اسلامی، الهیات، فلسفه اسلامی و اندیشه سیاسی به عنوان کتاب‌های آموزشی استفاده می‌شود. تقریباً هیچ چیز در مورد تعداد زیادی از مطالعات اسلامی علمی مدرن، از جمله مطالعات انتقادی میراث علمی قرون میانه (همچون آثار اصلاح‌طلبان و مدرنیست‌های اسلامی در قرن ۱۹ و ۲۰) در مؤسسات آموزشی تدریس نمی‌شود.

تامین مالی مؤسسات آموزشی اسلامی نسبتاً مبهم و وابسته به هزینه‌ها و شهریه‌های دانشجویی است. در عین حال، کانال‌های تامین مالی خارجی، از جمله از خاورمیانه، مسدود شده است. پاسخ دهندگان خاطرنشان کردند که آموزش اسلامی نیاز مبرمی به بودجه دارد، زیرا برخلاف مؤسسات سکولار، بودجه دولتی دریافت نمی‌کنند.

دانشگاه‌های داغستانی کمتر بر روی تولید عالمان متخصص تمرکز دارند و بیشتر به انجام کارهای اجتماعی و آموزشی با جوانان «پرخطر» می‌پردازند. در داغستان در اغلب موارد جوانان خانواده‌های کم درآمد و یا با موقعیت اجتماعی پایین به سمت تحصیل در دانشگاه‌های اسلامی جذب می‌شوند. سطح آموزش اسلامی دریافت شده توسط دانشجویان در این مناطق بسیار پایین است و اغلب به حفظ قرآن خلاصه می‌شود.

موسسه اسلامی روسیه

برخلاف دانشگاه‌های داغستان، دانشگاه‌های اسلامی در اینگوشستان توانسته‌اند به سوی سطح کیفی متفاوتی از تدریس حرکت کنند. در دهه ۱۹۹۰ در اینگوشستان، آموزش عالی اسلامی به مطالعه زبان عربی و حفظ قرآن خلاصه می‌شد. با این حال، در دهه ۲۰۱۰ این فرآیند از مطالعه قرآن فراتر رفته و به سطح نسبتاً خوبی از آموزش رشته‌های شرعی (مثلاً فقه اسلامی) رسیده است. در تاتارستان که یک جمهوری با نسبت کمتری از جمعیت مسلمان است، مشکلات دیگری از جمله کمبود پرسنل مذهبی وجود دارد. اکنون حدود ۵۰

مسجد بدون امام جماعت فعالیت می‌کنند. علاوه بر این، حدود نیمی از ائمه فعلی را افراد مسن تشکیل می‌دهند. سیستم آموزشی پرسنل مذهبی موجود در تاتارستان آمادگی رفع این نیاز در آینده نزدیک را ندارد. از این رو این خلاء را به رغم موضع غیرمثبتی که جامعه تاتار دارد، می‌توان توسط افراد غیرتاتار (از جمله مردم جمهوری‌های قفقاز شمالی یا آسیای مرکزی) پر کرد.

دستاوردها

در برخی موارد، تجربه دانشگاه‌های اسلامی در تثبیت وضعیت سیاسی-اجتماعی کاملاً موفق بوده است: علیرغم غیبت بالفعل نهادهای نظارتی، دانشگاه‌های اسلامی داغستان، بدون توجه به سیاست‌های دولتی، با جنبش‌های رادیکال در منطقه مقابله کرده‌اند.

هنگامی که از دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های اسلامی در مورد منابع رادیکالیزه شدن جوانان پرسیده شد، به فساد، کمبود کار، کمبود زیرساخت‌های ورزشی و تنش‌های اجتماعی عمومی اشاره کردند. در این شرایط به نظر آنها مؤسسات آموزشی زیرزمینی اسلامی به ویژه خطرناک می‌شوند. در عین حال، پاسخ دهندگان خاطرنشان کردند که افرادی که آموزش اسلامی «صحیح» دریافت کرده‌اند از «رفتن به جنگل» (اصطلاحی برای پیوستن به گروه‌های شبه‌نظامی زیرزمینی) مصون نیستند. چرا که مشکلاتی همچون یافتن شغل و مبارزه با فساد تا حد زیادی با محبوبیت و اقتدار جنبش‌های رادیکال کمک می‌کند.

در مورد احتمال دست زدن دانشجویان دانشگاه‌های اسلامی به تجمع اعتراضی برای ابراز نارضایتی، دیدگاه غالب در بین دانشجویان، فارغ‌التحصیلان و اساتید دانشگاه‌های اسلامی این بود که می‌توانند در «هر موقعیتی که اسلام را تهدید کند» دست به اعتراض بزنند.

Council on Islamic education

Implements a centralized policy in the field of Islamic education; develops links between international and regional institutions

Muslim Spiritual Administrations of Russian regions

Coordinate the activities of parishes; establish and maintain Islamic educational institutions at all levels; lead the development of syllabi and determine its ideological alignment

Islamic universities

Act as personnel resource centers; train specialists in the field of Muslim theology

Note: Not to scale. Iconography by Tema Genclis/TheNounProject.

سلسله مراتب نهادهای دینی در تعلیم و تربیت اسلامی روسیه حذف دانشگاه‌های اسلامی از سیستم آموزشی روسیه به تفاوت‌هایی در سطح تدریس و کیفیت آموزش منجر شده است. بدون شک، دانشگاه‌ها تقاضای مؤمنان را برای امام جماعتی که در صدها مسجد جدید ساخته شده پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی خدمت می‌کنند، برآورده کرده‌اند. با این حال، دانشگاه‌های اسلامی در حال درک این موضوع هستند که گذار از شاخص‌های کمی به کیفی موفقیت ضروری است. چرا که در بسیاری موارد فارغ‌التحصیلان محلی ناتوان از مقابله با عناصر افراطی که در مراکز آموزشی خاورمیانه و شمال آفریقا آموزش

دیده‌اند هستند. علاوه بر این، کیفیت مهارت‌های فارغ‌التحصیلان تحت تأثیر این واقعیت است که وظیفه اصلی دانشگاه اغلب بیرون کشیدن جوانان از یک محیط رادیکال و ننگه داشتن آنها در یک محیط «عادی» از طریق مزایای مادی ارائه شده توسط دانشگاه‌های اسلامی مانند مسکن، غذا و فعالیت‌های تفریحی است. اما این واقعیت که دانشگاه‌های اسلامی در نظام آموزشی روسیه فاقد اعتبارند وضعیت را پیچیده‌تر کرده است. برای رفع این مساله تلاش‌هایی برای معتبر ساختن مدارک این دانشگاه از طریق تطبیق فرآیند آموزشی دانشگاه‌های اسلامی با استانداردهای دولتی در حال انجام است. تا به امروز، اداره روحانیت مسلمانان (SAM) انجام این وظیفه را بر عهده گرفته است. آنها سیاست اتحاد مؤسسات تحت پوشش این اداره را دنبال می‌کنند و در مقابل فرصت‌هایی را برای ارتقای آموزش اسلامی در ساختارهای دولتی و صدور اعتبار برای دانشگاه‌های وابسته ارائه می‌کنند. اما این اقدام نیز به نوبه خود امکان استخدام برای فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های اسلامی را محدود می‌کند و دایره فرصت‌های شغلی آنها را محدود می‌سازد.

جمهوری کاباردینو-بالکاریا

نتیجه گیری

از مطالعات میدانی در مورد دانشگاه‌های اسلامی در داغستان، اینگوشستان و تاتارستان نتایج زیر را می‌توان به دست آورد:

دانشگاه‌های اسلامی در روسیه از سیستم آموزش دولتی مستثنی شده‌اند و اغلب متکی به پرداخت‌های دانشجویان و کمک‌های مالی متقاضیان هستند. این امر انتخاب و محتوای رشته‌ها را به صلاحدید مدیریت دانشگاه‌ها و تا حدی حامیان واگذار کرده و منطقه الفراغی در جهت‌گیری ایدئولوژیک برنامه‌های آموزشی ایجاد می‌کند که به طور بالقوه می‌تواند به گسترش ایده‌های رادیکال منجر شود.

به رغم علاقه فزاینده به آموزش عالی اسلامی اما به دلیل محدودیت‌های مالی و نیروی انسانی فرصت‌های نسبتاً محدودی برای دانشگاه‌ها برای ثبت‌نام دانشجویان وجود دارد. این وضعیت ممکن است متقاضیانی که به دلیل این محدودیت‌ها امکان ورود به یک دانشگاه اسلامی در روسیه را پیدا نکرده‌اند به سمت تحصیل در دانشگاه‌های اسلامی خارجی سوق دهد. دانشگاه‌هایی که از سوی مقامات روسیه به عنوان تهدیدی بالقوه به شمار می‌آید. همچنین عدم موفقیت برای ورود به دانشگاه اسلامی می‌تواند فرد را به سمت آموزش از طریق کانال‌های جایگزین، از جمله محفل‌هایی که ایده‌های رادیکال را تزریق می‌کنند، سوق دهد.

به طور کلی مجموعه رشته‌های مورد مطالعه محدود است. این امر مجموعه شایستگی‌های فارغ‌التحصیلان را محدود می‌کند، دامنه مسیرهای شغلی را کاهش می‌دهد و مشکلاتی را برای اشتغال بعدی ایجاد می‌کند. همچنین، شکاف در دانش عمومی و فقدان مهارت‌های تفکر انتقادی، حساسیت بالقوه به ایده‌های رادیکال را افزایش می‌دهد.

افزایش آموزش‌های اسلامی ممکن است زمینه را برای انتشار موازین شرعی در زندگی روزمره ایجاد کند. در عین حال، در برخی مناطق، عمدتاً در قفقاز شمالی، باعث تقویت سنت‌های اجتماعی کهن شود.

بین چشم‌انداز شغلی که متقاضیان دانشگاه‌های اسلامی انتظار دارند در مقابل آنچه که دانشجویان در واقع پس از فارغ‌التحصیلی با آن مواجه می‌شوند، فاصله وجود دارد. عدم تطابق بین انتظارات و واقعیت باعث ایجاد سرخوردگی و ناامیدی در بین فارغ‌التحصیلان می‌شود که به نوبه خود می‌تواند مبنایی برای انباشت نارضایتی باشد.^۱

---

^۱ <https://syaaq.com/۲۰۸۹۷>

چالش خرید کالای حلال در بزرگترین کشور اسلامی

حتی در اندونزی با اکثریت مسلمان، یافتن اینکه آیا یک لباس با استاندارد شریعت مطابقت دارد یا خیر، دشوار است. برای اینکه یک محصول گواهی حلال داشته باشد، شورای علمای اندونزی (MUI)، آژانس بازرسی حلال و آژانس صدور گواهی حلال باید تعیین کنند که شامل مواد تشکیل دهنده مانند محصولات خوک یا الکل که در اسلام ممنوع هستند، نباشد. این گواهینامه برای غذا و نوشیدنی به خوبی تثبیت شده است، اما برای صنعت مد و لباس وجود ندارد.

هنگام ارزیابی یک لباس، بازرسان باید مطمئن شوند که پارچه‌ها و رنگ‌ها عاری از مواد ممنوعه هستند و محصول از طریق کانال‌های جداگانه از کالاهای غیر حلال ذخیره و توزیع می‌شود.

برخی از فروشندگان - مانند Riel Tasmaya، بنیانگذار سایت تجارت الکترونیکی Muslimmarket.com که اکنون از بین رفته الزامات را نسبتاً آزادانه تفسیر می‌کنند. تاسمایا به Rest of World گفت: «شما فقط می‌توانید برچسب‌ها را برای مواد خام بررسی کنید و اگر مواد آن مانند پنبه است و حاوی عناصری مانند چرم خوک نیست، پس باید حلال باشد.

اما افرادی که استانداردهای حلال را دقیق‌تر تفسیر می‌کنند ممکن است بخواهند بدانند که تولیدکننده پوشاک از تأمین مالی مطابق با شریعت استفاده می‌کند و با کارگران در سراسر زنجیره تأمین، رفتار اخلاقی می‌شود.

رونالد یوسف ویجایا، رئیس (انجمن فین‌تک شریعت اندونزی)، به Rest of World می‌گوید: «اگر واقعاً می‌خواهید، می‌توانید آن را ردیابی کنید، اما ممکن است این یک مسیر طولانی باشد.»

این تفاوت دیدگاه‌ها و استانداردها به این معنی است که مصرف‌کنندگان باید در مورد حلال بودن محصولات خود قضاوت کنند. برندهایی که می‌خواهند از بازار بزرگ و رو به رشد بهره ببرند، باید برای گواهینامه خود هزینه کنند، البته این می‌تواند پیچیده و گران باشد، بنابراین همه شرکت‌هایی که ادعا حلال بودن دارند، گواهینامه رسمی ندارند.

در ماه آوریل، تیاندارینی بانوی مسلمان اندونزیایی سرانجام لباسی را انتخاب کرد که در سایت Hijup، یک پلتفرم تجارت الکترونیک مد برای زنان مسلمان، یافته بود.

سایت Hijup یکی از اولین سایت‌های تجارت الکترونیکی بود که محصولات مد اسلامی را در اندونزی به فروش می‌رساند. انبار و دفتر مرکزی این

شرکت در یک ساختمان چهار طبقه در جاکارتای جنوبی واقع شده است. وقتی خبرنگار Rest of World از آن بازدید کرد، کارگران مشغول حمل جعبه‌ها از پله‌ها بودند. محصولات ارسال شده از برندهایی که حمل می‌کنند در طبقه اول دریافت می‌شوند، در آنجا توسط ناظران کنترل کیفیت بررسی می‌شوند، این شرکت روزانه بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ سفارش را پردازش می‌کند.

۱۱۴ میلیارد دلار اندازه بازار کالاهای مطابق با شریعت در اندونزی

هنگامی که سایت Hijup در سال ۲۰۱۱ راه اندازی شد، قول داد که ۱۰۰٪ محصولات پوشاک حلال را ارائه دهد. اما پس از اینکه متوجه شد تامین کنندگان آن برای دریافت گواهی با مشکل مواجه هستند، تصمیم گرفت بازاری را برای حدود ۵۰۰ برندی که در این عرصه فعالیت می‌کنند، فراهم کند. آنیسا نورریزکی، سخنگوی این شرکت، به Rest of World گفت: «ما اکنون فقط در حال بررسی مارک‌ها و محصولاتی هستیم که در Hijup قرار می‌گیرند، تا مطمئن شویم که محصولات فروخته شده محصولاتی مناسب برای مسلمانان هستند.

به گفته ایستافینا کاندارینی، بنیانگذار Kami Idea، لباسی که تیاندارینی خریداری کرد توسط یک برند محلی به نام Kami Idea طراحی شده بود و در جاکارتا از منسوجاتی که به احتمال زیاد در باندونگ، جاوه غربی تهیه می‌شد، تولید شده.

اگرچه همه کارخانه‌های عرضه کننده در Kami Idea گواهی حلال ندارند اما کاندارینی گفت آنها اطمینان می‌دهند که تامین‌کنندگان آن از مواد غیر حلال مانند چرم خوک برای برندهای دیگر استفاده نمی‌کنند.

کاندارینی گفت: «ما همچنین مطمئن می‌شویم که با کارکنان داخلی به خوبی رفتار می‌شود و از قانون حداقل دستمزد پیروی می‌کنیم.

به گفته بانک مرکزی این کشور، اندونزیایی‌ها سال گذشته نزدیک به ۱۷۰ میلیون دلار برای محصولات حلال با استفاده از پلتفرم‌های تجارت الکترونیک در سال ۲۰۲۱ هزینه کردند. صنعت پوشاک مد مسلمانان ۹۰ درصد معاملات را تشکیل می‌دهد.

تا سال ۲۰۲۶، طبق قانون ضمانت محصولات حلال، همه کالاها - از دارو گرفته تا لوازم آرایشی و پوشاک - در اندونزی باید دارای گواهی حلال باشند و این گواهی به زودی اجباری می‌شود.

کاندارینی گفت که پیروی از قانون برای برندهای کوچک تا متوسط مانند Kami بدون انطباق از طرف تامین‌کنندگان آنها سخت خواهد بود. او گفت: «ما فقط منتظر تامین‌کنندگان خود هستیم تا گواهی‌نامه را دریافت کنند.»^۱

^۱ <https://restofworld.org/۲۰۲۲/how-to-buy-a-hijab-in-jakarta/>

آیا گوشت آزمایشگاهی حلال است؟

وزارت کشاورزی ایالات متحده آمریکا چندی پیش به دو برند Good Meat و Upside Foods چراغ سبز نشان داد تا شروع به تولید و فروش مرغ آزمایشگاهی و پرورشی در ایالات متحده کنند. اما آیا گوشت آزمایشگاهی از منظر یهودیان کوشر (ذبح شرعی در یهودیت) یا از نگاه مسلمانان حلال است؟ این دو شرکت برای تبلیغ محصولات خود بر «بدون ذبح» (free-slaughter) بودن آنها (و سازگاری با حقوق حیوانات) تأکید می‌کنند. این باعث طرح این پرسش شده که اگر گوشت از حیوان ذبح شده تهیه نشود، آیا باز هم نیاز به نظارت مذهبی دارد تا حلال یا کوشر تلقی شود؟

محدودیت‌های غذایی که برخی از مسلمانان و یهودیان از آن پیروی می‌کنند هر دو مربوط به ذبح حیوان است. حال آیا از دیدگاه مذهبی و رژیم غذایی، واقعاً چنین چیزی «گوشت» است؟

همانطور که اغلب اتفاق می‌افتد، در مورد مسائل دینی نظرات مختلفی وجود دارد و بسیاری از آنها به این بستگی دارد که شما از کدام رهبر مذهبی پیروی می‌کنید و میزان پایبندی شما به موازین شرعی چقدر است.

برخی پرورش گوشت از سلول‌ها را به‌عنوان یک انحراف اساسی از روش‌های سنتی تولید گوشت می‌دانند که اصول خاصی را زیر پا می‌گذارد. اما برخی دیگر معتقدند نظارت‌هایی کمی متفاوت‌تر در رابطه با مصرف چنین گوشت‌های باید اعمال شود.

اما در عمل، هیچ یک از شرکت‌ها هنوز محصول مرغ کشت‌شده خود را که مورد تایید ایالات متحده قرار گرفته، به عنوان حلال یا کوشر تایید نکرده‌اند. Upside Foods گفت که هنوز برای صدور گواهینامه حلال درخواست نکرده است، اما در نهایت مایل است در بازارهایی که مردم عمدتاً کوشر یا حلال مصرف می‌کنند گوشت‌های آزمایشگاهی در دسترس باشد.

Good Meat نیز گفت که محصولاتش به طور بالقوه کوشر هستند اما هنوز گواهینامه را دریافت نکرده‌اند و در حال بررسی گزینه‌هایی برای دریافت گواهی حلال است.

از منظر تئوریک، تنها یک چیز واضح است: حلال یا کوشر دانستن این محصولات پیچیده است.

گیاه‌خواران مذهبی و اخلاقی

از آنجایی که گوشت آزمایشگاهی از سلول‌های حیوانی تولید می‌شود، Upside Foods یا Good Meat آن را گیاه‌خواری نمی‌دانند. بنابراین کسانی

که به خاطر سلامت خود یا صرفاً به دلیل دوست نداشتن طعم گوشت به گیاه‌خواری روی آورده‌اند، باید از گوشت آزمایشگاهی نیز دوری کنند. اما افرادی که به خاطر رفاه حیوانات، گوشت نمی‌خورند ممکن است بخواهند این گوشت آزمایشگاهی را امتحان کنند.

روش‌های مختلفی برای جمع‌آوری سلول‌ها برای گوشت آزمایشگاهی وجود دارد که حیوان را نمی‌کشد، مانند نمونه‌برداری از تخمک بارور شده یا حتی یک پر. با این اوصاف، این امکان نیز وجود دارد که سلول‌ها از حیوانی که به تازگی ذبح شده، برداشت شود.

گوشت آزمایشگاهی و هندوها

مت مک درموت، مدیر ارشد ارتباطات در بنیاد هندو آمریکایی، خاطرنشان کرد: در هندوئیسم، عمل نخوردن گوشت از مفهوم آهیمسا یا عدم خشونت نشأت می‌گیرد که برای بسیاری از ادیان جنوب آسیا مهم است.

یک اتاق کشت در Upside Foods.

مت مک درموت گفت: تا زمانی که گوشت پرورش‌یافته از سلول‌های یک حیوان کشته شده به دست نیامده باشد، ممکن است بسیاری از هندوها آن را مورد قبول بدانند.

ممکن است برخی که با مرغ آزمایشگاهی مشکلی نداشته باشند، از گوشت گاو آزمایشگاهی اجتناب کنند.

او گفت: با توجه به احترام هندوها به گاو، ممکن است نگرانی دیگری ایجاد شود که احتمالاً برای مرغ وجود ندارد. گاوها، که اهمیت نمادین خاصی دارند، توسط بسیاری از هندوها مقدس تلقی می‌شوند و با مراقبت بیشتری نسبت به سایر حیوانات با آنها رفتار می‌کنند.

مک درموت خاطرنشان کرد: حتی اگر گوشت بدون آسیب رساندن به حیوان درست شود، برخی از هندوهای گیاه‌خوار ممکن است از مصرف آن خودداری کنند.

آنوتاما داسا، مدیر ارتباطات جهانی انجمن بین‌المللی آگاهی کریشنا (ISKCON)، گفت: هندوهای وایشناوا انواع غذاها را به عنوان قربانی، پخته و به خداوند کریشنا تقدیم می‌کنند. با این حال طبق کتاب باگاواد گیتا، متنی اساسی برای هندوهای وایشناوا، فرآورده‌های گوشتی برای قربانی جایز نیستند. به همین دلیل، گوشت کشت‌شده نیز نجس و غیر قابل خوردن خواهد بود.

دستورالعمل‌های حلال برای گوشت آزمایشگاهی

محمد حسینی، معاون امور جهانی محصولات حلال از بنیاد حلال آمریکا، یکی از صادرکنندگان اصلی گواهی حلال گفت: برای حلال تلقی شدن

گوشت آزمایشگاهی، حیوانی که خطوط سلولی در اصل از آن منشأ گرفته‌اند باید حلال باشد و و به گونه‌ای رفتار شود که آن را حرام نکند.

مسلمانان همچنین ذبح شرعی حیوانات را واجب می‌دانند و از خوردن گوشتی که از حیوان زنده گرفته شود استفاده نمی‌کنند.

حسینی گفت: اگر سلول‌هایی که از آنها گوشت کشت‌شده تولید می‌شود، از بافت‌های زنده حیوان نمونه‌برداری شده باشد، این محصول گوشتی حلال تلقی نمی‌شود.

گوشت تولید شده در آزمایشگاه

به نظر می‌رسد که این امر گوشت آزمایشگاهی را کاملاً غیر حلال می‌کند. اما حسینی خاطر نشان کرد، او با شرکتی صحبت کرده که می‌تواند سلول‌ها را از حیوانی که اخیراً ذبح شده است بگیرد. خطوط سلولی که از یک حیوان ذبح شده گرفته می‌شود می‌تواند سال‌ها دوام بیاورد، بنابراین شرکت‌ها می‌توانند این اقدام را به عنوان ذبح شرعی و یکباره همه گوشت‌های تولیدی خود توجیه کنند و این راه را برای مصرف‌کنندگان حلال می‌گشاید.

حسینی گفت اما راه حل دیگری نیز وجود دارد. وی تصریح کرد: پشم و پرها که جزء زنده حیوانات محسوب نمی‌شوند حلال هستند. شرکت Good Meat می‌گوید که می‌تواند سلول‌های مرغ را از پر مرغ بیرون بکشد. البته علاوه بر حلال بودن سلول حیوانی، هر ماده مغذی دیگری که برای کمک به رشد سلول استفاده می‌شود، باید حلال تلقی شود.

دستورالعمل‌های کوشر

مقررات حلال شباهت‌هایی به قوانین یهودی کوشر دارد. برای خاخام مناخیم جنک، مدیر عامل و مدیر Rabbinic OU Kosher (اتحادیه ارتدوکس برای اعطای گواهی کوشر) که بیش از یک میلیون محصول را در ۱۰۵ کشور تأیید کرده است، قوانین به اندازه کافی ساده هستند: اگر منبع تولید گوشت کوشر باشد، محصول کشت‌شده کوشر است.

برای اینکه گوشت کشت‌شده کوشر در نظر گرفته شود، «مستلزم آن است که از یک حیوان ذبح شده تهیه شده باشد». او گفت، مرغی که از سلول‌های گرفته شده از یک تخم کوشر و بارور نشده رشد می‌کند، کوشر در نظر گرفته می‌شود. جنک نیز مانند حسینی گفت سلول‌هایی که از حیوان زنده می‌آیند جایز نیست. کشت سلولی از گوشت خوک هم جایز نیست.

برخی علمای یهودی می‌گویند که گوشت کشت‌شده را می‌توان «کاملاً pareve» در نظر گرفت. در قوانین یهود، خوردن گوشت به همراه لبنیات جایز نیست، اما غذاهایی مانند ماهی، میوه و سبزیجات، که گوشت یا شیر محسوب

نمی‌شوند، pareve خوانده می‌شوند و بنابراین می‌توان آنها را با گوشت یا لبنیات مصرف کرد.

اما به نظر می‌رسد خاخام اشکنازی، دیوید لائو، نظر دیگری دارد. او در نامه‌ای سرگشاده در ژانویه خطاب به دیدیه طوییا، یکی از بنیانگذاران و مدیر عامل شرکت اسرائیلی گوشت کشت‌شده Aleph Farms، موضع خود را مبنی بر اینکه یک فرآورده گوشتی کشت‌شده را می‌توان در تئوری کوشر و پارو در نظر گرفت، این گونه بیان می‌کند: چنین محصولی ممکن است همچنان به عنوان گوشت طبقه‌بندی شود زیرا ظاهر، طعم و بوی آن از گوشت ذبح‌شده سنتی قابل تشخیص نیست. بنابر این ما آن را به عنوان گوشت در نظر می‌گیریم.

اما مدیر عامل شرکت Aleph Farms محصول خود را متمایز از گوشت حیوانات می‌داند. او می‌گوید: ما سلول‌ها را به عنوان دسته سوم محصولات حیوانی می‌بینیم. من معتقدم که این معادل گوشت نیست.

طوییا مدیر عامل این شرکت گفت که این شرکت با مقامات مذهبی در اسرائیل، کشورهای خلیج فارس و کشورهای جنوب شرقی آسیا همکاری می‌کند تا از گواهی کوشر و حلال برای محصولات خود اطمینان حاصل کند.

مدیر عامل شرکت Aleph Farms در پایان گفت: ما فرصتی برای باز کردن افق‌های جدید از نظر نگاه سنت به آنچه انجام می‌دهیم داریم. البته در اینجا نوعی آموزش متقابل وجود دارد، به این معنی که ما از مقامات مذهبی یاد می‌گیریم و باید همچنین آنها را در مورد فناوری جدید به دقت آگاه کنیم.^۱

^۱<https://edition.cnn.com/۲۷/۰۶/۲۰۲۳/business/lab-grown-meat-kosher-halal/index.html?rand=۱۹۰۷۴>

تشدید تقابل میان مسیحیان عراق و ابطال تأییدیه‌ی کاردینال

رئیس‌جمهور عراق طی حکمی تأییدیه‌ی کاردینال لوئی رافائل ساکو به عنوان پاتریارک کلیسای کاتولیک کلدانی را لغو کرد. این اقدام، که موجب واکنش‌های مختلفی شده از نظر برخی ناظران در واقع جنگ قدرت بین این کاردینال و یک سیاستمدار مسیحی رقیب است.

فرمان ریاست‌جمهوری ۲۰۱۳/۱۴۷ که یک دهه پیش صادر شد، وضعیت ساکو را به عنوان رئیس‌کلیسای کلدانی و متولی قانونی موقوفه‌ی آن در نظر دولت عراق تأیید کرد.

رئیس‌جمهور عراق عبداللطیف رشید در ۱۷ ژوئیه در توییتی نوشت که لغو این فرمان «اقدامی علیه کلیسای کلدانی و یا جوامع بسیار ارجمند مسیحی عراق نیست.»

وی افزود: «این فرمان صرفاً فاقد پشتوانه‌ی قانون اساسی است و تأثیری بر موقعیت یا توانایی آن جناب در انجام وظایفش ندارد.»

در پاسخ، ساکو در تاریخ ۱۵ ژوئیه با انتشار بیانیه‌ای، کتائب بابلین (شاخه مسیحی حشدالشعبی) و رهبر آن ریان الکلدانی را متهم کرد که «بازی غیرعادلانه‌ای» را برای به حاشیه‌راندن او ترتیب داده‌اند.

وی همچنین خاطر نشان کرد که کلدانی علیه وی شکایتی تنظیم کرده است. این کاردینال در ادامه اعلام کرد که از بغداد به صومعه‌ای در اقلیم نیمه خودمختار کردستان نقل مکان خواهد کرد.

کلدانی به سرعت به اتهامات ساکو واکنش نشان داد و کتائب بابلین را با تصمیم رشید نامرتبب دانست. کلدانی این اتهام را مطرح کرد که ساکو برای «فرار از دستگاه قضایی عراق» در پی پناه‌بردن به کردستان عراق است.

در همین حال، اسوان الکلدانی، نماینده‌ی پارلمان -و رئیس گروه پارلمانی کتائب بابلین- ادعا کرد که ساکو در سال ۲۰۱۹ نسبت به «پیوستن مسیحیان به واحدهای بسیج مردمی» ابراز نگرانی و ناامیدی کرده است. کلدانی از ساکو نقل کرد که ظاهراً ترجیح می‌دهد جنگجویان مسیحی به پیشمرگه‌های کُرد بپیوندند. کلدانی نماینده‌ی پارلمان، همچنین از آنچه مشارکت ساکو در روند سیاسی عراق و روابط او با سیاستمداران مختلف خواند، انتقاد کرد.

لغو فرمان ریاست‌جمهوری اعتراضاتی را در سراسر کشور از جمله در کردستان عراق برانگیخته است.

فاروق حنا عتو، نماینده‌ی مسیحی عراقی از اربیل، به رسانه‌ای کُرد گفت که اقدام رشید «تبعیض و تعمیق درگیری‌ها را برمی‌انگیزد».

دیگر گروه‌های مسیحی در عراق، دیاسپورا و نیز مبارزان آزادی مذهبی این اقدام را محکوم کرده‌اند.

بنا بر گفته رسانه‌های عراقی دفتر آیت‌الله العظمی سیستانی، مرجع عالی شیعیان در نجف، در ۱۵ ژوئیه با ساکو تماس گرفته و از نحوه برخورد اخیر با کاردینال که با موقعیت مذهبی و ملی وی در تناقض است، ابراز ناراحتی کرده است.

لغو تأییدیه‌ی ساکو به عنوان رئیس کلیسای کلدانی از سوی رشید بر قدرت مذهبی او تأثیری ندارد.

واتیکان به طور مشخص در سال ۲۰۱۳ ساکو را به عنوان پاتریارک بابل تأیید کرد. علاوه بر این، پاپ فرانسیس او را در ژوئن ۲۰۱۸ به مقام کاردینالی منصوب کرد.

مناقشه‌ی کنونی ظاهراً بخشی از جنگ قدرت در جامعه‌ی مسیحی عراق است که ساکو را در مقابل کتائب بابلین قرار می‌دهد.

این حزب چهار کرسی از پنج کرسی پارلمان ۳۲۹ عضوی عراق را که برای اقلیت مسیحی این کشور در نظر گرفته شده بود، به دست آورد.

در مصاحبه‌ای در نوامبر ۲۰۲۱، کلدانی به امواج مدیا گفت که تسلط گروه او بر کرسی‌های مسیحیان در پارلمان نشان‌دهنده‌ی حمایت از آن در سطح مردمی است. ایالات متحده در سال ۲۰۱۹ کلدانی را به اتهام «نقض جدی حقوق بشر» تحریم کرد.

در ماه‌های گذشته، رقابت دیرپای میان کلدانی و ساکو شدت گرفته است و ادعاهای متقابل فساد در رسانه‌ها مطرح شده است. به نظر می‌رسد تصمیم رئیس جمهور رشید این درگیری را تشدید کند.

طبق گزارش‌ها، در اردیبهشت کلدانی ساکو را به یک مناظره عمومی فراخواند و او را به «فروش» اموال کلیسا و استفاده از موقعیت خود «برای اهداف سیاسی» متهم کرد. کلدانی همچنین مدعی شد که این کاردینال، مسیحیان و دارایی‌های آن‌ها و همین‌طور کلیساها را در جریان حمله‌ی گروه تروریستی داعش در شمال عراق در سال ۲۰۱۴ «ترک» کرده بوده است.

در اردیبهشت‌ماه ساکو به انتقاد پاسخ داد. در آن زمان، ۱۱ کشور اروپایی - از جمله فرستاده‌ی سریر مقدس - از کاردینال عراق حمایت کردند.^۱

---

^۱ <https://amwaj.media/fa/media-monitor/kildani-sako-sudani-iraq>

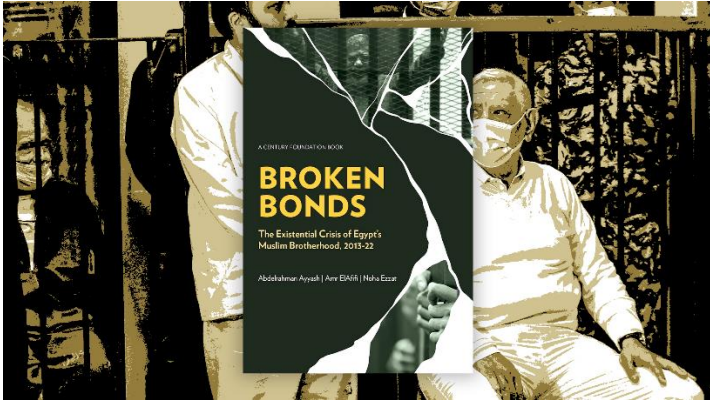

منشورات

معرفی کتاب «پیوندهای شکسته: بحران وجودی اخوان المسلمین مصر»

اخوان المسلمین مصر، یکی از بزرگترین و تأثیرگذارترین سازمان‌های اجتماعی سیاسی مصر، با وجود اینکه نقش و مشارکت فعالی در رویدادهای تاریخی مصر در ۱۰۰ سال گذشته داشته است، به لحاظ داخلی و فرآیندهای تصمیم‌گیری همچنان ناشناخته و پرابهام باقی مانده است.

کتاب «پیوندهای شکسته: بحران وجودی اخوان المسلمین مصر»، که در فوریه ۲۰۲۳ منتشر شد، این شکاف را کاملاً پر کرده و با بهره‌گیری از یک بینش عمیق به زمین‌لرزه‌هایی که این سازمان بین سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۲۲ متحمل شد، پرداخته است.

کاوش در این پویایی‌های داخلی و تلاش برای درک اینکه چگونه این پویایی‌ها آینده سازمان را شکل می‌دهند، نیاز بسیار مهمی برای پژوهشگران این عرصه است. این سازمان در حال حاضر در یک دوراهی وجودی قرار دارد؛ زیرا علاوه بر کنار آمدن با یک دهه سرکوب بی‌سابقه، در حال حاضر در بحبوحه روند بازسازی دیگری است که با انتخاب رهبر موقت جدید آغاز شده است. پس

درگذشت ابراهیم منیر در نوامبر گذشته، صلاح عبدالحق در ماه مارس به عنوان جانشین وی انتخاب شد.

نویسندگان کتاب بهتر از این نمی‌توانستند خواننده را با واقعیت پیچیده اخوان المسلمین آگاه کنند، نه تنها از طریق تجربه شخصی خود، بلکه از طریق دسترسی بی‌نظیر به اعضای ارشد، میانی و سابق سازمان و همینطور از طریق اسناد داخلی، انجام دهند.

نویسندگان این کتاب «عبدالرحمن عیاش» مدیر گروه کاری «قرن بین‌الملل» وابسته به اخوان المسلمین مصر، «نوحه عزت» نویسنده و کارشناس مسائل مصر، ترکیه و ایران و «عمرو العفیفی» پژوهشگر روابط بین تروما و مشارکت سیاسی، هستند.

این نویسندگان به اخوان المسلمین نه به عنوان یک سازمان ایدئولوژیک توده‌ای - که اغلب در برخی از محافل داخلی و خارجی چنین پنداشته می‌شود - بلکه به عنوان یک سازمان اجتماعی نخبگانی نگاه می‌کنند. دیدگاه این کتاب بیشتر از اینکه بر بخش مسلمان سازمان تمرکز کند، بر حول محور اخوان متمرکز شده است. به عبارت دیگر؛ تعامل بین اعضا و رهبران، احساس برادری و همینطور حس تعلق مفاهیم اساسی هستند که نویسندگان این کتاب برای درک اخوان المسلمین از آنها بهره برده‌اند.

نتیجه اصلی ارائه شده در کتاب این است که اخوان المسلمین دچار بحران سه گانه هویت، مشروعیت و عضویت شده است. نویسندگان این کتاب استدلال می‌کنند که اگرچه این بحران در نتیجه سرکوب سال ۲۰۱۳ تشدید شده است، با این حال ریشه‌های به شدت قدیمی تری دارد.

این کتاب برای همه مخاطبان جذاب است زیرا پیش از پرداختن به این بحران سه گانه، زمینه تاریخی لازم را در مورد اخوان المسلمین مصر فراهم کرده است. این زمینه تاریخی شامل چگونگی واکنش سازمان، انطباق و ساختن تصویری از خود در سراسر تغییرات اجتماعی و سیاسی است که کشور از زمان تأسیس این گروه در سال ۱۹۲۸ تاکنون دیده است. همچنین نمای کلی خوبی از ساختار درهم تنیده سازمان ارائه می‌دهد.

این زمینه تاریخی برای درک بهتر این موضوع مهم است که چگونه پاسخ‌های کوتاه‌مدت و تاکتیکی این سازمان به فشارهای اقتدارگرایانه و رقابتی که تقریباً از زمان تأسیس با آن مواجه بوده است، یکی از عوامل کلیدی توضیح‌دهنده بحران هویت اخوان المسلمین مصر است.

نویسندگان استدلال می‌کنند در حالی که این پاسخ‌ها در تضمین بقای سازمان مفید بوده‌اند، با این وجود تمرکز این سازمان را به جای رهبری کردن، به جواب دادن به فشارهای خارجی متمرکز کرده‌اند. امری که در نهایت توانایی سازمان را برای بازیگری به عنوان یک بازیگر ملی تضعیف کرده است.

از نظر ایدئولوژیک، نویسندگان کتاب نشان دادند که چگونه مواضع این سازمان غالباً تمایل به ترکیب مواضع رادیکال معطوف به پایگاه پوپولیستی سازمان با پیشنهادهای اصلاح‌طلبانه و معتدل‌تر برای طبقات متوسط و غرب داشته است. به عبارتی همان نقش واکنشی که پیشتر گفته شد.

علی‌رغم اینکه این امر انعطاف‌پذیری سازمان را نشان می‌دهد اما روایت‌ها و مقاصد مبهم سازمان، تصویری از تردیدی عمیق میان این اهداف را به نمایش

گذاشته است و در محو شدن پروژه سیاسی منسجم این سازمان نقش عمده‌ای داشته است.

نمونه بارز این بحران هویت، دینداری است. نویسندگان متوجه شدند که دینداری شخصی احتمالاً نشانه‌ای از حمایت بالقوه از اخوان المسلمین در دهه ۱۹۷۰ بوده باشد. با این حال آنها استدلال کردند که موفقیت تجدید حیات اسلامی که در پی آن صورت گرفت، عنصر مذهبی را به خودی خود به عنصری عمومی تبدیل کرد که نمی‌توانست اخوانی‌ها را از سایرین متمایز کند و حتی در مورد نقشی که سازمان در آن زمان می‌خواست و می‌توانست ایفا کند، تردید ایجاد کرد.

بخشی از کتاب که به بحران مشروعیت سازمان اختصاص دارد و اختلافات داخلی عمیقی را که اخوان المسلمین مصر پس از کودتا در سال ۲۰۱۳ تجربه کرد، به تفصیل تشریح کرده است.

ساختارها و انشعاب‌های داخلی متفاوتی را که در سال‌های بعد ایجاد شد و همچنین تأثیراتی که این انشعاب‌ها بر عملیات و زندگی روزمره این سازمان از رهبری تا اعضای پایین‌دستش گذاشته، جزو بخش‌های بررسی شده در کتاب هستند.

اولین درگیری بزرگ در درون سازمان بین سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۶ رخ داد. این درگیری میان جناح به اصطلاح رهبران تاریخی سازمان که دربردارنده سه گانه ابراهیم منیر، محمود حسین و محمود عزت بود با جناح انقلابی محمد کمال از اداره ارشاد در گرفت.

نویسندگان کتاب استدلال کردند که در مرکز این مناقشه، دیدگاه‌های کاملاً متفاوت و گاهی مخالف در مورد موضوعات مهمی مانند؛ بهترین راه برای مقابله با رژیم جدید، هویت جماعت و نقشی که باید در جامعه ایفا کند، وجود داشت. جناح کمال موضعی انقلابی داشت و خواهان تغییر سریع و عمیق وضعیت موجود بود، در حالی که جناح رهبران تاریخی تغییرات تدریجی را بیشتر مطابق با آنچه اخوان المسلمین در نظر داشت، می‌دید. این درگیری با پیروزی جناح رهبران تاریخی در پایان سال ۲۰۱۵ تمام شد.

دومین مورد از این درگیری‌های بزرگ در سازمان در اواسط دهه ۲۰۲۰ و به دنبال دستگیری غافلگیرکننده محمود عزت در مصر اتفاق افتاد. این مسئله منیر را در مقابل حسین قرار داد. این درگیری همچنان در برخی از جهات حل نشده باقی مانده است. با این حال، برخلاف مورد قبلی، این درگیری بر سر ایده‌ها نبود، بلکه بر سر قدرت بود.

بحران عضویت، به نوبه خود، اساساً بازتابی از دو بحران قبلی هویت و مشروعیت بود و از دلایل متعددی ناشی می‌شد: احساس بازیچه بودن کادرهای جوان به دست رهبران، احساس طرد شدن در میان اعضا، دشمنی‌های داخلی و فشارهای بیرونی از دلایل عمده این بحران بوده‌اند.

همچنین ناامیدی در مواجهه با عدم امکان فشار برای اصلاحات داخلی، کنار گذاشته شدن در فرآیندهای تصمیم‌گیری، برادری از هم پاشیده و احساس تبدیل شدن به یک سازمان ناکارآمد از دیگر دلایل این بحران بوده‌اند.

اگرچه مرور تاریخ اخوان المسلمین مصر در یک کتاب امری تقلیل‌دهنده است، با این حال این کتاب توانسته بر نقاط مهم تاریخ این سازمان نور کافی بتابد و آنها را برای خوانندگان روشن سازد. یکی از نتایج جالبی که نویسندگان این کتاب به آن رسیدند، این است که در میان اعضای سازمان و به ویژه رهبران آن، نوعی توهم وجود دارد که مشکلاتی که سازمان با آن روبرو بوده است، منحصر به فرد بود و غالباً سازمان توانسته بر آنها با موفقیت فایق آید.

در واقع، نویسندگان معتقدند که اخوان المسلمین مصر با یک بحران وجودی مواجه است. اما در عین حال، آنها استدلال کردند که این سازمان همچنان از اثرگذاری قابل توجهی در مصر برخوردار است. آنها تأکید کردند که اتخاذ رویکرد کاملاً امنیتی‌شده برای مقابله با این سازمان، کوتاه‌بینانه است، چرا که محبوبیت این سازمان تا حد زیادی ناشی از سنت ریشه‌دار اندیشه سیاسی اسلامی و ناتوانی دولت در مواجهه با مشکلات شهروندانش است.^۱

^۱ <https://www.newarab.com/features/egypts-muslim-brotherhood-facing-existential-crisis>